

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőségnek küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 október 10. d. e. 10 órakor.	Igazgató-választmány ülése.
" " 12. d. u. 4 órakor.	Törzskönyvelő-bizottság ülése.
" " 20. d. e. 10 órakor.	Évi rendes közgyűlés.
" " 20. d. u. 3 órakor.	Magyar Gazdaszövetség Közgyűlése.
" " 20. d. u. 4 órakor.	A „Hangya” szövetkezet kongresszusa.
" " 22. d. e. 10 és d. u. 4 órakor.	A Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének nagygyűlése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának egyis mint a „Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1908. évi október hó 10-én (szombaton) d. e. 10 órakor a „Köztelek” székházának nagytermében tartandó

VI. rendes ülésére.

Tárgyak:

1. A múlt végrehajtó-bizottsági ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Állásfoglalás a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat-tervezet tárgyában. Előadó: **Mérey Lajos** országgyűlési képviselő, igazgató-választmányi tag.

4. Az OMGE. tagjainak a folyó évi egyesületi közgyűlés elé terjesztett esetleges indítványai. (Alapszabályok 24. §. j.)

Budapest, 1908 szeptember hó 28-án.

Bujanovics Sándor s. k.,
alelnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
1908. évi rendes közgyűlésére,

mely folyó évi október hó 20-án, kedden d. e. 10 órakor az egyesület székházának (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz.) nagytermében fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyvhitelesítők és jegyzők kiküldése.
3. Szövetségi tagok kiküldötteinak bejelentése. (Alapszabályok 24. §. f.)
4. Szavazatszedő bizottság kiküldése.
5. Dessewffy Aurél gróf elnök, Bujanovics Sándor, Zselénski Róbert gróf és Pallavicini Ede ögróf alelnökök lemondásának bejelentése; elnök és három alelnök választása.
6. Kilépő 18, továbbá 6 elhunyt igazgató-választmányi tag helyére: 6 évre husz, 5 évre egy, 2 évre kettő, 1 évre egy, összesen 24 igazgató-választmányi tag választása. (Alapszabályok 35. §.)
7. Számvizsgáló-bizottságba öt tag választása. (Alapszabályok 24. §. g.)
8. Igazgató-választmány jelentése az 1907/08. évi egyesületi működésről.
9. Jelentés a tagok létszámában beállott változásokról.
10. Az 1909. évi költségvetés megállapítása.
11. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjainak az igazgató-választmány útján a

közgyűlés elé terjesztett irásba foglalt esetleges beadványai.*)

Budapest, 1908 szeptember 28.

Bujanovics Sándor s. k.,
alelnök.

A MAV. és a Kassa-Oderbergi vasút vonalaira érvényes kedvezményes utazásra szóló igazolványokat legkésőbb október hó 10-ig bezárólag jelentkező tagjainknak személyenként 30 fillér postabélyeg befűldése ellenében küldünk. Kérjük az indulás helyének pontos közlését.

Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének 1908. évi

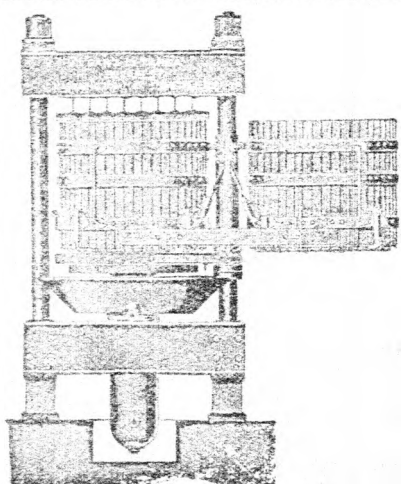
XIII. nagygyűlésére,

mely f. évi október hó 22-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor az OMGE. székházának (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám) nagytermében fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. A földmivélsügyi miniszter és a szövetségi tagok képviselőinek bejelentése.
4. Tagsági ügyek.
5. Jelentés a szövetségi iroda működéséről és a szövetségi évkönyv bemutatása.

*) Hogy az egyesületi tagok beadványai és indítványai a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges az alapszabályok értelmében, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 (tíz) nappal az elnökhöz, vagy annak helyetteséhez, vagy az igazgatóhoz írásban benyújtassanak.

Ajánljuk legújabb, javított szerkezetű, **2 kosaras „Toldi” viznyomású**, továbbá a legnagyobb munkaképességű „Kinizsi” amerikai rendszerű **különbzőkéi folytonosan működő emeltyűs orsós borsajtóinkat**. Valamint egyéb szerkezetű **borsajtókat, szőlőzuzókat, borszivattyukat** és minden egyéb szőlőgazdasági gépeket és cikkeket a legmegbízhatóbb minőségben. Most megjelent nagy szüreti árjegyzékünket kívánatra bérmentve ingyen küldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 32 oldal.

6. Az 1908. évi költségvetés megállapítása.

7. Az 1908. évi munkatervezet.

8. Mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat-tervezet. Előadó: Mérey Lajos orsz. képviselő.

9. Szövetségi tagok esetleges indítványai.*)

Budapest, 1908. október 2.

Bujanovics Sándor s. k.
alelnök.

Az 1908. év szeptember havában befizetett alapítványi kamatok és tagsági díjak.

Alapítványi kamatot fizettek:

Bánffy Dezső báró 20, Degenfeld Imre gróf 20, Deutsch Sándor 20, Négádvarmeyer G. E. 20, dr. Semsey László gróf 20, Schweiger Vilmos 21 koronát.

Tagsági díjat fizettek:

2 koronát: Ribánszky Elemér.
4 koronát: Szereday Aladár
10 koronát: Goldfinger Gábor, Sterk Zsigmond.
12 koronát: Faragó Béla, Herezmansky Imre.
20 koronát: Bahr Gusztáv, Becker Ernő, Berchtold Kázmér gróf, Czeglédy Tivadar, Fekete Imre, Kovaszevic Dusan, Mihály Sándor, Malcolm Jeromos báró, Nagy Aladár, Poroszkay Béla, Rónay Aladár, Rózsay Elemér, Simon Róbert, Schwarz Ignác, Sieberényi Lajos, Ziegler Nándor.
24 koronát: Havas Ernő, Kuffner Raoul báró, Kollman Gyula, Korda János, Stecz Ferencz, Schlesinger József, Telesi Ferencz gróf.
30 koronát: Hirschler Soma.
40 koronát: Altorjai László, Bálint Jenő, Horváth Jenő, Novák József, Perczel Dezső.
44 koronát: Anorejovich László.
50 koronát: Pólya Géza.
60 koronát: Antal Jakab, Beniczky Imre, Darvas Gábor, Rozvány József, Toldalagi László gróf.
64 koronát: Fidy Lajos, Székács Elemér.

Egyről-másról.

(Eszöbiány. — A gabonapiac helyzete. — „Sötét tájékozatlanság”. — A mezőgazdasági kamarai javaslat és a gazdatársadalom. — Középosztály-politika. — Állami erdőtiszták és helyhatósági állatorvosok panasza.)

Szeptember havának csapadékszegénysége ugy látszik októberre is áthúzódik, legalább is a verőfénynek beköszöntött elseje erre mutat. Pedig bizony egy kis eső már ekelne, hiszen ugy szólván az egész esztendő száraz jellegű volt, ugy, hogy a talaj ma már nem rendelkezik kellő nedvességgel. Hogy az őszi a tartósabb szárazságot megsínylik, az nagyon is valószínű.

A tőzsdén az időjárás egyelőre még figyelmen kívül marad. A spekuláció inkább a készáru helyesérjére figyel és ez után próbál

*) Hogy a szövetségi tagok indítványai a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges az alapszabályok 24. §-a értelmében, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 (tíz) nappal az elnökhöz, vagy annak helyetteséhez, vagy az igazgatóhoz írásban benyújtsanak.

igazodni. Mivel azonban a készáru nem igen cserél gazdát, a spekuláció is csendesebb. Annnyira csendes, hogy az októberi első felmondás határnapja is minden különösebb emóció nélkül zajlott le: felmondás alig számbavehető mennyiségben történt, pedig más esztendőben az októberi felmondás első terminusa ugyancsak mozgalmas szokott lenni. A készáru-piaczon, dacára annak, hogy az e heti első napok áremelkedését ma inkább árhanatlás váltotta fel, határozottan tapasztalható a hausse felé való hajlandóság. A termelők a küszöbön álló áremelkedő irányzatot kellő figyelembe is veszik, amennyiben első kézből kevesebb készáru kerül piacra. A fővárosba ugyan még elég számottevő gabona érkezik vidékről, de ez még korábbi eladásokból származik és inkább a másodkéz tulajdona.

Ha egy gazdától, aki a legfogypatékosabb intelligenciával bír csupán, azt kérdeznők, vajjon tudja-e miért követeljük mi a tőzsdei különbözeti játéknak törvény útján való betiltását és tudja-e, hogy a közre nézve micsoda káros hatással van az, hogy a tőzsdei különbözeti játékokat még ma sem tiltották be nálunk, holott a „művelt nyugat” már jó ideje élvezi ilyen tiltó rendelet áldását, a válasz bizonyára az lenne, hogy igenis tudja. Annál csodálatosabb az, hogy egy oly magas szellemi nivón álló lapnak, a milyen a *Pesti Hirlap*, akad egy olvasója, aki az említett lap f. é. szeptember 26-iki számában nyílt levelet intéz *Zselénski Róbert* grófhhoz és ebben arra kéri őt, hogy magyarázza meg neki, aki kereskedő és gazda foglalkozására nézve, mily indokok azok, amelyek szükségessé teszik a „határidős tőzsde” eltörlését. A nyílt levél további soráiban azután védelmébe veszi a „határidős tőzsdét”, majd pedig arra a konklúzióra lyukad ki, hogy ha el fog törtélni a „határidős tőzsde”, akkor a malmok kartelbe lépnek és ugy fogják dirigálni a gabonárákat, amint ez nekik éppen jólesik.

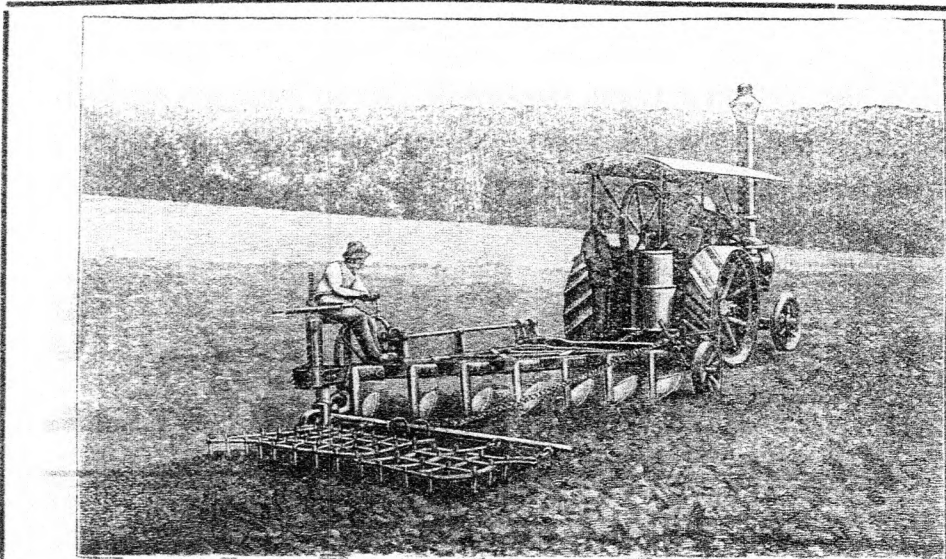
A *„Pesti Hirlap”* tőzsdei rovatvezetője a nyílt levelet igen találóan „Sötét tájékozatlanság” czimmel látta el. Valóban, a legelembb tévedésekkel tülhalmozott ezen nyílt levelet más czimrel nem is lehetett volna ellátni. A nyílt levél írója talán zokon veszi, hogy nem válaszolt erre a levélre maga a czimzett. Mi azonban azt tartjuk, hogy az a gazda és kereskedő (t. i. egy személyben), aki még ma sincs tájékozódva e kérdés felől, amely kérdést másfél évtized óta számos gazdakongresszuson, értekezleten, még több hirlapi cikkben és szakmunkában maga *Zselénski Róbert* gróf is teljesen megvilágított, sőt legutóbb külön kötetben gyűjtettek össze e kérdésről elhangzott felszólalásai „Tizenkétévi küzdelem a tőzsdéken üzött fedezetlen határidősüzleti szerencsejáték ellen” czimrel, az a felemás gazda és kereskedő ne foglalkozzék e kérdéssel, azt sohasem fogja megérteni, még na megtanulja azt is, hogy mi nem a „határidősüzlet” eltörlését óhajtjuk, hanem a fedezetlen határidősüzleti játék eltörlését, vagy még világosabban szólva a „tőzsdei különbözeti játék” betiltását köve-

teljük. És mivel fel kell tételeznünk azt, hogy újságolvasó ember létére még akarva sem kerülheték ki figyelmét e kongresszusokon és értekezleteken elhangzottak, csak azt a tanácsot adhatjuk, hogy ha igazán meg akarja érteni azt, miért követeljük a tőzsdei különbözeti játék eltörlését, legyen egészen gazda és mindjárt tisztában lesz a dolog lényegével.

Lejárt immár a második határidő is, amelyet a társesületek elé tűztünk a Rubinek-Bernát-féle mezőgazdasági érdekképviseleti javaslat letárgyalására, illetve állásfoglalásuknak az OMGE.-vel való közlésére. E sorok írásáig meg is nyilatkozott közel negyven gazdasági egyesület, amelyek legnagyobb része igen gondosan kidolgozva és alapos megokolással küldötte be véleményét. A beérkezett egyesületi véleményeket, mint a magyar gazdatársadalom egy tekintélyes részének az élje terjesztett törvénytervezetről mondott bírálatát most egybeállítjuk és *Mérey Lajos* országgyűlési képviselőnek, mint az OMGE. egyesületi tanácsa részéről felkért előadónak javaslataival együtt lapunk legközelebbi, f. hó 7-iki számában hozzuk nyilvánosságra. Az OMGE. választmánya, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó bizottsága, *Mérey Lajos* előterjesztése alapján f. hó 10-iki ülésén foglalkozik a mezőgazdasági kamarai javaslattal, előkészítvén azt íly módon a f. hó 22-iki szövetségi nagygyűlésre, amely mint országos gazdatársadalmunk illetékes képviselete lesz hivatva e javaslat tekintetében a döntő szót kimondani s a magyar gazdák megformulázott kívánásaival a földmívelésügyi miniszter elé járulni.

Nem akarunk a közelgő, döntő jelentőségű tárgyalásoknak elébe vágni, de annyit a társesületek véleményeinek együttes publikálása előtt már most is örömmel megállapíthatunk, hogy a megnyilatkozott egyesületek túlnyomó többsége általában helyesléssel fogadta az előttük fekvő javaslatot és — habár a részletekre nézve vannak is módosítások — sürgős szükségletnek ismeri el a mezőgazdasági érdekképviselet mielőbbi megvalósítását. Valóban, aki ismeri jelenlegi gazdatársadalmi testületeink működését és küzdelmeit az nem tagadhatja, hogy a mai állapotokon mezőgazdaságunk jövő fejlődése érdekében gyökeresen segítenünk kell.

Maradandó alkotást pedig csak intézményes biztosítékokra lehet építeni. Itt mutatkozik a mezőgazdasági kamarák valódi hivatása: az autonóm gazdatársadalmi testületek munkájának hathatós támogatása az érdekeknek lehetőleg teljes számban való tömörítése és a szükséges anyagi eszközöknek *közös erővel*, de *saját erőből* való előteremtése útján. A szó szoros értelmében vett közérdek, hogy a mezőgazdasági kamarák mielőbb életbelépjének és újabb, fényesebb korszakot nyissanak meg mezőgazdaságunk fejlődésében. A döntő szó e tekintetben most a gazdasági egyesületeké. Ha valamenynyien, ugy mink a már eddig megnyilatkozóknak

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

tulnyom az előtti mellett egységes remény. parlamenti Mig ha egyenlet tudja, r a reform jövője é szágnak szükség

A ki nak tets szág és szokott, politikai nek játé térbe sz Nem es jesen el nem di nem di nek jác érdekebe nerá'ódb mének maradha

Az ér tére utá gyenlete miség p Jogosult lemi m munka elást mi munká-t szükség méltány

Vagy sági áll szusan a diplomá fontossá akiktől val meg és kerül alul, 66- maradt törzsfize kevesnel ségesen fillér tak dultak a hez, hog állapítta az általá dési kör nyugdíjü az állate kérése n

Az áll tagból á mivelésü hogy a dezesből zetének

tolnyomó többsége, határozott állást foglalnak az előttük fekvő Rubinek-Bernát-féle javaslat mellett és ha az októberi nagygyűlésen sikerül egységes határozatra jutniuk: akkor van rá remény, hogy a törvénytervezet mihamar a parlament elé kerül és törvényre is válik. Míg ha a mostani alkalmat visszavonással, egyenetlenkedéssel megint elszalasztanók; ki tudja, mennyi időre halasztanók el ezáltal azt a reformot, amelyre a magyar mezőgazdaság jövője és boldogulása érdekében ennek az országnak s a magyar föld népének feltétlenül szüksége van.

A „kisember” támogatásának és boldogításának tetszetős jelszavától hangos szélcsenés ország és amint az ilyenkor rendszerint történni szokott, a magában véve helyes és üdvös elv politikai pártok egymásra licitáló versengésének játékszerévé válik, miközben persze háttérbe szorul az eszme minden eredeti tartalma. Nem esoda, ha az ilyen nagy vaklármban teljesen elhangzik a modern szociálpolitikában nem divatos és eléggé hathatós pártfogókkal nem dicsekvő középosztály egy egy csoportjának jalkiáltása. Holott nagyon is az ország érdekében álo, hogy ez a középosztály regenerálódhassék, megújulhassék s a nemzeti eszmének és érdekeknek hűséges előharcosa maradhasson.

Az értelmiség és első sorban az állandó fizetésre utalt, magas képzettségéhez mérten szegyenletesen csekély zsoldért munkálkodó értelmiség panaszaitól hangos a közélet és a sajtó. Jogosan lép fel az a követelés, hogy a szellemi munka bére is hozzászék arányba a kézi munka egyre emelkedő és így az általános drágulást mindinkább fokozó bérével. Nem irigylik a munkától a fehér cipót, de maguknak is az ő szükségképpen magasabb standardjukhoz mért méltányosabb díjazást sürgetnek.

Vagy mit szólunk ahhoz, amidőn a helyhatósági állatorvosok közelmúltban lefolyt kongresszusán azt hallottuk, hogy ezek közül a szegény diplomás emberek közül, akikre valóban nagyfontosságú állategészségügyi érdekek bízva s akikől az állatorvosi kar államosítása alkalmával megfélemlítettek (összesen 335 ilyen községi és kerületi állatorvos van) 101-nek 1000 K.-án alul, 66-nak 1000 K.-n, 93-nak 1200 koronán maradt a fizetése és csak 45-nek van 1800 K. törzsfizetése évenként, lakbéré pedig csak igen kevésnek van közülük. Mellékjövödelmük nevetésesen csekély, hiszen van operáció, amit 20 fillér taksáért tartoznak végezni. Most aziránt fordultak a földművelésügyi és belügyi miniszterekhez, hogy fizetési minimumuk 1800 koronában állapítsák meg, illetőleg ennyire egészítsék ki az állam által, hogy szolgálati viszonyuk, működési körük megfelelően szabályoztassék és hogy nyugdíjüzeük rendeztessék. Ugy hiszszük, hogy az állategészségügy e derék emberek méltányos kérése meghallgatásra fog végre találni.

Az államrendészeti tisztviselők nyolczadfélszáz tagból álló kara is panaszszal fordul a földművelésügyi és pénzügyminiszterhez s azt kéri, hogy a jövőre tervezett általános létszámrendezésből, illetőleg az állami tisztviselők helyzetének ez uton való némi javításából a közjő

és a magyar állameszme érdekében fontos, nehéz és fáradsalmas munkát végző, főiskolai képzettséggel bíró állami erdészek ki ne hagyassanak. Mellözésüknek e rendezésnél hír szerint az volna az oka, hogy az állami erdészek fa-és földjárandóság címén amugy is nagyobb mellékjárandóságot élveznek. Az erdészek memoranduma most bebizonyítja, hogy e csekély mellékjárulások nem szolgálhatnak méltányos indokul mellözésükre, de amennyiben azok mégis elháríthatatlan akadályai volnának annak, hogy az állami erdőtisztek e létszámrendezés keretébe teljes mértékben bevonassanak: készek belenyugodni abba, hogy e mellékletményeik, mint ilyenek, a szerzett jogok biztosítását célzó átmeneti intézkedések mellett tőlük elvonassanak.

A magunk részéről az állami erdőtisztek karának e kérelmét teljesen méltányosnak tartjuk s bizunk benne, hogy jogos kívánságuk teljesítése elől a kormány sem fog elzárkózni, annyival inkább, mert odaadó buzgó működést és sikeres munkaeredményt csak megelégedett tisztikartól várhatni.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A komlókert mellékterményei.

Legjobb mester a szükség. Az utóbbi 2 év gyenge termése, amely immár takarmányinséggel fenyeget, megtanít bennünket arra, hogy még azt is felhasználjuk takarmánynak, amit eddig csak tüzelőanyagként használtunk, semmire sem méltatva annak takarmányértékét.

Nem lesz talán érdektelen éppen most ezen takarmányos világban hazánk komlótermesztőire nézve, ha röviden vázolom azt, hogy komlóskertjeink milyen jó és jól felhasználható mellékterményeket szolgáltatnak takarmányozás céljából.

A csehek és bajorok már régen megtanulták ezt.

Legfontosabb ilyen mellékterménye a komlóskertnek a komlólevél és inda. A komlószedés után rendszerint otthagyjuk a földön a leszedett komlószárt levelestől, mi ha sodronyszerű a kert, úgy lassan a vegetáció megszűntével fog ott elszáradni, a karós rendszerű kerinél pedig, mivel a szüretkor alul földszint levágatik a szár, rövid idő alatt szárad el s tüzelőanyagul, a legjobb esetben komposztkészítésre használtatik fel.

Tudva azt, hogy a komlólevél, illetve a lombos komlóinda egyenértékű a jó zöld takarmánynyal, a már leszedett komlószárt igen jól értékesíthetjük takarmányozásra háromféle módon. Vagy feletetjük még zöld állapotban, vagy megszáritjuk szénává, vagy pedig bezsombolyázzuk.

A zölden való etetésnél nyponként csak annyit szedünk, amennyi a napi szükségletre elegendő, hogy a zöld komlólomb el ne hervadjon, esetleg össze ne fülledjen, mert így kevésbé kedveli a jószág. Etetése minden nehézség nélkül történik, megesi a szarvasmarha, ló épp oly szívesen, mint egyéb zöld takarmányt. Különösen ajánlatos a zöldlombnak megszeccskázása, amidőn

kitűnő páczot*) készíthetünk belőle abrakartarmánynyal rétegezve. Emellett etethető szeccskázás nélkül is úgy a jászolba adva, mint egyéb zöld takarmányokat szokás. A szeccskázásnál azonban kiváló gondot kell fordítani arra, hogy a leszedett komlóinda között sodronydarabok ne maradjanak. A karós rendszerű kerteknél és az olyan sodronyszerű kertekben, ahol a vezető sodronyt zsinég képezi, erről persze szó sem lehet, de az olyan kertekben, ahol a vezető sodrony czinezett drót, bizony a legnagyobb elővigyázat mellett is megtörténik, hogy a zöld komlósár lehuzásánál kisebb-nagyobb drótrészletek (esetleg dróttoldások) belekeverednek a lehuzott szár közé, ami, ha a szeccskavágó éles kése alá kerül, az azt apró darabokra vágva a takarmány közé, innen pedig az állat gyomrába kerül s emésztési zavarokat, esetleg nagyobb, sőt halálos bejrt is okoz az állatnál.

Ezt elkerülendő, ajánlatos a komlószárat nem mindenestül lehuzni a vezető drótról, hanem a szárat rajta hagyva, csakis az oldalindákat levelestül együtt leszedni, ami saját tapasztalataim szerint éppen olyan gyorsan megy, mintha az egész szárt lehuzza a munkás a sodronyról, mivel a leeresztett komlószárt (miután felső végét az oszlophoz erősíti, vagy egy másik munkás kézben tartja) 2 marokra fogva, azon kezeit végig huzva, könnyű módon lehuzhatja, úgy szólván egy huzásra az összes oldalindákat levelestül együtt.

Az így összegyűjtött lombot bátran szeccskázhatjuk, mivel abba a legritkább esetben kerül drót.

A szeccskázatlan lomb, esetleg az egész szár még bátrabban etethető, mivel abba, ha kerül is véletlenül egy darab sodrony, az felaprózva nem lesz, azt pedig ilyen hosszú alakban az állat le nem nyeli, hanem kiválogatja.

Az idei száraz időjárás mellett a kései csalamádém oly aprók voltak, hogy szokat kaszálni érdemes még nem lett volna. Elkezdvén a komlószedést, a komlólomb zölden való feltakarmányozásával teljes 6 hétig jókarban tudtam tartani összes állataimat (tehenészetet együtt), megmentettem tehát a csalamádét, mi az alatt esőt kapván, szépen ki tudott fejlődni. Ezentul maradt még komló-lomb jócskán, ami bezsombolyázásra vár.

Az igaz, hogy a komlólomb szedése költséggel jár, ami természetesen nagyobb, mint a zöldtakarmányok lekaszálása, de ezen költség elenyésző csekély azon értékhez képest, amit a komlólomb szedése által takarmányban nyerünk. A munkához 70—80 filléres napszámogyerekek használhatók s nálam 20 hold komlóskertben a lomb leszedése 162 koronába került.

A második módja a komlólomb értékesítésének az, ha azt megszáritjuk és száritott állapotban etetjük fel. Tudva azt, hogy a vastagabb indák csak nagyon nehezen száradnak ki, ezen módja a komlósár konzerválásának nagyon körülményes és nehézkes. Gula-alakban duczok felállítására szükséges ehhez, amelyeken úgy volna komlósár száritandó, mint némely helyen a luczernát is száritják. Kétségkívül ez a legjobb

*) Ezt az utólatos szavat nem ismeri a takarmányozásban. Rovatvezető.

WOHANKA FÉLE
NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK
és LOKOMOBILON.
NEM TŰZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!
LEGOLCSÓBB ŰZEM!
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK.
WOHANKA ÉS TÁRSA.
BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRŰT 76.
HAZAI GYÁRTMÁNY!
HELLER MŰR X.

száritási mód mindenféle zöldtakarmánynál, mivel a gulát kívül-belül száritja a levegő, de eltekintve költséges és körülményes voltától, nagyobb tömegű komlószárnál ugyszólván kivételten.

Sokkal jobb, olcsóbb és célravezetőbb a harmadik mód, a komló lomb beszombolyázása.

Az eljárás ugyanaz, mint a rendes zsombolyázási módszer bármely zöld takarmánynál. A földön itt is az egyenletes és kellő letipratása a zöldtömegnek, a levegőnek minél jobban való kiszórtása s végül a földdel való egyforma lefojtása a lazának, úgy, hogy azon repedések ne legyenek, a később száraz repedések pedig a földtakarón gondosan beföldeltessenek.

Mivel a zsombolyázásnál a zöld komló lomb szekeréssel való összehordásánál a munkásnak, illetve hordásnak nem szabad fennakadást szenvedni, természetesen több, illetve annyi munka állítandó a lombszedéshez, amennyivel a munka akadálytalanul folytatható és befejezhető legyen.

Igen jó és hasznos mellékterménye a komló kertnek másodszorban a közbe vetett vagy ültetett növények, milyen a takarmányrépa, kárárté és egyéb zöldségfélék.

A komló kertet, hogy az teremjen, mindenestre jó erőben kell tartani. Csak végig kell néznünk a kert hatalmas lombkorán 7 méter magasságban és látjuk, hogy ilyen dus növényzet sok tápanyagot is kíván a földtől. Jó trágyaerőben kell tehát tartanunk a megriolirozott és jól munkált talajt. A komló mély gyökérzetű növény lévén, a talaj alsó rétegeit használja ki első sorban, miért hagyjuk tehát a felső réteget kihasználatlanul akkor, mikor a kert amugy is jó trágyaerőben kell, hogy tartsuk.

Látam Csehországban augusztus végén, szeptember elején olyan répákat és zöldségféléket a komlótőkék között, hogy öröm volt nézni azokat. Nálunk rendszeren csak az ültetés évében szokás a komlótőkék közé közbeszurt veteményeket helyezni, amely évben a komló még feltáplálva nem lesz. Pedig lehet a következő években, tehát a már teljes termésben levő komló kertekben is sikerrel természetesen közötte növényeket s erre legalkalmasabb a takarmányrépa.

A takarmányrépa késő fejlődő növény, növekedése leginkább akkor van, amikor a mi korai komlónk már lekerül a sodronyról, világosságot és levegőt tehát kap akkor elegendőt és kifejlődhet bátran, a jó földben pedig kedvező időjárás mellett az előző időben (amidőn a komló lomb még árnyékolta) esetleg szenvedett elmaradottságát helyreállíthatja.

Hogy a fogatos eszközökkel való művelést a komló kertben ne akadályozzuk, a sorokban minden egyes komlótó közé vetjük a répát. Legelőszerebb ezt kézzel eszközölni olyképpen, hogy a tőkék között a talajt megegyezően kapával apróra megporhanyítva. 4-5 szem répa magot kézzel behelyezünk ezen így elkészített fészkekbe és szután kézzel lenyomkodva a hengerezésnek megfelelő munkát kapja a répavetés. A többi munkája a répának: kapálás, egyezés, stb. megtörténhetik a komló munkájával együtt, vagy esetleg szükség szerint külön is. Mindenesetre jól lesz megmunkálva

a répa az olyan komló kertben, amely amugy is rendszeren kezeltek, vagyis állandóan gyommentes és porhanyó, jól megkapált a földje. A komlószedés után leszedett komlószár karikára hajtva vagy pláne leveleitől és lombozatától megfosztva, a földön maradhat, a répának absolute nem árt, azt el nem takarja, se be nem árnyékolja, tehát fejlődhetik a répa vigan minden baj nélkül. 140 cm. sor- és növénytávolságra ültetett komló kertben, ugyanannyi répa kerülvén a földbe, mint amennyi a komlótőke, egy magyar holdban 2400 darab répa lesz természetesen s ha darabját 1¹/₂ kg.-ra vesszük, úgy 36 mm. répa termést ad 1 hold komló, mellékesen elég esekély munka árán.

Régi dolog, hogy a szakmáymunka a lehető legjobb. Vidékünkön a nép kellő gyakorlottsággal bír már a komlón üvelésben s teljesen megbízható jó munkát végez a kifodástól kezdve egész az őszi legutolsó munkáig, miért is komló kertünk összes munkáját szakmáymunka végzik a vállalkozók. Ezen szerződésileg megállapított szakmáymunka mellé ki van köelve az is, hogy az illető vállalkozó köteles a komló között a fent leirt módon répát természetesen, ennek termése feles, a szükséges vetőmagot az uradalom adván. Ily módon kapunk, ha az időjárás csak némileg kedvező, a vetőmag, tehát néhány fillér árán holdankint 18 mm. takarmányrépát, a vállalkozó szakmáymunka pedig szintén jól jár, ami újabb ok, hogy mindig akad fölös számú vállalkozó a komló szakmáymunkájára.

Mind ezen elsorolt dolgok talán esekélységeknek látszanak, de hát garasból lesz a forint. Szerény véleményem szerint olyannyira megszivlelendők ezen dolgok, hogy még az olyan esztendőben is figyelmet érdemelnek, amikor bővebben van az Isten áldása s több is a takarmány mint az idén. *Halmi Nándor.*

A szilvamag mint takarmány.

Becces lapjának 73. számú „Szerkesztői üzenetek” rovatában Cs. J. által a szilvamagra vonatkozó üzenetet megjegyzés nélkül nem hagyhatom, miután épp oly vidéken gazdálkodom, hol a szilvaczefre és szilvamag igen nagy mennyiségben fordul elő.

A szilvapalinka főzése után visszamaradó u. n. czefre, melynek 60-70%-át képezi a szilvamag, miután a viznek egy nagy része eltávolított, vissza lesz öntve a kádakba s ezt etetem télen át, — nemcsak én, de a község lakosai is — minden hátrány nélkül úgy a sertésekkel, mint juhokkal, anélkül, hogy ebből kifolyóan némi betegséget észleltem volna.

Van gazda, ki czefréjét nem tudja feletetni, miután, mint ez évben is, igen jó szilvatermés lévén, sok a czefre, ezt télen át igen jó árban tudia eladni, itt rendszeren ekéjét (56 liter) 60-80 fillérért veszik, mi — tekintve e czefre tápértékét — igen jól van megfizetve.

Mi okozza, hogy e szilvamagnak mérgező hatása nincs, azt nem tudom, de valószínű, hogy a főzés folytán szűnik ez meg, különben meg nem magyarázható, hogy az elmélet által oly mérgező hatásnak tartott szilvamag a gy-

korlatban minden hátrány nélkül feletethető volna.

Mindenesetre érdemes volna, ha az arra hivatott intézet a szilvamaggal kísérletet tenné, első sorban meggyőződne arról, hogy ez hátrány nélkül etethető s főleg megállapítható volna, mely ok következtében szűnik meg ennek mérgező hatása.

Esetleges kísérlethez szívesen nyujtok segédkezet, akár czefre beküldése által, akár az állaton szükséges megfigyelés által.

Klein Sándor.

Pott, a takarmányismeret nagymestere következőképpen nyilatkozik a szilvamagról. A sertés a szilvamagokkal gyakran sok szilvamagot kap, melyeknek mintegy 50% nyersrostot tartalmazó kökemény héja azonban erőművelig izgatja az emésztőszerveket s a lágy mag esetleg mérgezési tüneteket is okoz. A rágtalanul lenyelt magvak különben teljesen emészthetetlenek, míg ellenben a héjaktól megszabadított lágy magvak annál inkább kihasználhatók, de ezek laurocerasint tartalmaznak, melyből a melleite előforduló emulsin behatása következtében kéksav fejlődik az állatok gyomrában; a kéksav által okozott mérgezések pedig többnyire hűdéssel és halállal végződnek. A sertésnél továbbá szilva s cseresznyeétel után is észleltek már kéksavmérgezést, mert ez az állat szétrágya a komagot.

Miután Klein ur hajlandónak nyilatkozik kísérletet végezni, arra kérjük, hogy egészen 1-2 süldővel több napig annyi szilvamagot, amennyit éheztesés nélkül megenni képesek, de az eléjük rakott s esetleg meghagyott szilvamag, valamint maguk az állatok is megvolnának mérendők, hogy meg lehessen tudni, körülbelül mennyi vizes, vagy légszáraz szilvamagot képes a sertés 100 vagy 1000 kg. élősulyra s naponta jóízűen enni s hogy az mérgezőleg hat-e rá. Még jobb volna, ha az állatok légszáraz hámzott magot kapnának. Czefrével főlöleges volna kísérletezni, mert a leveleszékénybeli kérdés tárgyát csak a szilvamag képezi s mert a czefréről amugy is tudjuk, hogy jól föltakarmányozható.

Cselkó István.

ALLATTEN YÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

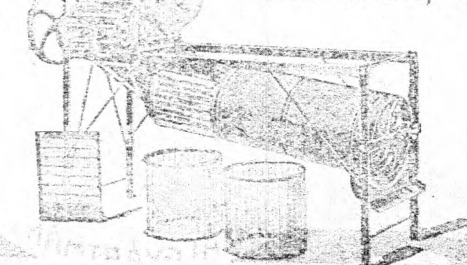
Hirnevesb haszonállattenyészteteink.

Fenti ezimen állattenyésztési rovatunkban egy alrovatot nyitottunk, amelyben lehetőleg hazánk összes hirnevesb tenyészteteit kívánjuk ismertetni. Egyelőre azonban csak a szarvasmarha juh- és sertésenyészteteket ismertetjük, a tenyésztőktől hozzánk beérkező kitöltött kérdőívek alapján és a beérkezés sorrendjében.

A kérdőíveket kívánatra bármelyik nagytenyésztőnek megküldjük. A kérdőívekhez azonban néhány állatesoport és egyes állat jól sikerült fényképét kérjük csatolni, mert csak illusztrált ismertetések közlünk. A kliséket a szerkesztőség saját költségére készítteti és a fényképeket használat után a beküldőhöz visszaszármaztatja.

A HEID-féle GÉPGYÁR

képviselőt Magyarországra területére átvéve, módunkban áll

eredeti HEID-féle gabonakonkolyozókat, eredeti

HEID-féle magosztályozó gépeket jutányos áron, az ismert első-

E gyártmányt tartóssága és kiváló rangu kivitelben szállítani.

tökéletes munkateljesítése jellemzik. Ujdonság: kemény nickel átvonatu trieur-köpenyek, melyek tartósság tekintetében minden eddigi készítményt sokszorosan felülmúlnak. — Leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf, Melichar Ferencz, Budapest, VI., Nagymező-ú. 68.

A berni fajta tenyésztése Magyarországon.

Előre kell bocsátanom, hogy a berni fajta elnevezés körül meglehetősen nagy a fogalomzavar, mert az irodalom alig ösmer berni fajtát, Svájcban sem ösmernek ilyent, ellenben nálunk Magyarországon tenyésztik a berni fajtát. Hogy milyen nagy a fogalomzavar ez elnevezés körül, idézem egy világszerte elsőrangú tudós, Wilkensnek következő kijelentését, nem ugyan eredetiben, de magyarra fordítva.

„Ausztria és Magyarországnak sok ugynevezett helyi jellege kizárólag *berni keresztezés*; ilyenek a cseh- és morvaországi jellegek, ilyen a *bonyhádi jelleg* Tolna megyében, a *vasmegyei* (Pinkabodener) Vas megyében Magyarországon.“

Nálunk még senki sem állította, sőt bizonyára tagadásba is veszi azt az állítást, hogy a bonyhádi a berni szarvasmarha létesítette. Pedig aki állítja, annak is igaza van, aki tagadja, annak is igaza van.

Svájcban csak egy pirostarka fajta létezik s ennek az általánosan elfogadott neve a svájci

egyező tulajdonságokkal birnak a szimmentháli, a lechtháli, az emmentháli stb., amelyek tehát egyenként alfajtnak nevezhetők, együttesen pedig a svájci pirostarka fajtát képezik. Ezen alfajtak között berni alfajta nincsen, hanem ezen alfajtakat együttesen saját hazájukban esetleg berni fajtának is nevezi az, aki ezekről az alfajtakról általánosságban akar beszélni vagy aki nem tudja, hogy az előtte álló pirostarka szarvasmarha melyik alfajtaba tartozik. Egyre megy tehát, hogy svájci pirostarka avagy berni fajtáról beszél-e; miután azonban nincs Svájcban pirostarka szarvasmarha, amely ne tartozna egyik vagy másik alfajta keretébe, nem elegendő azt mondanom, ez egy svájci pirostarka vagy berni fajta szarvasmarha, mert ezzel a megjelöléssel még nem tudok kellő képet alkotni magamnak a szóbanforgó szarvasmarháról; meg kell jelölni közelebbről, hogy vajjon szimmentháli-e avagy lechtháli az a berni, illetőleg svájci pirostarka fajta s azonnal tudni fogom, hogy a nagytestű, avagy kistestű berniről, illetőleg pirostarkáról

szerepelt volna s azért egyedül helyes azt mondani, hogy a bonyhádi létesítette a svájci pirostarka, illetőleg berni fajta.

A svájci pirostarka, illetve berni fajták között szín tekintetében régente nagyobb volt az egyöntetűség mint ma s általános volt a sötét meggyezés, amely vagy foltok alakjában mutatkozott vagy elterjedt jóformán az egész testen, a fej kivételével. Emlékezzünk régiekre s csak 20—25 évvel menjünk vissza. Akkor még nagyon kivételesen vagy egyáltalán nem láttunk világos zsemle-tarkát. Mindannyi sötét meggyezésű volt. Változott a divat s ennek megfelelőleg a piros szín is hova-tovább világosodott, csaknem egészen elenyészett. Am ezzel együtt a szervezet petyhüdt, az ellentállóság csökkent, ami természetes is, mert a pigment, a festék, bizonyos ellentállóságot biztosít nemcsak a bőrnek, de ezzel együtt az egész szervezetnek is. Azokat a szarvasmarhakat azután, amelyek eredeti sötétebb piros színüket vem vesztették el s ennek következtében ellentállóságukat is nagyobb mérvben megtartották s szín és testformák tekin-

219. ábra. Berni üszök Hunyady József gróf kéthelyi tenyészetéből.

pirostarka fajta. S bár az ezen fajtába tartozó szarvasmarhák egyik csoportja testileg nagyobb mint a másik, az egyik talán sötétebb, a másik világosabb pirostarka, mégis ezen bos taurus frontosusak valamennyiének közös jellege a pirostarka szín s az egymással többé-kevésbé megegyező belső tulajdonságok. Ilyen meg-

van e szó. Miután pedig Wilkens nem akarta vagy nem tartotta szükségesnek megnevezni azt az *alfajtát*, mely a bonyhádi szarvasmarhát létesítette, tehát megnevezte a *fajtát*, a bernit s igaza is volt, mikor nem ment a részletekbe, mert fel sem tehető, hogy a bonyhádi tájfajta létesítésénél mindig csak szimmentháli alfajta

tetésben bizonyos mérvű egyformaságot mutatnak fel, elkereszteltük berni fajtának, amely berni fajtát eredeti hazájában nem, csak nálunk, Magyarországon ismerik. Hiába járjuk végig a berni kantont, mutatnak ott nekünk szimmenthált, lechthált stb., de egyikre se mondják, hogy ez a berni fajta s talán egyes egye-

Lóhere és luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a napi ár-nál, ha a kaszálás idején az illető területen aranka nincs.

Gazdák, kik legkevesebb 30 métermázsza magtermést várnak, sziveskedjenek erről lentjelzett céget értesíteni, mely tisztviselőinek egyikét azonnal elküldi és a herét lábán megtekintheti. Akiknek földjén még mutatkozik aranka, azokirtsák minél gyorsabban, hiszen 100 kilónkint 10 korona bevételi többlet busásan megtéríti az irtási költséget.

MAUTHNER ODON

csász. és királyi udvari magkereskedése

— BUDAPEST. —

dektől eltekintve, nevezett kantonban nem is fogunk olyan állatesoportot találni, mely az általunk ismert berni jelleget magán hordaná.

Csak nálunk Magyarországon ismerik a berni fajtát, amely attól a 12 drb tehéntől és 2 drb

lés. A herélt bikákat jármos ökröknek nevezzük föl.

A borjak élő súlya elléskor 35—60 kg., a 3 éves bikáké 800—1100 kg., a teheneké 600—800 kg. A borjuk 4 hónapig szopnak és ezen

tejelőképesség mellett a testalkatra fektetik, a növendékbikákból 1¹/₄—2 éves korban évente mintegy 30 drb adatik el, 700—1200 K árban és körülbelül ugyanannyi neveltetik föl jármos ökröknek. A tinót 4 éves korban fogják be és 4—6 évig használják igavonóul,

A gümőkór elleni védekezés céljából három év előtt tuberkulinnal az egész állomány beoltott és a reagáló mintegy 30% a tenyésztésből kiselejtezték. Most csak az eladó állatokat ojtják be a vevő kívánatára.

A tenyészetéről házi törzkönyvet vezetnek.

A budapesti tenyészállatvásárokon a tenyészet 1904-ben első bikadíjat és számos II. és III. oszt. díjat nyert. Ezenkívül több országos kiállításán részesült a legszebb kitüntetésben.

A 213—217. sz. ábrákon a tenyészet némely kiválóbb egyedeit mutatjuk be.

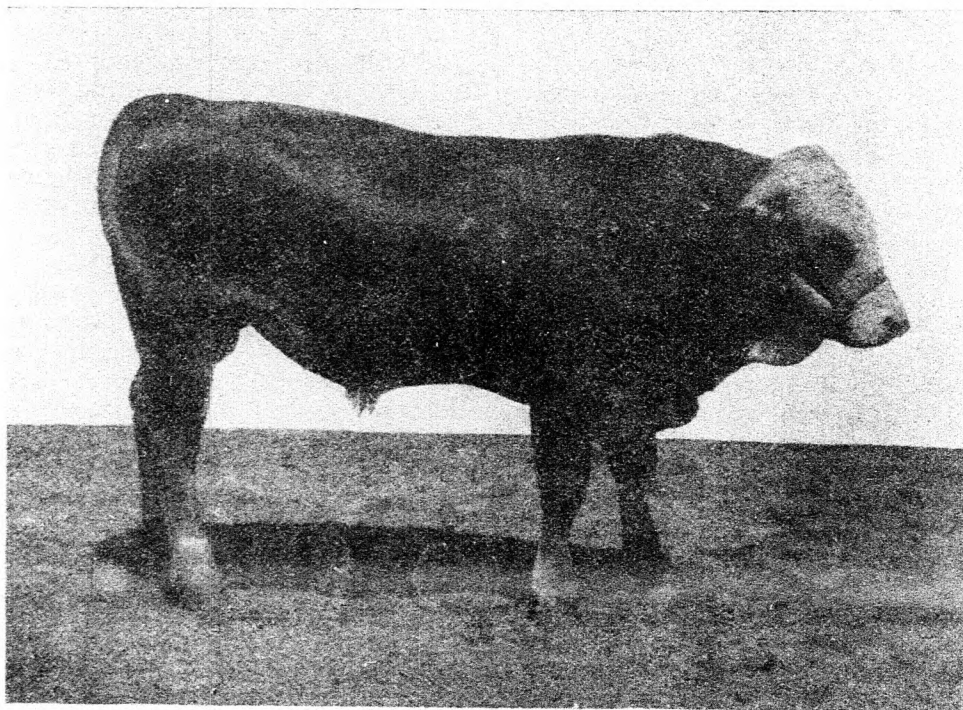
BAROMFITENYÉSZTÉS.

Hazánk baromfitenyésztésének múltja és jövője.

Közel husz év óta figyelem nagy előszere-ttel hazánk és a külföld baromfitenyésztésének fejlődését s ezen idő alatt szakadatlanul magam is foglalkozom baromfitenyésztéssel, van tehát némi jogom arra, hogy a fenti cím alatt e tárgyról egyéni nézeteimet itt elmondjam s e becses lap t. olvasóinak figyelmébe ajánljak oly tenyésztési eljárásokat, amelyeket, ha követni fognak nemcsak maguknak fognak azzal bizonyos bevételi többletet biztosítani, hanem a közérdeket is szolgálják s azzal a hazának igen figyelemreméltó szolgálatokat tesznek.

Az elmúlt 12 év bő alkalmat adott nekem arra is, hogy az államhatósági kormányintézkedések kutforrásánál, nemcsak megfigyelője, de a végrehajtás irányításánál részese is legyek azon magas nézőpontok és egy fegyvermezt agynak a messze jövőbe látó s a nemzetre áldást s boldogságot sovárgó nemes gondolatainak.

Nem tudja még ma sem igen sok vezető egyén sem megérteni azon közigazgatási intézkedése-

214 ábra. Korhely, egyéves bikaborju, Hunyady József gróf kéthelyi tenyészetéből.

bikától származott le, amelyet Hunyady József gróf uradalmi jószágigazgatója Appel Károly útján 1810-ben a berni felföldről importáltatott, amely kantonban akkoriban egy csontos, durva szarvasmarha volt elterjedve, többnyire meggy-szín-vörös, de fekete-tarka s egyéb színben is. Ezekből a szarvasmarhákból tenyésztetett ki a szimmentháli, lechtháli stb. alfajta s hirmondó sem maradt a javítatlan, durva szarvasmarhából. Annak a 12 tehénnek s 2 bikának utódai azonban az itteni viszonyok és tenyésztési eljárás mellett jobban megtartották eredeti jellegüket, durvábbak, csontosabbak maradtak a szimmenthálnál s jellegzetessé vált náluk a sötét meggy-szín-pirostarka szín s mert a berni kantonból importáltattak annakidején, mindmáig is rajtuk maradt a berni név. Az ürményi berni szarvasmarha vetette meg az összes hazai berni tenyészetek alapját s így tovább menve azt is elmondhatjuk, hogy az ürményi tenyészetből indult ki a magyar berni szarvasmarha fajta, amely ezidőszert sehol egyebütt, mint Magyarországon nem is tenyésztetik.

Ez a sötét meggy-szín-vörös színű szarvasmarha fajta újabb időben nagyon terjedőben van s különösen a nagyobb gazdaságok szívesen nyulnak ehhez az edzettebb, ellentállóbb állathoz, habár valamivel lassabban is fejlődik a szimmenthálnál s testi tömege is némileg kisebb. Az országos törzkönyvbe ezidőszert 26 berni tenyészet van bejegyezve 116 bikával és 921 tehénnel.

Ismerjük meg tehát hazai jobb tenyészeteket, melyeknek leírása megismerteti velünk magát a berni marhát is.

A kéthelyi tenyészet.

Hunyady József gróf hirneves berni tenyészete, a Somogy megyében fekvő szemési uradalom három kerületében van elhelyezve. És pedig:

a sári kerületben	250 db,	ebből	70 db	tehen
a kéthelyi	70	"	35	"
a szemési	80	"	30	"
Összesen:	400 db,	ebből	135 db	tehen.

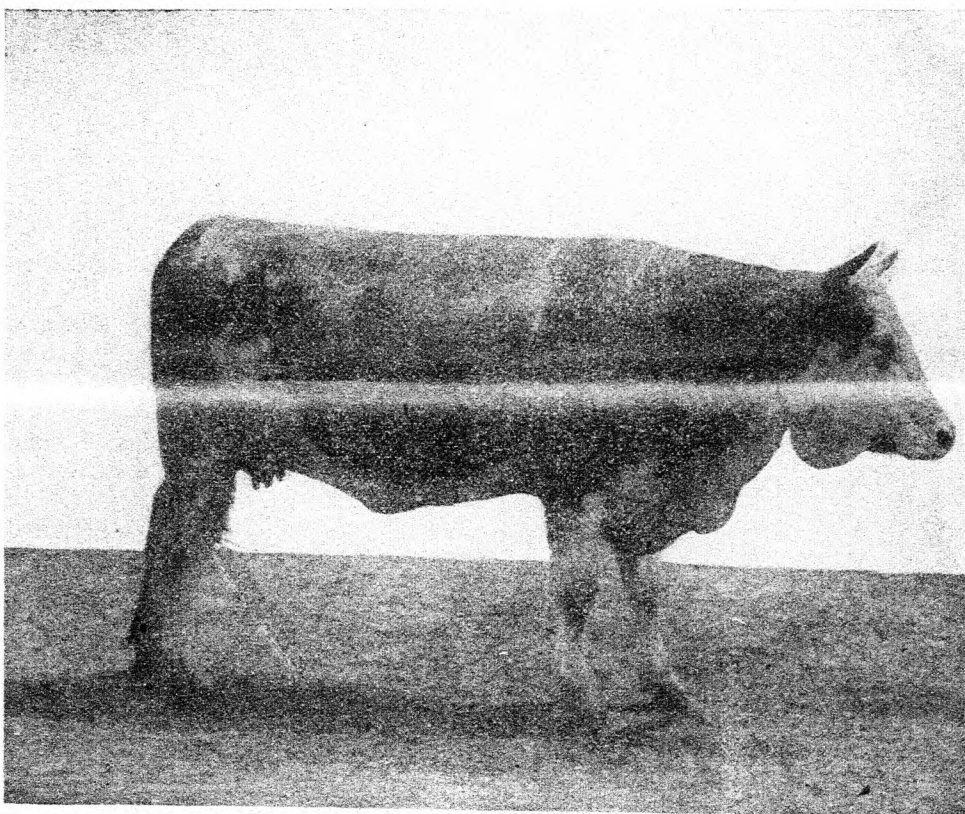
A tenyészet 1860-ban alapított Svájc-ból importált és az ürményi uradalomtól átvett tenyészállatokkal. A tenyészet mindenkor tiszta vérben tartott fenn és vérfelújításra az ürményi uradalomból hoztak bikákat.

A tenyészczél tenyészállatnevelés és tejtermé-

idő alatt ad libitum kapnak szénát és zabot. Leválasztás után 1 éves korig 2—3 kg. zabot és szénát ugyancsak ad libitum kapnak. Legelőre csakis betöltött egyéves korukban hajtattak, de emellett a legelő minőségéhez képest, a megfelelő takarmányozás és abrakolásban részesülnek.

Az üszők két éves korukban fődöztetnek be. A teheneket naponta kétszer fejk és az évi tejhozam 2—3000 liter darabonkint. A tej zsirtartalma 4—4.25%, és ab lokó vasutállomás, Budapestre literenkint 15 fillérért adják el.

Egyéves koron túl, a reggeli és délutáni fejés között az egész állomány a legelőre jár,

215. ábra. Sári, 4 éves berni tehén, Hunyady József gróf kéthelyi tenyészetéből.

ket s azok célzatát, amelyeket az államhatóság a hazai baromfitenyésztés érdekében tett s követésre ajánl. Pedig már is láthatók ennek országsszerte feltűnő s kedvező hatásai. Éppen ezeket óhajtom én t. olvasóim szeme elé álli-

A tenyészanyag megválasztásánál a fősulyt a

ket s azok célzatát, amelyeket az államhatóság a hazai baromfitenyésztés érdekében tett s követésre ajánl. Pedig már is láthatók ennek országsszerte feltűnő s kedvező hatásai. Éppen ezeket óhajtom én t. olvasóim szeme elé álli-

tani,
ezek
Az
egy
egye
bizot
ezelő
zegu
haza
oly
teljes
a tá
dolt
szerb
az é
veze
Pirk
főfel

Az
látó
rend
néve
kedé

Az
a haz
s eza
tetele
munk
ameli
czelo
sitva
Dáni
hatu
Az
hatás
a lef
feltün
ket e
dóim

Ba
hogy
huz
talál
cziój
javár
mak
Sa
kellet
sikert

217

vert
felleb
Ép
felme
baron

tani, hogy aztán a jövőben való követésnél ezeket szemük elől ne téveszszék.

Az előbb említém, hogy közel 20 év óta figyelem úgy a hazai, mint a külföldi baromfitenyésztés egyes fejlődési mozzanatait s megtette ezt bizonyára nem egy t. olvasóink közül. Mégis ez előtt 12 évvel csak egyetlen egy állami közegnek tűnt fel az, hogy ha valamely, úgy a hazai baromfitenyésztésnél oly fejletlenség s oly kapkodás volt tapasztalható, hogy annak teljes megszüntetése végett úgy az állami, mint a társadalmi ténykedéseknél az előre kidolgozott s megállapított tenyésztési eljárások rendszerbe való szedése elkerülhetetlenné vált. Ennek az évszázadokra jótékonyan kiható nagy tervezetnek s munkának a megteremtője 1896-ban Pirkner János országos állattenyésztési m. kir. főfelügyelő volt.

Az ő nevéhez fűződik tehát e nagy és előrelátó baromfikenyésztési irány szerencsés rendszerbe való szedése s Darányi miniszter nevéhez pedig ennek a jótékony kormányintézkedésnek az életbeléptetése.

Az 1896-ik évtől kezdve tehát hazánkban a hazai baromfikenyésztés egyenletessé válása s ezáltal a hazai baromfitermelés egyöntetűvé tétele érdekében oly állami és társadalmi munka foly — szigorú következetességgel — amelyben éppen a jövőben elérendő nagy célok határtalan eredményei vannak biztosítva, amelyekhez hasonló intézkedéseket csak Dániában és újabban a Németalföldön találhatunk.

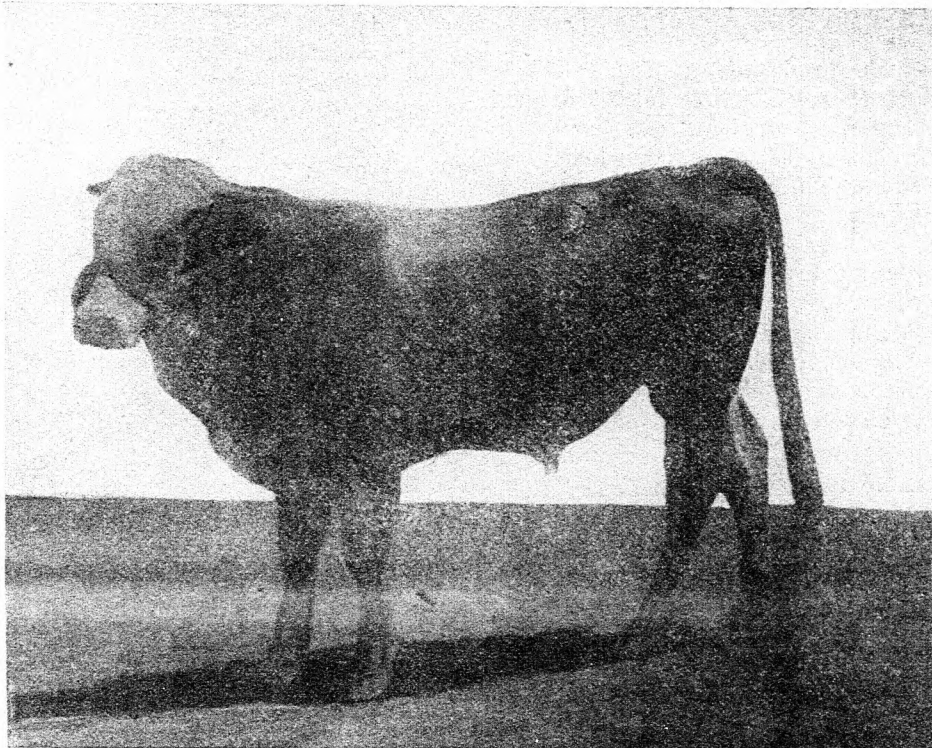
Az ily nagyszabású s a messze jövőbe hatással bíró állami és társadalmi munkának a lefolyt 10 év alatt — valóban országszerte — feltűnő minőségbeli eredményei vannak, amelyeket e köztenyésztési rendszer legellenzékibb támaszóinak is el kell ismerni.

Baja — elég nagy baja — az a magyarnak, hogy összetartás helyett 1000 év óta széjjel-huz s a legkisebb jelentőséggel bíró egyén is talál képzeletbelileg sértett személyes ambíciójáért oly teret, ahol egy, az egész nemzet javára irányuló állami és társadalmi mozgalmak elé haladási akadályokat rakhat.

Sajnos a lefolyt 10 év alatt sok ily akadályt kellett leküzdenünk, de ez mindig fényesen sikerült nekünk, mert egy oly hatalmas fey-

E kérdésre nem lehetett más a felelet, mint az, hogy helyes s ehhez kell ragaszkodnunk a jövőben is hosszú ideig, azért, hogy a tíz év óta épített munkát ne hagyjuk félbe, építsünk következetesen ezen irányban tovább s

Ha összehasonlítjuk ezeket a számadatokat, látni fogjuk, hogy 1907-ben a kivitt kisebb mennyiséget jóval drágábban értékesítettük, mint 1904-ben a nagyobb mennyiséget, tehát nem csökkenés, hanem jelentékeny értékel-

216. ábra. Manó, egyéves berni bikaborju, Hunyady József gróf kéthelyi tenyészetéből.

el fogjuk érni 10—15—20 év alatt azt, amit előre céloztunk, azt tudniillik, hogy hazánk összes baromfifajta állományai egyöntetűek, küllemileg jobbak, nagyobbak, számbeliileg pedig értékesebbek és nagyobb arányúak lesznek.

És ha ez azon esetben, ha nem engedjük magunkat a mostani baromfikenyésztési irányrendszerétől eltántorítani, eltéríteni, így lesz, bizonyítják az alábbi statisztikai adatok:

Kivitelünk volt: Élő baromfi 1904-ben 8.486,591 drb, 1907-ben 7.539,317 drb, leölt baromfi 1904-ben 130,999 mm., 1907-ben 124,598 mm. Tojás 1904-ben 403,548 mm.,

kedés állott elő, amely fényes tanubizonyítást tesz baromfitenyésztésünk helyes irányáról s fejlődéséről. A múlt és a jelen ime le van lelki szemeink előtt festve — de ezen sorok elolvasása után az igazságról saját testi szemünkkel is meggyőződhetünk, ha körülnézünk az ország bár mely részében a baromfitenyésztés és tartás körül s figyelemmel megvizsgáljuk a népies kézen található állatokat.

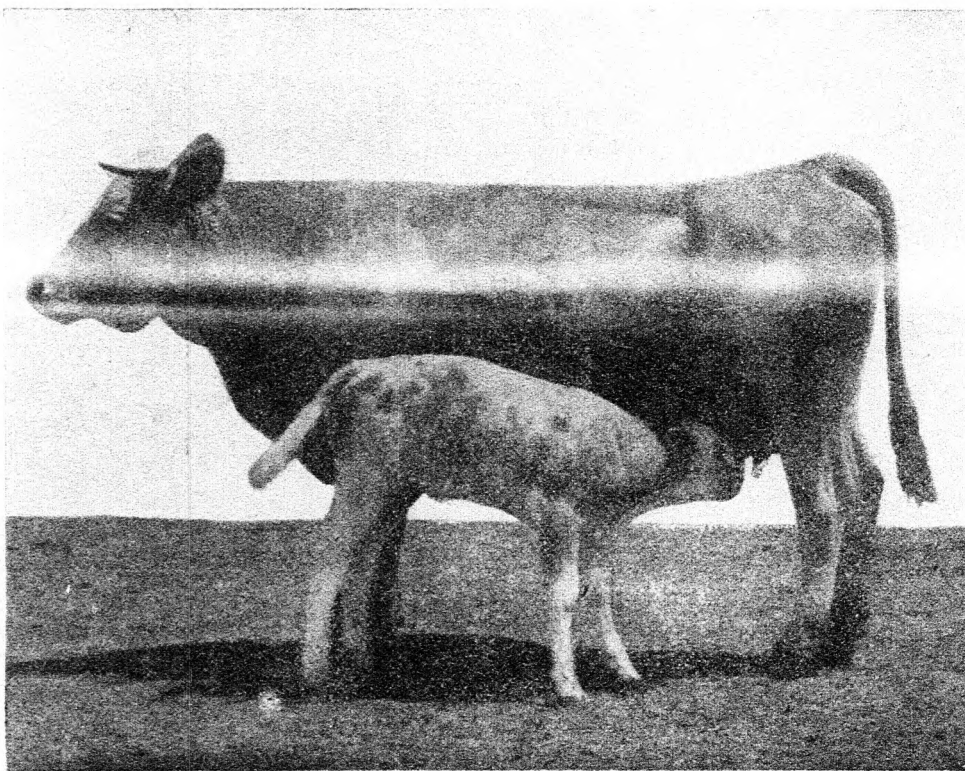
Milyenek voltak azok 10 évvel ezelőtt s milyenek azok ma?

Aki tehát azt meri állítani, hogy a hazai baromfitenyésztés terén nem haladtunk előre s a haladási irány téves, az vagy nem ért a kérdéshez, vagy tudva másit meg tényleg látott s beismert eredményeket, mely utóbbi esetben hazafiatalan dolgot cselekszik, mert a nemzeti haladás érdekében nemhogy közreműködne, de azt tévtanok hirdetése által előrehaladó utjában megakadályozni törekszik.

Két feladat hárul tehát ránk, hazai magyar baromfitenyésztőkre. Az első az, hogy az ily tévtanokat el se olvassuk s ha el is olvassuk legfeljebb mosolyogjunk a tudatlanságon, de ne kövessük; a második pedig az, hogy kitartsunk a mostani baromfikenyésztési irány rendszerével s évek hosszú során át a jövőben mindig csak azon baromfifajtákat tenyészszük, szaporítsuk és nemesítsük, amelyeket ma az állami köztenyésztési rendszer ajánl s azok elterjedését saját erejéből is elősegíti.

Ideális a cél, amit az ily következetes baromfitenyésztési eljárással óhajtunk elérni — de elérjük azt biztosan és annál előbb, minél többen leszünk, akik azt hiven követjük.

Örömmel látom az utóbbi hónapok alatt nap-nap melletti faluzó utazásaim alatt, hogy a Pirkner János miniszteri tanácsos által annak idején életre hívott ama nagyszerű köztenyésztési tervezet irányelvei, amelyeket alulirotnak jutott osztályrészül szóban, tettben és írásban népszerűsíteni, elhallatszottak a legmesszebb fekvő falucsukába is s ott felismerte a legközönségesebb nép is az intézkedésben fekvő nagy horderőt, de elért Darányi miniszter áldásthozó keze is mindenüvé, mert még Erdélylegelhagyottabb részeiben sem talállok oly községet, ahol az emdeni lud, a pekingi kacsa, az orpington, a kopasznyaku tyúk keresztezési ivadékait ne láthatnám.

217. ábra. Lepke, 5 éves berni tehén, egyhetes üszőbójával, Hunyady József gróf kéthelyi tenyészetéből.

vert forgatunk kezünkben, amely ellen nincs fellebbezés és ez a fegyver a hazai statisztika.

Éppen a legutóbbi időben is több oldalról felmerültek az aggályok, vajjon helyes-e a hazai baromfikenyésztési irány mai rendszere?

1907-ben 404,601 mm. Most nézzük ezek értékét koronákba: Élő baromfi 1904-ben 10.683,624, 1907-ben 13.214,036 korona. Leölt 1904-ben 14.733,655, 1907-ben 20.024,343. Tojás 1904-ben 31.428,655 korona, 1907-ben 34.524,245 K.

Es így van ez jól és így lássuk azt a jövőben még fokozottabb mérvben!

Hreblay Emil.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A buza s elöveteményei 1908-ban.

A magyar mezőgazdaság fentartó erőssége az állattenyésztés mellett főként a buza; ennek sikerétől függ az összes kereseti ágak egy évi termelése, ez állambiztonságunk támasza s ennek eladható fölöslege, legtekintélyesebb kamata a milliárdokat érő hazai földnek.

E növény eredményes termesztésénél fontosabb kötelesség ma nem járul a gazdára, ennek megfelelni azonban szélsőséges időjárásunk mellett a lehetőségig csakis talajaink jó művelése, elöveteményeink gondos megválasztása s talajerőnk kellő visszafőtásával tudunk.

Ez évbéli gazdasági termésünk mindennél ékebben szóló bizonyossága ennek; egy páratlan szárazságu ősz után (vidékünkön legalább egy esőnek nevezhető csapadékmennyiség nem volt) az összes őszi vetések november közepén kerültek csirába s amennyiben a szeptember hó közepétől elvetett magvak, a teljesen száraz, rögzös földben éppen úgy álltak, mint a magtárban s nem mutatkozott egér-, rovar-, vadkar sem, egy vetési idejűeknek veendő az önként kínálkozó összehasonlítás megtételénél.

Az egyes elövetemények, művelés, valamint trágyázás, termésre ható képességet feltűntető táblázat figyelemmel kíséréséhez szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a gazdaság talaja vizátnemerestző sárga agyag, a terület majdnem 80%-a 10—12 éves tölgy s nyárfa erdőirtásu egyminőségű buzatalaj 2 majossal, míg 20%-ban gyenge, régen borozdált, de az előbbivel egy összehasonlítható föld, melyen egy majos van.

Az egész terület vízvezető árkokkal, csator-

nákkal borított, természetesi irány, az elöveteményenként felhasznált trágyamennyiség s talajművelés teljesen egyforma, majdnem egy százaléku egynemű elövetemények vannak minden majorban, kivételt csak az alanti táblázat rep-czéje, valamint köles s buzája képez, melyek közül a két első után az irtásban, míg buza után, a régi művelési földterületen lelt vetve buza.

Az összehasonlítás könnyű áttekintésére, az alanti táblázatot állítottam össze, a tételek egybevetése s az eredmény önmaga ad magyarázatot, mihez még a következőket kell megjegyeznem:

1. ugarnak kezelt löherföld június elején adott mélyítő szántása, majd közvetlen beéredés előtt kapott fogasolása, nagyobb termést biztosítónak bizonyult, a többi felugartott trágyájánál;
2. kapások gondos kézi művelés s aránylag erős trágyázás mellett sem tudtak ugyanolyan termést biztosítani, mint a félugar művelést engedő elövetemények;
3. rögzös tengeriföldekben a buza jobban telet, zártabb állásu, de szalmája s kalásza rövid;
4. kapások s buza utáni buzában igen sok aszat volt;
5. repeze utáni buza egy táblán teljesen lerozsdált, míg másutt alig mutatkozott foltkban;
6. mentől zártabb, egyenletesebb volt a vetés, gyommentes a föld, annál hamarabb érett meg a szemtermés;
7. az elöveteménynek az érlelésben semmi hatása nem mutatkozott;
8. kiéltebb terület három nappal előbb érett kasza alá;
9. tavasszal bokrosodó buzasarj kalásza még tejben van, midőn az anyakalász már kasza alá érett.

Herczogh Árpád.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Takarmány-e az árpa- és zabszalma. 512. kérdés. Az árpa- és zabszalma takarmánynak lesz-e minősítve?

B. B.

Felelet az 512. sz. kérdésre. Ha az árpa- és zabszalma egészséges, tehát nem dohos vagy penészes, úgy hogy takarmányozási czélokra alkalmas, akkor az említett szalmafélék takarmányféléknek minősíthetők, mivel rendszerint ilyen czélokra használtatnak és tápláló értékök a szénafélék értékével bizonyos arányban áll; általában utóbbiak értékének felével egyenértékűek.

Hensch Árpád.

Köteleket elragó tehének. 513. kérdés. Néhány tehemen folyton elragja kötelét, daczára hogy sóban nem szenved hiányt. Kérem, mivel volna ajánlatos azokat impregnálni, hogy a teheneket erről leszoktassam?

T. I.

Felelet az 513. sz. kérdésre. A köteleket kvassiaoldatba kell áztatni, amely oly rettenetesen keserűvé teszi azt, miszerint lehetetlenség, hogy a tehének fel ne hagyjanak annak rágeszálásával. Gyógyszertárban, vagy droguistánál kell venni mintegy 50 fillér ára kvassia-forgácsot, arra 3—4 liter vizet önteni s így jó ideig forralni, míg a folyadék barna nem lesz s leszűrés után ebbe a barnás színű folyadékba kell a köteleket beáztatni.

—csy.

Gyermekek tankötelezettsége. 514. kérdés. Azon községben, hova gazdaságom tartozik, a tanító oly gyermekek után is követel tandíjat, kik 12-ik évüket betöltötték, köteles vagyok-e azt fizetni? Mi a köteles tandíj? Kik tartoznak rendszeren és kik az ismétlő iskolába járni.

P. G.

Felelet az 514. sz. kérdésre. A szülő és gyám s az 1907. évi XLV. t.-cz. szerint a gazda köteles gyermekét, gyámoltját és a mezőgazdasági cseléd gyermekének nyilvános iskolába járatásáról gondoskodni és pedig a gyermek életidejének 6 évétől 12 évéig a mindennapi rendszeres iskolába, 12 évétől a 15-ik év betöltéséig az ismétlő iskolába.

Leírata	Elövetemény		Trágyázás				Vetés előtti talajművelés	Termett 1 holdon						
	1908-ban hold	1907-ben	1906-ban	éve	körülbelül mennyisége	Vetőmag 1 kat. holdon		Pácolás után csiraképes	átlag		legtöbb		legkevesebb	
									szem	alj	szem	alj	szem	alj
61 Repeze		# Bükköny	1906	—	135		93—97	10.94	0.27	15.04	0.32	6.90	0.23	
91 # Répa		Buza	1907	300	140			12.38	0.31	14.25	0.28	9.87	0.33	
323 # t. Bükköny		Tengeri, zab, buza	1907	170	132			12.73	0.29	16.50	0.25	9.10	0.22	
124 1905-ben vetett löherföldje 1 kaszálás után ugarnak		Vöröshere	1903	—	130			16.27	0.26	20.59	0.29	9.43	0.23	
88 # Mising		Őszi árpa, tengeri, buza	19.7	230	133			12.40	0.32	14.40	0.24	10.35	0.23	
87 M. bükköny		Zab	1903	—	140			11.06	0.24	13.50	0.27	8.20	0.20	
120 # Tengeri		Buza	1907	180	140			10.05	0.25	12.32	0.44	7.00	0.20	
27 Köles		Buza	1905	—	138			6.45	0.52	—	—	—	—	
16 Buza		# t. Bükköny	1906	—	140			8.00	0.40	—	—	—	—	

Répaföldek 4 kézi kaszálásban;
Tengeriföldek, 1 kézi kaszálásban, 1 kézi töltögetésben;
Vetési eljárás: szántásra keresztben, utánna fogas.

Arankamentes
vagy legalább
kisarankás

löhere-
és
luczerna-
magot

vásárol
a legmagasabb áron
Haldek
magnagykereskedése
József főherceg 5 cs. és kir.
fensége udvari szállítója,
Budapest, V., Bálvány-utca 6.

Az a bérk...
zik az...
az ele...
kötelez...
a cselé...
sülnek...
díjakat...
meg s...
tesiti...
Juta...
mult é...
vagyok...
„Mindé...
bona u...
hogy a...
Járna...
vagon...
el. Kér...
san kö...
után a...
Fele...
hogy a...
meszté...
meg 19...
s hogy...
illeti, a...
ben az...
munká...
tisztet...
A gab...
és tava...
az ösz...
munká...
felezn...
répán...
zolt és...
menny...
meghat...
Veté...
490 m...
hold k...
mely a...
2000 l...
után...
volna...
tehene...
föld s...
föld, a...
tén ige...
dekozo...
löherre...
után fe...
mány...
7 buza...
milyen...
sebb? ...
Fele...
holdny...
tik is...
mányo...
ugyan...
darab...
csak 2...
eltart...
esetbe...
alom b...
tehen...
akkor...

Az idézett t.-cz. 32. §-a szerint a gazda — a bérbe való betudás nélkül — viselni tartozik az éves cseléd iskolaköteles gyermekei után az elemi iskolai beiratási és tandíjat. Ez a kötelezettség nem terheli a gazdát ott, ahol a cselédek gyermekei tandíjmentességben részesülnek. Az elemi iskolákban a beiratási és tandíjakat az iskolaszék a szükség szerint állapítja meg s a megállapításról az érdekelteket értesíti.

Hollady Nándor.

Jutalék kiosztása. 515. kérdés. Helyemre a múlt év okt. 12-en léptem be. Önálló tiszt vagyok. Szerződéseim egyik pontja így szól: „Minden eladott métermáza cukorrépa és gabona után 4 fillért kapok”. Főnököm azt vitatja, hogy amit nem én termeltem, attól nem jár. Járna pedig körülbelül 22 vagon buza és 32 vagon répa után, t. i. amit már én szállítottam el. Kérném szépen, tudatni velem, hogy jogos követelhetem-e e fent jelzett mennyiség után a jutalékot?

S. S.

Felelet az 515. sz. kérdésre. Kétségtelen ugyan, hogy az 1908. évi gabona- és cukorrépa termesztésére vonatkozó munkáknak egy része meg 1907. é. i. október 12-ike előtt lett végezve s hogy így a jutaléknak egy része azt a tisztet illeti, aki ezeket a munkákat végeztette. Ellenben az 1907. évi október hó 12-ike óta végzett munkák után járó jutalék természetesen azt a tisztet illeti, aki ezeket a munkákat végeztette. A gabonaféléknél különbség lesz teendő az őszi és tavasziak között s ha a jelenlegi tiszt elődje az őszié né az összes talajelőkészítő és vetési munkákat végeztette, a jutalékot meg lehetne felezni, a tavaszi gabonaféléknél és a cukorrépánál pedig csak a tiszt elődje által eszközölt őszi munkák jöhetnek figyelembe, melyek mennyisége esetleg a munkanapló alapján lesz meghatározható.

Hensch Árpád.

Vetésforgó megállapítása. 516. kérdés. Egy 490 m. hold szántó, 30 m. hold egyszer és 50 hold kétszer kaszálható rétből álló gazdaság, mely abban a helyzetben van, hogy naponta 2000 liter tejet 20 fillérrel közvetlen eladás útján tudna értékesíteni, milyen vetésforgóval volna felszerelendő, hogy ott 200 darab fejős tehenet tarthatnak. Megjegyzem, hogy a szántóföld sárga gabonatermő és csak krumplit termő föld, azonban kitűnő lóheretermő, a rétek szintén igen jók. Én a következő vetésforgót szándékozom követni. 1 # zabos búkköny, 2 buza lóherrel, 3 lóhere, 4 lóhere (egyszeri kaszálás után felszántva borsót kukoricával zöld takarmánynak) 5 zab, 6 # őszi búkköny rozsszal, 7 buza, 8 krumpli, 9 zab; helyes-e ez? Továbbá, milyen takarmány-adagolás volna a leghelyesebb?

T. K.

Felelet az 516. sz. kérdésre. Egy 490 magyar holdnyi gazdaságban, bármily forgó alkalmaztatik is, 200 darab tehen a természetett takarmányon nem lesz eltartható. Ez esetben lenne ugyanis az igásállatokkal együtt mintegy 224 darab számos állat, mászerint egy-egy állatra csak 2-2 m. hold esnék, holott egy számos állat eltartása legalább 3 holdat igényel s ebben az esetben is nagymennyiségű abraktakarmány és alom beszerzése válnék szükségessé. Hogy hány tehen lenne ott okszerűen eltartható, azt csak akkor lehetne megállapítani, ha a szántóföld és

a rétek átlagtermései ismeretesebbek lennének. A tervezett forgó jó ugyan, de az a kérdés, hogy a luczerna a birtokon jól diszlik-e, mert ha igen, akkor legalább egy tábla lenne luczernássá alakítandó, mert ez szolgáltatja a legnagyobb mennyiségű takarmányt legolcsóbban s legbiztosabban. Hogy milyen adagolás lenne folytatandó, attól függ, hogy mielőtt takarmányfélék mily mennyiségben állanak rendelkezésre.

Mint hogy mindezek nagyon fontos kérdések, amikre röviden megfelelni nem lehet s azért nem ezen rovatba való, azt javasoljuk az érdekeltektől, hogy ez ügyben valamely gazdasági tanácsadó bizottsághoz forduljon. Ilyenek a magyarvári, keszthelyi, kolosmonostori, debreczeni és kassai gazd. akadémiákon állanak fent és az általuk adott szakvélemény díjmentes.

Hensch Árpád.

Kereskedők a szövetkezetek ellen.

A napilapokban legutóbb az a hír jelent meg, hogy a budapesti kereskedelmi és iparkamara legközelebb tartandó teljes ülésén a kamara kereskedői osztálya azt a kívánságot fogja előterjeszteni, hogy kérje fel a kamara a kormányt, hogy a Magyar Gazdak Értékesítő Szövetkezetnek juttatott állami szubvencziót szüntesse meg. Ezen javaslat megokolásul a kamara kereskedői osztálya arra utal, hogy a szövetkezet azon a címen részesült állami segítségben, mert céljával a szövetkezeti tagok mezőgazdasági terményeinek az értékesítését, az élelmiszerek termelésének irányítását és a mezőgazdasági szükségletek beszerzését tüzte ki. Csak hogy szentülük a szövetkezet egészen más tevékenységet folytat, mint amilyent céljával vall. Ugyanis tevékenysége abban merül ki, hogy a Vámház-körut S. sz. a. rendes fűszer- és csemegeüzletet tart fenn, amelyben árjegyzékének tanúsága szerint csak oly czikkek kaphatók, amelyek más fűszerüzletekben: magyar árucikkek kívül tulajdonilag külföldi áruk. Hogy ezzel a tevékenységével nemcsak állami szubvenczióra nem szolgált rá, de még állítólag a törvényekbe ütköző üzleti eljárást is folytat, az kiderült az illetékes elsőfokú iparhatóságnak az idén hozott ítéletéből, amely jogszabályon alapuló és valótlan, a tényleges üzleti viszonyoknak meg nem felelő adatok használatával elkövetett ipar kihágásért száz korona pénzbírságban marasztalta el a szövetkezetet.

A kamara kereskedői osztálya ezen indoklásának adatait nyilvánvalólag azoktól a Vámház-köruti kereskedőktől nyerte, akik mióta a szövetkezet a Vámház-köruton üzletét megnyitotta, kényszerítve voltak árucikkeiknek árat leszállítani, hogy ezáltal vevőkönységüket, melyet eddig szabadon szákmányoltak ki, megtarthassák, mert különben annak a veszedelemnek volna kitéve, hogy vevőkönységük legnagyobb része a Magyar Gazdakhoz partól át, amely nyereszkesedés kizárásával pusztán a rendes polgári haszonnal megelégedve, áruinak árat alacsonyabban állapította meg és ezáltal legalább helyileg és időbelileg a budapesti drágaság némi enyhítéséhez hozzájárult. Ezt leginkább bizonyítja az a körülmény, hogy például a husárak a szövetkezet boltjának és mészárszéké-

nek megnyitva után azonnal körülbelül husz %-kal csökkentek.

Nem lehet kifogásunk az ellen, hogyha bárki is, érdekeiben magát sértve érezvén, az ellen védekezni igyekezik — a megengedett eszközökkel a tisztesség határain belül. Éppen ezért magunk sem kifogásolhatjuk azt, ha a kamara a kereskedői osztály javaslata alapján a kormányhoz felterjesztést fog intézni aziránt, hogy a szövetkezet szubvencziója megszüntetessék. De ezt csak a valóságnak megfelelő adatok alapján és indoklással teheti meg s a kormány feladata azután ennek alapján mérlegelni azt, vajjon az előterjesztett kérelem kellőképpen van-e indokolva? De a kamara mint az ipari és kereskedelmi érdekeltségnek hivatalos képviselője, nem ugrathatja be magát néhány magán- és nem is egészen jogosult — érdekeiben sértett kereskedő kedvéért abba, hogy erkölcsi presztizsét valótlán adatok hangoztatásával és az erre alapított hamis indoklással veszélyeztesse.

Már pedig ebben az esetben nem állunk egyébbel szemközt, mint néhány kereskedőnek saját érdekei megvédelmezésére alkalmasnak látszó bosszújával. Amint azt az alábbiakban a valóságnak megfelelő adatok közlésével megvilágosítani fogunk.

A vád első része az, hogy a szövetkezet más tevékenységet folytat, mint amit céljával vall és hogy tevékenysége abban merül ki, hogy a Vámház-körut S. sz. a. rendes fűszer- és csemegeüzletet tart fenn, amelyben néhány magyar árucikkek kívül tulajdonilag külföldi árukat árusít.

A szövetkezet célja a budapesti fogyasztókönységnek élelmiszerekkel való ellátása. Ezek a czikkek hazaiak és külföldiek. A szövetkezetnek tehát a helyes üzleti elv miatt is úgy kellett berendezkednie, hogy a hazai czikkek mellett a közönség által keresett külföldit is kiszolgáltathassa. Furcsa élelmiszer üzlet volna az, amelyben a fogyasztó közönség mindeféle igénye kielégíthető nem volna. Ezért a külföldi áruk csak a szükséges mennyiségben foglalnak helyet.

Ezzel szemben a szövetkezet első sorban igenis a magyar gazdák által termesztett élelmiszereket hozza nagy mértékben forgalomba. Erre nézve legjobb bizonyítékot a szövetkezet 1906. és 1907. évi működéséről szóló jelentés alábbi néhány adata szolgáltat.

Forgalmazott a szövetkezet	1906-ban	1907-ben
	k i l o g r a m m	
Marhahús	159,304	148,487
Borjúhús	14, 09	16,252
Disznóhús	15,592	14,789
Birka- és bárányhús	22,677	17,565
Vadhús	18,776	10,018
Füszölhús	31,113	24,428
Vágott baromfi	10,905	17,701
Vaj	85, 69	94,011
Turó	39,568	47,483
Méz	29,683	45,670
Tojás	195,283	561,860
Gyümölcs	446,999	252,198
Zöldség	146,157	147,300
Burgonya	463,305	506,908
Hüvelyesek	24,302	5,354
Bor	591,62	866,385
Házi iparcikkek	7,063	240

Már ez a kimutatás maga bizonyítja a felhozott vád alaptalanságát. Egyébként is azt hisszük, hogy valamint bármely kereskedőnek,

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek

Előrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménnytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtórőre alkalmasra. — Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménnytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyedén aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyezim: Kalmár-restagyár.

ugy a Magyar Gazdák Szövetkezetének sem lehet megtiltani, hogy azon árucikkek forgalombahozatalával foglalkozzék, melyet ő üzletileg jónak lát s amelyet az ő vevőközönsége tőle megkövetel.

Nem szabad főleg azt sem figyelmen kívül hagyni, hogy a szövetkezet az élelmiszerek termelése, osztályozása, csomagolása és szállítása tekintetében éppen a főváros élelmezésének nagy szolgálatot tesz, mert a termelőknek valóságos iskolája, amint arról az e tárgyban számos ezer példányban kiadott utmutatások és mindennapi levelezés tanuskodnak. De mutatják mindenféle kiállítások is p. o. éppen a mostani gyümölcskiállítás is a szövetkezet mintaszere csomagolásával tünt ki, amelyre a termelők is megtanítják.

Erre a munkára egyetlen rendes kereskedő se vállalkozik, de nem is vállalkozhatik, mert üzleti hasznát egy kereskedő sem fordíthatja a közönség kioktatására, mint azt a szövetkezet már egy évtized óta teszi, amely idő alatt üzletére kimutathatólag közel egy félmillió koronát fizetett rá, részvényesei soha egy fillér osztalékot nem kaptak, igazgatósága pedig teljesen önzetlenül, minden díjazás nélkül végzi feladatát.

Ha ehhez még hozzávesszük, hogy a szövetkezet működése a földmívelésügyi miniszterium közvetlen felügyelete alatt áll, amennyiben igazgatóságában a földmívelésügyi miniszteriumnak három főtisztviselője foglal helyet, azt hiszem eléggé igazoltam, hogy a felhozott vád teljesen alaptalan és csak kicsinyes féltékenységre vezethető vissza. Első sorban arra, hogy a szövetkezet a múlt évben a vásáresarnokon kívül a Várház-köruton nyitott egy üzletet, amelyben a mézszárszekén és gyümölcsüzleten kívül még csemegeosztályt is rendezett be, amivel a szomszédos hasonló üzleteknek némi versenyt támasztott, kényszerítvén ezeket, hogy a tulságos magasra felcsigázott árakból a közönség javára engedjenek. Ezáltal a szövetkezet feladatához híven az általános drágaságnak legalább helyi és időleges csökkentéséhez is hozzájárult.

A második vád az, hogy a szövetkezet az elsőfoku iparhatóság ipari kihágásért száz korona pénzbírsággal sújtotta. Ez a vád csakugyan igaz. Tudni kell azonban azt, hogy az elsőfoku iparhatóság eljárását a szövetkezet ellen azon feljelentés alapján indította meg, amelyet a már említett Várház-köruti kereskedők tettek a szövetkezet ellen. Mivel azonban a szövetkezet felelőssége folytán kiderült, hogy az iparhatóság ítéletét nem szabályszerűen hozta meg és mivel a szövetkezet felelősségében felhozott indokok a vádat teljesen megerősítették, a másodfoku iparhatóság az elsőfoku ítéletet feloldotta és utasította az elsőfoku iparhatóságot új tárgyalásnak a megtartására. Meg vagyunk győződve arról, hogy ezen új tárgyalás alapján az elsőfoku iparhatóság újabb ítélete a szövetkezet eljárását teljesen igazolni fogja. Annál is inkább, mert hiszen a szövetkezet nem tett egyebet, mint ami minden egyéb más kereskedőnek szabadságában áll. Furcsa jogszolgáltatás és jogfelfogás volna az, amely egy szövetkezetnek kevesebb jogot engedélyezne, mint amennyi joga egy magános üzletembernek van. Ebben az esetben még arra sem lehet hivatkozni, hogy a szövetkezet alapszabályai kötik ahhoz, hogy csakis tagjaitól eredett hazai termelési árucikkeket hozzon forgalomba mert az alapszabályok szerint feladata lévén a budapesti

piacnak élelmiszerekkel való ellátása, már ez magában véve önként érhetőleg megengedi azt, hogy mindazon árukat, — tehát külföldieket is — üzletében forgalomba hozhassa, amelyek a főváros fogyasztó közönségének élelmiszer szükségletét fedezni alkalmasak.

Mindentől azonban eltekintve szomorú dolog volna, ha egy még nem jogérvényes ítélet bármely üzleti vállalkozót megbélyegezne. Hiszen így minden üzleti vállalatot nagyon könnyen egyszerre lehetne tönkretenni, ha sikerül valakinek, mint ebben az esetben is, az elsőfoku hatóságot valótlan adatokkal tévedésbe ejteni. A tisztességtelen versenynak egy ilyen fegyvert adni a kezébe, senkinek sem lehet feladata, legkevésbé pedig a kamarának, amelynek nem a hivatása az egyesek magánérdekeinek szolgálata, hanem az általános közérdek érvényesítése. És az ilyen példa veszedelmes precedenst is alkothatna, amelyet minden hasonló üzleti vállalat ellen nagyon könnyen lehetne kihasználni.

A kamara kereskedői osztálya tervezett előterjesztésével meggyőződésünk szerint eredményt elérni sem a kormánytól, sem a kamarától sem a tisztességesen gondolkodó nagyközönségnél nem fog, hanem igenis az ilyen eljárás nagyon is alkalmas arra, hogy még inkább kiélesítse azt az ellentétet, amely a termelők és kereskedők osztálya között a természetes érdekelletétnél fogva már amúgy is fennáll. A másik eredménye, amely ennél örvedetesebb, talán még is az lesz, hogy a kereskedőknek ilyen eljárása végre egészen fel fogja ébreszteni a magyar gazdaosztályt mostani letargiájából és a lassan meginduló szervezkedésnek egy új lökést fog adni, amelynek eredményeképpen azokat a szövetkezeteket, amelyek a termelő gazdák érdekében alakultak, az eddiginél nagyobb mértékben fogják felkarolni és igénybe venni, mint olyan szervezeteket, amelyek a gazdák érdekében működhetnek csak, ha a kereskedők ilyen támadásokban részesítik, amidőn ezen szövetkezetek hosszu küzdelem után végre-valahára némi eredményt felmutatni képesek. Intő példa ez arra, hogy a gazdák szervezkedése, bármily nehézségekkel kell is kezdetben azoknak megküzdnie, ha a szilárd összetartás és a jóakaró bizalom egymás iránt megvan, előbb-utóbb a kívánt áldásos eredményeket megteremti.

Sz. Z.

Az Országos sörárpa- és komlókiállítás megnyitása.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezdeményezésére és a földmívelésügyi miniszter anyagi támogatásával rendezett sörárpa- és komlókiállítás f. hó 1-én nyit meg a *Köztelek* nagytermében. A földmívelésügyi miniszter megbízásából *Ottlik* Iván földmívelésügyi államtitkár jelent meg, kit a szép számmal egybegyűlt érdeklődők élén Cserháti Sándor, mint a kiállítás elnöke üdvözölt. Németország vámpolitikájával szemben, mondta Cserháti, meg kell tennünk mindent, hogy ennek, a mezőgazdaságunkra nézve káros hatását csökkentésünk, ezért rendeztük a budapesti és berlini kiállítást is egyrészt, hogy a magyar gazdákat a termelés és minőség fokozására serkentsük, másrészt hogy a német gazdák meggyőződést szerezhessenek arról, hogy terményünk megállja helyét a világpiacon is. Hogy a kiállítás nem nagymérvű, 145 árpa és 92 komlóminta van kiállítva s így, ha a kiállítás az ország sörárpa- és komlótermésének nem is adja teljes hü képét, ez nem a gazdák indolenciájának

tudható be, hanem annak, hogy a rendkívül kedvezőtlen időjárás folytán a gazdák közül igen sokan nem vettek részt a kiállításon a nem éppen sikerült idei terményükkel. Azon körülmény, hogy a földmívelési miniszter ur ezen kiállítás iránt állandó érdeklődéssel viseltetett s hogy Öméltósága idefáradt, mutatják, hogy a földm. kormány is ezen kiállítást hasznosnak tartja.

Megköszönvén az államtitkárnak szives megjelenését, felkéri a kiállítás megnyitására.

Az államtitkár megnyitó beszédében rámutat Németországgal való gazdaságpolitikai helyzetünkre, arra kell törekednünk, hogy Németország ellen megküzdjünk. Súlyos krízis előtt állt ezen jóformán egyetlen gabonaműkivitelünk s hogy dacára annak, hogy Németország az árpavámost felemelte, árpakivitelünk megőrizte a németpiacot, főképp köszönhetjük ezt azon kiváló minőségi előnyöknek, mivel ezen kiváló czikkünk bir, hogy a mi árpánk jelenik meg először a piacokon. Kívánatos, hogy minden alkalmat megragadjunk arra, hogy ezen minőségi előnyt bemutathassuk azok előtt, kik erre súlyt is fektetnek. Az idén két ilyen alkalom kínálkozott, mit fel is használtunk. Az egyik kiállítást itt rendeztük a központban, a másik kiállítás két hét múlva nyílik meg Berlinben, hol ezen termékeink alkalmas helyen lesznek bemutatva. Majd óhajának ad kifejezést az államtitkár, hogy ezen törekvésünk meghozza gyümölcsét, s a kiállítást megnyitottnak nyilvánítja.

A kiállításra felküldött 145 árpaminta a magyar-óvári kísérleti állomáson objektív vizsgálat tárgyát képezte, tekintetbe véve a hliter és az abszolutsúlyt, tisztaságot, proteintartalmat és lisztességet s ennek alapján a minták poentirozva lettek; az egyenlő értékszámokkal bíró mintákat mult hó 29-én egybegyűlt zsűri szubjektív vizsgálat alá vette, tekintetbe vevén a szint, a magvak kiegyenlítetttségét, héjfinomságot és a kereskedelmi szempontokat; e bíráló-bizottság tagjai voltak: Burger Albert, Borhy György, Koppély Géza, Rodiczky Jenő dr., Károly Rezső dr., Brichter J., Grabner Emil, Leidenfrost Tódor. A bírálat eredménye a következőkép alakult ki.

I. díjat 150 koronát nyertek: Weisz Armin, Zichy gróf szeniorátus, Szilassy Béla, Ottocska Géza, Hatzinger János, a két sampiondíjat 300 kor.-ás értéktárgyat Szilassy Béla és Weisz Armin nyerték el.

II. díjat 100 koronát nyertek: Diószegi czukorgyár, Zichy gróf senioratus, Borhy György, Klein Pál, Emödi Vilmos, Bauer Ottó, Ottocska Géza, Hunyady József gróf és Bessenyei Zoltán.

III. díjat 50 koronát nyertek: Vince Károly, Polonyi Lajos, Blum B., Verő Zsigmond, Blum B. Szerbóc, Pálffy József gróf, Uradalmi tisztartóság Nagyombos, Beer Henrik, Szabó Antal, Sztranyovszky Géza dr., Borhy György, Diószeghy Zoltán, Petőházi czukorgyár, Strobel Géza, Jaross Vilmos és Széchenyi Imréné grófnő.

A komlókiállítás 92 mintája, illetve a Segesvári szövetkezet kollektívájával összesen 120 mintával elég hü képét tárja elénk, az ország mai komlótermesztésének aránylag kevés minta jött a felvidékről, de itt különben is 7 kert van, hiányzott továbbá némely régi dunántuli komlótermesztő uradalom és tekintve, hogy az Alföldön 1000 holdon felül vannak komlóskertek innen aránylag szintén többen jöhettek volna. Tekintve azonban azon körülményt, hogy a komlószüedés idején esős időjárás volt, sok jelentkező nem küldötte be kissé megtarkult mintáját. Mindazonáltal a beküldött 120 mintával 70%-ot jó

**BORSAJTÓK, SZŐLŐZUZÓK.
EGYETEMES AGZÉLEKÉK,
Szab. len- és sorvetőgépek.**
Elsőrangú hazai gyártmány. Tessék árjegyzéket kérni.

WEISER J. C.
GAZDASÁGI GÉPGYÁR ÉS
VASÖNTÖDE, MALOMÉPÍTÉSZET
NAGYKANIZSAN.

minőségének mondható, mert ha valaki vizsgálja a 10 év előtti kiállításra, akkor az összehasonlításban a haladást konstatálni tudja. Vidékenként egyöntetű a fajtatermelés a toboztermés tömött lupulinus illatos mindinkább kevesebb tulbuja növésű durva toboz s a mostani minták között aránylag kevés a szagos komló — a termelők ügylátszik sikeresen alkalmazkodtak a világiacok kívánalmához, mert a szedés, szárítás, zsákolás már több gondossággal történt.

Egyébiránt a kiállítás érdemi méltatását és szakzerű bírálatát legközelebb Cséser Lajos tollából fogjuk közölni. Nem kerülhetjük el ez alkalommal, hogy kissé a múltba ne tekintsünk, talán éppen 10 év előtt az OMGE. két ízben is tartott a komlótermesztés és értékesítés ügyében országos tanácskozást, ugylátszik részben a földmivvelésügyi kormány, részben maga a komlótermesztő gazdaközönség sok akkor elhangzott eszmét és tanácsot hajtott végre, ennek legfőbb eredménye hogy amíg még 10 év előtt is 2000 q. termeléssel szemben körülbelül 4000 q. volt a komlóbehozatalunk, addig már 1907-ben 7264 q. behozattal szemben 12,800 q. kivitelünk volt. Ekkora kivitelről a 10 év előtti értékeletlen nem is álmodtak, hiszen az akkori csekély természtés is akárhány-szor hopen maradt verő hiányában.

A mai körülbelül 1700 kat. holdas komlósterületünk természtét már az osztrák határokon túl is ismeri a fogyasztó piac, sőt az OMGE. sazi bizományosa révén a „Hungarian Hopps“-ot a londoni piacon is figyelik. Sajnos, hogy komlóáralakulásunk az egyszor, sokszor kartelező külföldi vevők dacára is még nem elégtő, mert a hazai sörgyárosok még nem várolják a magyar komlót.

Reméljük azonban, hogy Darányi Ignác miniszterünknek e téren is sikerülni fog javulást előidézni, erre nézve garancia az a haladás, melyet a termelésben bölcs intézkedésével előidézett.

A komlókiállításra felküldött 92 minta és egy kollektívó bírálatá ugyancsak mult hó 29-én végeztetett Cserháti Sándor elnöklésével és Cséser Lajos szaktanár közreműködésével a bíráló-bizottság elhatározta, hogy az 50 ponttal tervezett eredeti szabályzatot összevonja és 5 ponttal bírálta a minta tömegét (szédést, szárítást, színt), 5 ponttal a toboztermést (alak, tömörség, hibátlanúság), 5 ponttal a komlólisztet (mennység, minőség, szín, illat), ilyformán a legjobb komlóminta 15 értékegységet kapott, eredmény a következőkép alakult.

I. díjat 150 koronát nyertek: Ábrahám Lajos, Imreh Lajos, Zichy János gr. csöszí gazdasága és Klobusitzky Gusztáv.

A kiállítási szabályzat szerint a legjobb elsődíjas komlónak champion-díj 300 K.-ás értékű emléktárgy lévén adandó, a négy minta újbóli bírálatá után azt Ábrahám Lajos komlójának ítélte oda.

II. díjat kaplak száz koronát: Frank Károly, Eördög Elemér, Bálint Dániel, Nagy István.

III. díjat 50 koronával kitüntettek: Fried Armin, Válenstik Ferencz dr., Burger Albert,

Zichy Pál Ferencz gróf, Váalts Éva, Koasz István, Betegh Sándor, Harmanicz Pál, Szász József, Nagy György, Simon András, Székely János.

Kiállítási oklevelet kaptak: Fogarasi ménesbirtok sárkányi gazdasága jó minőségű komlóért, Bély Tivadar, Kolozsvári Gazd. Akadémia, Fehéregyházi kincstári birtokkezelőség, Segesvári komlótermelő szövetkezet szép és gazdag gyűjteményes kiállításáért, Cséser Lajos kolozsvári szaktanár közreműködéséért, Nagy István, Bánffy Ernő br., özv. Széchenyi Imre grófné, Zichy Géza gróf, Bély László dr., Kemény Géza br., Waedt Rezső, Welther György, Müller Mihály. Kiállítás a „Köztelek“ nagytermében f. hó 1—7-ig tart. Felkérjük az érdeklődőket szíves megjelenésére. K. J.

Felhívás a Károlyi emléklakomán való részvételre.

Károlyi Sándor gróf emléksobrának folyó hó 21-én, szerdán délelőtt 11 órakor történendő leleplezése után déli 1 órakor a Gambrinus nagyvendéglő (VII. Erzsébet-körút 27.) éttermeiben

Károlyi Sándor emléklakomát

rendezünk, amelyen minél nagyobb számban való részvételre ezennel felhívjuk az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a társ-egyesületek, továbbá a leleplezési ünnepségen résztvevő rokonestületek, u. m. a Magyar Gazdaszövetség, „Hangya“, Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Országos Központi Hitelszövetkezet és Gazdák Biztosító Szövetkezete igen tisztelt tagjait.

E lakomán avatjuk fel a Károlyi Sándor gróf emlékére készített díszes kivitelű emlékszerleget, amelyvel kezében Darányi Ignác dr. földmivvelésügyi miniszter fogja az első emlékbeszédet mondani Károlyi Sándor grófról, méltatván az ő mindenkor emlékezetes működésének nagy jelentőségét az összegyűlt gazdatársadalom és szövetkezeti férfiak előtt. Az alkalom ünnepélyes voltára való tekintettel e nagyszabású emlékbeszédén kívül más felszólalás a lakomán nem is lesz.

Az emléklakomára, amelynek részvételi díja — italt beleértve — 4 (négy) korona, október hó 15-ig bezárólag jelentkezhetni az OMGE titkári hivatalánál, ahol a jövő héten a lakomára szóló részvételi jegyek is megálthatók. A fent felsorolt rokonestületek tisztelt tagjai pedig szíveskedjenek jelentkezésüket saját testületük igazgatóságához intézni, amelyeknél ugyancsak lesznek jegyek kaphatók s amelyek a hozzájuk érkezett jelentkezéseket velünk közölni fogják. Mivel a lakomán a helyszüke miatt csak hatszázan vehetnek részt, ajánlatos a jelentkezéseket mielőbb beküldeni.

Budapest, 1908. szept. 21.
Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ nevében:

Bujanovics Sándor s. k.
alelnök.

Az OMGE. közgyűlésére, valamint a GEOSz. nagygyűlésére felutazó tagjaink részére ugy a MAV., mint a kassa-oderbergi vasut vonalaira érvényes kedvezményes menettérti jegyek váltására jogosító igazolványt állítottunk ki, ha a felutazni szándékozók igazolvány iránti igényüket legkésőbb folyó hó 10-ig az OMGE., ugyis mint a GEOSz. központjának titkári hivatalához bejelentik és bejelentésük-höz személyenként 30 fillért postabélyegekből mellékelnek. Amennyiben a szükséges lépéseket megtettük, hogy a Déli vasut vonalaira is hasonló kedvezmény adassék és valószínű, hogy e kedvezményt meg is kapjuk, kívánatos, hogy azok, kik a Déli vasut vonalait kívánják igénybe venni, fenti bejelentéseiket ugyancsak f. hó 10-ig megtegyék.

Igazgató.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	2107
Egyről-másról	2108
Kereskedők a szövetkezetek ellen	2115
Az országos sörárpa- és komlókiállítás megnyitása	2116
Felhívás a Károlyi emléklakomán való részvételre	2117
Takarmányozás.	
A komlóért mellékterményei	2109
A szilvavag mint takarmány	2110
Allattenyésztés.	
Hírnevés haszonállattenyésztéseink	2110
Baromfitenyésztés.	
Hazánk baromfitenyésztésének multja és jövője	2112
Növénytermesztés.	
A buza s elöveteményei 1908-ban	2114
Levéliszekrény	2114
Vegyések	2117
Dessewffy Auról gróf lemondása és a gazdatársadalom. — Olvasóink szives figyelmébe. — A szerb kereskedelmi szerződés kijátszása. — Az idei szőlőtermés. — Az országos gyümölcs- és szőlőkiállítás díjazásai. — Gőzhajózási hírek. — Zabszállítás a honvédség részére	
Kereskedelem, tőzsde	2118
Szerkesztői ázenetek	2119
	2122

Dessewffy Auról gróf lemondása és a gazdatársadalom. Egyre-másra kapjuk a vidéki társesületektől a legmelegebb hangu nyilatkozatokat az Országos Magyar Gazdasági Egyesület köztiszteletnek és általános népszerűségnek örvendő elnöke, Dessewffy Auról gróf lemondása tárgyában. Valamennyi társesület egyhangulag megdöbbenésének és sajnálatának ad kifejezést s ama kérelemmel fordul hozzánk, hogy minden lehető kövessünk el Dessewffy Auról gróf lemondásának visszavonása érdekében. Az ország gazdatársadalmának ez a tüntető és lelkes megnyilatkozása a legfényesebben igazolja igazgató-választmányunknak legutóbbi ülésén hozott ama határozatát, hogy a közgyűlés elé oly javaslattal járul, hogy Dessewffy gróf lemondásának visszavonására kéressék fel, vagy ha ez eredményre nem vezetne, ugy újból választassék meg az elnöki

KINCSET TALÁLT A GAZDA

a kőbányai

száritott hizósertéstrágyában.

Minden gazdasági növénynél, de különösen

a szőlőben 100% terméstöbbletet

biztosít. Kérjen saját érdekében mielőbb közelebbi ismertetést, számtalan hiteles szakvéleményt, árajánlatot, melyekkel szívesen szolgál az:

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR

Bosányi, Schlettrumpf és Társa.

székbe. Legutóbb a Krassó-Szörényvármegyei Gazdasági Egyesület intézte az OMGE. igazgatóságához a következő táviratot: „Mai napon tartott igazgató-választmányi ülésünk megdöbbenéssel vette Dessewffy Aurél gróf elnök ur Ö Nagyméltóságának elnöki állásáról történt lemondása híret és mert Ö Nagyméltóságának két évtizeden át tartó elnöki tevékenysége Krassó-Szörény vármegye egész gazdaközönségének osztatlan bizalmával s igaz ragaszkodásával találkozott, mert továbbá különösen a mostani nehéz gazdasági viszonyok között Ö Nagyméltóságának távozását az egész ország gadatársadalma pótolhatatlan veszteségének tekintenők: kérve kérjük a tisztelt egyesületet, sziveskedjék minden lehető elkövetni, hogy Ö Nagyméltóságának megmásíthatatlannak mondott elhatározása törjön meg az ország gadatársadalmának tántoríthatatlan bizalmán. Lugos, 1908. szeptember 29. Fialka Károly főispán, gazdasági egyesületi elnök“.

Olvasóink szives figyelmébe. Darányi földmivelésügyi miniszter most adta ki a hozzá a vármegyei gazdasági egyesületek, a gazdasági tudósítók, a közgazdasági előadók és a magy. kir. állattenyésztési felügyelőségek, valamint a nevezettek utján felkért magánosok által szept. 15—28 ig bejelentett eladó szállastakarmányok folyótóltagos kimutatását, amelyet lapunk mai számához mellékelve küldünk szét. Ezen második kiadás a szárított moslék-készleteket, nemkülönben a szállastakarmányemlék kedvezményes vasutszállítási feltételeit is közli.

A szerb kereskedelmi szerződés kijátszása. Az osztrák agrárius „Zentral-Stelle“-től vett értesítés szerint az osztrák kereskedelmi és iparkamarák kereskedelempolitikai központja és az osztrák iparosok központi szövetsége azt kérelmezték az osztrák kormánytól, hogy engedélyezze Bosznián és Hercegovinán keresztül az élő állatszállítást Szerbiából Oszországba. A „Zentral-Stelle“ tekintettel arra, hogy a közös vámterületbeli országok és tartományok nyílt forgalomban vannak Boszniával és Hercegovinával és hogy a szerb tranzitforgalom ilyen megnyitása nemcsak állategészségügyi veszedelmet jelentene belföldi állattenyésztésünk ellen, de egyúttal veszélyeztetné annak egyenes kivitelét Olaszországba, határozottan tiltakozott a tranzitforgalom engedélyezése ellen. Megkereste egyúttal az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy hasonló tiltakozást intézzen a magyar kormányhoz.

Az ideál szőlőtermés a földmivelésügyi miniszter jelentése szerint az egyes kerületekben a következő eredményeket igéri: a **szekszárdi** kerületben (Tolna és Somogy vármegye) középminőség, jó minőség. A must ára ezidő szerint 24—30 korona. **Pécsi** kerület (Baranya vármegye és Pécs város) közepes termés. A must ára 24—38 kor. **Tapolcai** kerület (Zala megye) mennyiségre közepes, minőségre jó termés várható. A szüret október 1-én kezdődik. A must ára 26—33 korona. **Soproni** kerület: közepes termés, a szüret október elején kezdődik. **Pozsonyi** kerület (Pozsony és Mosony megye): középtermés. Az ó-bor ára 50—80 korona; az új bor kereslete lanya. **Balassa-Gyarmati** kerület (Nógrád megye): jó középtermés. Az ó-bor ára 57—60 korona, a musté 32—44 korona. A kereslet megindult. **Egri** kerület (Heves és Szolnok m.): közepes termés. A must ára 28—32 korona. A kereslet élénk. **Mis-**

kolci kerület (Borsod és Gömör m.): termés mennyiségre és minőségre közepes. A kereslet lanya. **Tarcali** kerület (Zemplén és Abauj megyék): termés közepes. Borkészlet csak **Tokaj-Hegyalján** van. Az árak 70—100 korona közt ingadoznak. A kereslet lanya. **Szilágyoslyó** kerület: jó középtermés várható. Borkészlet kevés és ennek ára 50—100 korona. A kereslet lanya. **Bihardószegi** kerület: termés közepes, borkészlet csekély. A bor ára 40—50 korona. A kereslet lanya. **Kecskeméti** kerület: középtermés; borkészlet nincs. A must ára 18—28 korona. A kereslet lanya. **Ménesi** kerület: jó középtermés; borkészlet kevés. A bor ára 32—100 K., a musté 28—32 korona. **Szabudkai** kerület: termés közepes, ó-borkészlet nincs; a must ára 24 korona. A kereslet lanya. **Nagyenyedi** kerület: jó középtermés; borkészlet nincs. A kereslet szünetel. **Budapesti** kerület: jó középtermés; kevés ó-bor készlet. Az ó-bor ára 40—60 K., hegyi must 34—40 K., homoki must 16—34 korona. A kereslet lanya. **Pápai** kerület: termésmennyiség közepes, minőség kitűnő; ó-bor ára 42—120 korona. A kereslet szünetel. **Szatmári** kerület: termés közepes; must ára 28—32 K. A kereslet lanya. **Munkácsi** kerület: közepes termés, borkészlet nincs. A kereslet szünetel. **Nagyenyed I.** kerület: jó minőségű középtermés, kevés ó-bor készlet, 50—80 K. árral. A kereslet szünetel. **Marosvásárhelyi** kerület: termés részben gyenge, részben közepes. A borkereslet szünetel. **Nyitrai** kerület: minőségre gyenge, mennyiségre jó közepes. Helyenként bő termés.

Az országos gyümölcs- és szőlőkiváltás díjazásal. Az „Országos Magyar Kertészeti Egyesület“ által a városligeti Iparcsarnokban rendezett országos gyümölcs- és szőlőkiváltás bíráló bizottsága **Rudnai Molnár István** min. tanácsos vezetésével a főbb díjakat a következő kiváltóknak ítélte oda:

A versenyen kívül résztvevő kiváltók közül **Jegyzőkönyvi köszönetet** kaptak: **József főherceg** margitszigeti kertészete és **Darányi Ignác** földmivelésügyi miniszter.

Elismerő oklevelet: Pásztori Miklós Mórész Budapest, Mathias János Kecskemét, Krasznai Miklós dr. Pécs, Petz Armin Budapest, a Kecskeméti, Nagyvárad és Máramaros vármegyei Gazdasági Egyesületek, a Nagy-kőrösi Kertészeti Egyesület, Kiskunhalas városa, m. kir. kertészeti tanintézet, a somogyzentimrei, algyógyi, csákovari, kecskeméti és jászberényi földmiv. iskolák, a nagybocskói és tornai állami kertmunkás-iskolák, az orosházi kertgazdasági tanszék és a lugosi állami faiskola.

Állami aranyérmeket nyertek: **Gyümölcs csomagolásért.** Magyar Gazdak Értékesítő Szövetkezete Budapest, Győr szab. kir. város mintagyümölcsöse Győr, Korponay Kornél Feketefalu. **Gyűjtőmennyiségű gyümölcskiváltásért.** Eszterházy Miklós herceg kertészete Eszterháza, Rakovszky uradalmi kertészete Kocsöz, Korponay Kornél Feketefalu, Hankovszky Zsigmond Kecskemét, Győr szab. kir. város mintagyümölcsöse, Forster Géza Újvidék, Schilling Rudolf Felgyógy, Baich Iván báró Bocvár, Hauszmann Alajos annavölgyi kertészete Szentendre, Mihályi Péter Szarvaszó, Petrovics István Kecskemét, Szöllőssy Ferenc Máramarossziget, Rohonczi Gida Törökbecse, Garber Odón Szécsényváralja, Zinszky Béla Budapest, Varga Jenő Budapest. **Szőlőcsomagolásért:** Pacznyi Elek Árpád Sajószentpéter, Lázár József Nagymaros. **Legjobb szállítható csemeszőlőért:** Rohonczi Gida Törökbecse, Pacznyi Elek Árpád Sajószentpéter. **Legnagyobb fürtű és boggyóju szőlőért:** Lengyeltelep Szolnok. **Feldolgozott gyümölcsökért:** Első Kecskeméti Konzervgyár r.-t. és pedig a legszebb és

legjobb gyümölcsgyűjteményért, gyümölcsbefőttekért, kandirozott és tuzgatozott gyümölcsért, **Prikkelmayer Jenő** Budapest gyümölcsbefőttekért, **Mandell Róza** Budapest legszebb kajszinézért.

Egyesületi aranyérmeket nyertek **gyümölcs csomagolásért:** Szász József, Nagyvárad. **Schneider Ignác** utódai, Kiskunhalas. Nagyváradai Gazdasági Egyesület gyümölcsértékesítő részvénytársasága.

Gyűjtőmennyiségű gyümölcskiváltásért San Marco hercegné uradalmi kertészete Nagykomlós. **Mara László** Demus. **Hoffmann Bruno** és neje **Técső Héder János** Máramarossziget. **Borhy György** Gyöngyös. **G. Bolgár József** Bácsalmás. **Forster Kálmán** Nemesráda-puszta. **Bernhardt Ferenc** Bacsöldvár. **Vásárhelyi Gyula** Nagyvárad. **Gócs Sándor** Nagykőrös. **Földolgozott gyümölcsökért:** **Vozáry Madellain.** Egyesületi aranyérmeket nyertek továbbá: **Hankovszky Zsigmond** Kecskemét és **Lengyel-telep Szolnok.** Az aranyérmeken kívül még számos ezüst- és bronzérem osztott szét.

Zabszállítás a honvédség részére. A m. kir. honvédségek részére 1909 január 1-től 1909 december 31-ig terjedőleg szükségelt s ajánlati uton fedezetelt nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Állomás	Evi szükséglet Zab m. u.	Az ajánlat beadandó 1908
Kecskemét	3100	október 9-ig
Nagyvárad	4500	október 15-ig

Szállítási módokat s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a budapesti I. honvéd ker. hadbiztossága.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad A hosszas szárazság után hétfőn végre esett napunk, ami a vetési munkálatokhoz már nagyon szükséges volt. A kukoricatőrest már a legtöbb helyen befejezték. Az őszi vetés-e foly. matban van. A he. yalján a szüretelés — közepes eredm. nyel — kezdetét vette.

Baja. Meg állandón sz-p az időjárás E heten volt kiadó eső. m. a szántást és vetést elősegíti. A tengeritörés, szüret folyik, a tengeritörés kielégítő, de sok az éretlen és részben üres cső, bor sok lesz, 10—12 K. hektoliterre.

Balassa-Gyarmat. Hűvös éjjel mellett állandó nagy szárazság, mely miatt őszi vetések nem végezhetők. Tengeritörés folyamatosan van gyenge terméseredménnyel. Szüret megkezdődött, termésm. r. dmény kö. eges.

Debreczen. Az időjárás szép őszi. szept. 27 és 28-án kiadó esőzés volt. Az őszi gazdasági munkák folyamatosan vannak.

Léva. Az időjárás száraz és meleg, az elmúlt napokban volt ugyan eső, de kevés. Az őszi vetés folyamatosan van, de a száraz idő miatt nagyon lassan halad előre. A szüret jó minőségű és mennyiségű bort hozott.

Miskolc. Az utóbbi napok szelesek, eső csak egy-két nap volt a múlt héten, ami már igen kellett is. Most már szántogatnak.

Nagybeacserekek. Az időjárás egész héten keresztül hűvös és kellemetlen volt. Utóbbi napokban erős szelekkel.

Nagykanizsa. Náunk az időjárás elég kedvező, a vetéseket kellőképpen lehet teljesíteni, sőt már szépen kel bura, rozs; kukoricaszedés javában foly és kielégítő nagyobb részben.

Nagyszentmiklós. Az időjárás kedvez az őszi munkálatokra. A tengeri hordása foly, helyenkint a száraz márkévébe kötözve szárad. A tengerihozam külf. hűv. 9—12 q. között változik. Ilyen kedvező időjárás mellett ren. ényeni lehet, hogy a rozs ke. lőleg bokrosodva megy a télbe.

Nagyvárad. Szept. hó 28-án kiadó eső volt, mely az őszi munkálatok teljesítését nagyon elősegítette. Az őszi vetések javában folynak. A tengeritörés folyamatban van, elég jó termést igér. A szüret határideje okt. 12—19-ikére már ki van tűzve, mennyiségileg elég jó termés igérkezik, a minőség is sokat javulhat meleg, enyhe időjárás mellett.

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA“

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt-tetőlemez

tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolásat nem igénylő tetőfedőanyag. „Bitumina“-val fedett tető bemészelve szép fehér marad és kitűnő védelemt is nyújt a nap melege ellen. „Bitumina“ régi zsindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. **Tetőfedések elsőrendű szakmunkásokkal végeztetnek.**

Kollár Ferencz és Társa fedőlemez, elszigetelő-lemez, aszfalt- és kátránytermékek vegyi gyára — **Budapest.**

Telefon-szám: 90—21.

Gyár: IX., Soroksári-ut 101. • Városi iroda; IX., Ullői-ut 25. Sürgönyozlm: Karbohol Bpest.

Nyitra. Az időjárás állandóan derült és száraz. A vetési munkálatok emiatt igen lanyhán, néhol meg egyáltalán nem folynak. A cukorrépa szedése is nagy kárral jár a gazdáknak, mivel a szárazföldben a répa nagyjából beletörik. A répatermés is igen rossz, úgy hogy a gazdák ez idén csak a szeszszóval zárhatják le a gazdasági évet. A szüret néhol már megkezdődött.

Nyiregyháza. Állandóan erős szeles, száraz időnkbe áldásként jött 27. és 28. közötti éjjelen kezdődő és 28-án egész nap tartó enyhe, átható eső, ami különösen nagyon selymös s itt-ott már feregárokat szenvedett vetéseknél lesz kitűnő hatással.

Sopron. Az időjárás kedvező, múlt héten egy kis esőnk volt. A szüretelés kezdetét vette; a szőlőtermés nagyon szép.

Szatmár. Tengeritörés mindenfelé, a termés meg lehetőségen jó közepes, ugyancsak megfelelő termés van burgonyából, a takarmányrépa azonban gyengébb. Sarjútermés elég bő volt s takarmányszerűség nem igen fog előállni. Gyümölcstermés jó, a szőlő közepes, a szüret 8-10 nap múlva lesz. Dohány szintén elég jó termés adott.

Temesvár. Az idő szép, hideg. A szántás és vetés nagyban foly. Tegnap egy 3 órás esőnk volt, mely a vetéseknek nagyon használt.

Versez. A kukoricázás e hét folyamán bevégeződik. Az őszi buza szántását is már megkezdették.

Zalaegerszeg. A napokban esett eső a vetésekre, valamint a még hátralékos vetési munkálatokra jótékonyan hatott. A korábbi vetések már kelnek. A szüretelés megkezdődött, az eredmény jó, a borárak rosszak.

NYILTTÉR.)

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földbérleti társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövettségeket vagy gazdaköröket alakít. Abból a célból, hogy a földműveseknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földveteli és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, VIII., Szentkirályi-u. 40., melynek tagja lehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdák Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetente megjelenő folyóirat. Évdíjas tagok évi 2 koronával is beléphetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KÁLI

amelynek hiánya teljes termések elérését lehetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a kapásnövényeknek, hereféléknek és réteknek, úgy az árpának és szőlőnek. Különösen szegények káliban a homok- és tözegtalajok és feltétlenül szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszforosav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a 40%-os kálisó bír jelentőséggel, miután abban a tiszta káli, vagyis a káli szálakát, a kisebb szállítási költség miatt legelőszöbben vásárolhatjuk.

A kálitragyak alkalmazásáról a

Kálisindikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája

Budapest, VIII., Üllői-ut 36. I. emelet (József-körút sarok) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsátja.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI GYAPJUAKCZIÓKRA,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartatnak meg

Az aukciókra felkötött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hítelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjúküldemények MÁV. ősszaki vonalán tetemes díjkezdvezményben, valamint ingyen raktározásban részveszülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál

Magyar Általános Hítelbank

Árusztály-Gyapjuárverések
V. ker., Nádor-utca 12. sz.

PLÁNTÁLÓGÉP

A Magyar Gazdaszövetség által készített gépkezelési utasítások és a gépkezelési szabályzatok a gépkezelés és értékesítésre tartozó részletek. A gép mindennemű növények dugványozására és plántálására alkalmas. Önműködően, 25-30 ember munkáját végzi. Oléson előállítható tömegzikkelt fog képezni. Szivességből minden irányban felvilágosítást nyújt dr. Halász Aladár szabadalmi irodája Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. 990

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonatözsdeéről.

1908. október 2.

Az őszi határidő szállítási kötelezettsége a tegnapi nappal beállott Meglepetésszámba vehetjük, hogy az első napon 13000 q. ma csupán 4000 q. mondatott fel. Bizonyítékul annak, hogy átadásra mily kis mennyiség áll rendelkezésre, különösen pedig megfelelő minőségben. A buza igen sok esetben üszkös. Arak ma 30 fillérig emelkedtek.

Rozsból semmi sem mondatott fel, természetesen az áraknak javulniok kellett. Budapesti paritásban 1880-1890 K.-t jegyzünk.

Árpa maláta- és sörgyártásra keresett, árak állandóak, elető czélokra szolgáló tételek a magas tengeri áraknál fogva, szinte jobban fizettetnek.

Tengeri igen szilárd irányzatú, 1720 K.-ig van tartva és 1710 K.-ig fizetve. Uj prompt szállítási 13:0 K.

Zab változatlan, esendes, felmondás addig 44000 q. átvétel tekintetében kevés érdeklődés mutatkozik.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 82 k. 24 K. 40 f., 100 mm. 81 k. 24 K. 40 f., 1000 mm. 80 k. 24 K. 50 f., 1000 mm. 79 k. 24 K. 50 f., 400 mm. 80 k. 24 K. 35 f., 300 mm. 80 k. 24 K. 20 f., 200 mm. 80 k. 24 K. 20 f., 120 mm. 80 k. 24 K. — f., 800 mm. 80 k. 24 K. 10 f., 600 mm. 80 k. 24 K. 10 f., 1000 mm. 80 k. 24 K. 10 f. felső, 200 mm. 80 k. 24 K. — f., 300 mm. 80 k. 23 K. 80 f. felső sárga, 100 mm. 79-5 k. 24 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 24 K. — f., 350 mm. 79 k. 24 K. 20 f., 250 mm. 79 k. 24 K. — f., 200 mm. 79 k. 23 K. 40 f. felső, 300 mm. 79 k. 23 K. 60 f. felső, 150 mm. 79 k. 23 K. 40 f., 100 mm. 79 k. 23 K. 80 f., 200 mm. 79 k. 24 K. 20 f., 300 mm. 80 k. 24 K. 20 f., 200 mm. 78-5 k. 23 K. 65 f. felső, 100 mm. 78-5 k. 23 K. 60 f., 1000 mm. 78-2 k. 23 K. 70 f., 350 mm. 78 k. 22 K. 80 f. felső, 100 mm. 78 k. 22 K. 80 f. felső, 100 mm. 78 k. 23 K. 65 f. felső, 500 mm. 77-8 k. 23 K. 80 f., 300 mm. 77 k. 22 K. 90 f. felső sárga, 100 mm. 77 k. 22 K. 80 f. felső, 300 mm. 77 k. 22 K. 20 f. felső hibás, 100 mm. 76-5 k. 22 K. 90 f. felső, 100 mm. 76-5 k. 22 K. 90 f. felső, 100 mm. 74 k. 22 K. 20 f.

Bácskai: 100 mm. 81 k. 24 K. 20 f., 900 mm. 79-6 k. 24 K. 20 f., 1100 mm. 78-5 k. 23 K. 65 f., 4000 mm. 77-8 k. 23 K. 70 f., 400 mm. 76 k. 21 K. 40 f. üszkös.

Bihari: 500 mm. 80 k. 24 K. 10 f.

Pestvidéki: 200 mm. 79 k. 23 K. 25 f., 100 mm. 79 k. 23 K. 20 f., 500 mm. 79 k. 23 K. 80 f., 1000 mm. 79 k. 24 K. — f., 500 mm. 78-8 k. 24 K. — f., 350 mm. 78-5 k. 24 K. — f., 200 mm. 78 k. 23 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 22 K. 80 f. üszkös, 500 mm. 78 k. 23 K. 65 f., 100 mm. 77-5 k. 23 K. — f. üszkös, 100 mm. 77 k. 23 K. 20 f., 2730 mm. 76-2 k. 23 K. 25 f.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 78-5 k. 23 K. 60 f., 200 mm. 78 k. 23 K. 70 f. rozsos, 300 mm. 77-5 k. 23 K. 50 f., 300 mm. 76 k. 23 K. 30 f.

Mitroviczai: 1000 mm. 79-2 k. 23 K. 90 f.

Drávai: 8200 mm. 77-5 k. 23 K. 40 f.

Raktár: 600 mm. 78-5 k. 23 K. 30 f.

Rozs: 300 mm. 18 K. 90 f. kpf., 200 mm. 18 K. 90 f. kpf., 100 mm. 18 K. 80 f. kpf., 200 mm. 18 K. 90 f.

Tengeri: 100 mm. 17 K. 15 f. kpf.

Vörös here: 20 mm. 112 K. kpf.

Zab: 100 mm. 16 K. 60 f. kpf. hajó, 350 mm. 17 K. 20 f.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza októberre	23-36 K.
„ 1909. áprilisra	23-88 „
Rozs októberre	19-10 „
„ 1909. áprilisra	19-80 „
Zab októberre	16- „
„ 1909. áprilisra	16-73 „
Tengeri 1909. májusra	14-88 „

15 HP magánjáró motor.

Oberurseli motorgyár részvénytársaságnak

Bécs, VI/2 Gumpendorferstrasse 72.

Folyó hó 9-én kelt becses levelük elintézésül örömmel értesíthetem, hogy a nekem júniusban szállított 15 lóerejű magánjáró universal lokomobillal minden tekintetben megvagyok elégedve és mindenkinek, ki motort rendelni óhajt, felvilágosítás céljából rendelkezésre állok.

A motor építésére vonatkozólag megemlíthetem, hogy a legerősebben van készítve, a működő részek könnyen hozzáférhetők, egyszerűen és praktikusán vannak elhelyezve, a finomabb részek ajtók által ellátott tokban por és piszok behatása ellen vannak védve. A magánjáró készülék masszív s a frikeziós kapcsolás folytán az indítás nyugodt és lassú. A motor járása nyugodt s nagyon egyenletes, ami a regulátor jó szerkezetét bizonyítja. A forgattyustengely csapágyai gyűrűs olajozással vannak elhátva, a dugattyu egyenletes kenését egy kis szivattyu eszközi és a forgattyu csapja egy kis önlajozó által lesz olajozva.

A gyújtás delevillany által történik és még sohasem akadt fenn. A motor kezelése igen egyszerű és minden időben, bármely munkás által elsajátítható.

A motor nálam 5 héten át egy nehéz 6 lóerejű magyar állami cséplőszekrényt minden üzembizalom nélkül hajtott és forszírozott munka mellett sem használta teljes erejét. A benzinfogyasztás óra és lóerőnként 0.3 kg. s az olaj- és vízfogyasztás minimális.

Kiváló tisztelettel Franz Herrmann.

Bácsióváros, 1908 szeptember 12-án.

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 október 2-án.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak													
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm filérekben				Élősúly mm. koronákban									
											marha-hus	borjúhus	sertés-hus	birka-hus	marha-hus	borjúhus	sertés-hus	birka-hus						
						100 kilogrammonként										100 db		I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.
korona értékben													I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Arad	22.40	17.-	14.40	14.40	12.-	6.50	7.-	320	—	5.-	144	136	180	140	168	152	112	55	45	65	50	85	70	
Baja	20.60	18.-	14.80	14.60	16.40	5.60	5.60	240	200	5.-	116	108	124	116	116	108	83	48	44	72	64	93	88	
Balassa-Gyarmat	21.40	17.80	17.-	16.40	16.-	5.-	6.-	280	220	6.-	100	—	148	120	136	—	80	64	58	92	86	120	96	
Debreczen	21.-	16.40	15.-	15.60	12.80	8.-	10.-	400	280	6.10	128	120	140	120	178	152	88	70	60	86	72	104	96	
Eszék	21.-	18.-	15.-	14.60	16.-	14.-	16.-	260	220	7.-	140	120	144	120	140	136	104	52	46	80	70	104	—	
Győr	22.80	18.60	16.-	16.40	—	6.80	5.60	260	—	8.-	156	140	160	144	144	136	92	78	64	96	83	100	98	
Kaposvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kassa	21.-	17.60	16.-	14.50	16.-	4.-	4.80	300	—	6.-	136	120	120	110	150	140	90	62	58	76	72	84	80	
Léva	21.60	18.80	16.40	16.-	16.40	6.-	6.-	280	220	6.-	120	112	144	130	140	130	96	68	62	70	64	110	92	
Losonc	21.60	18.20	16.80	15.60	18.50	5.50	6.50	200	160	6.-	120	112	144	128	136	—	88	64	58	70	62	132	124	
Miskolcz	22.-	19.-	15.20	17.-	17.70	—	5.60	240	200	6.-	128	120	152	144	160	152	80	64	56	88	80	124	120	
Nagybeaskerek	22.40	18.50	14.-	13.50	16.-	8.-	8.-	304	250	6.-	120	112	144	136	144	136	80	60	56	75	70	90	84	
Nagykanizsa	21.80	17.90	16.20	16.-	17.40	5.80	6.20	280	260	5.50	150	120	160	136	148	124	80	80	54	84	70	104	90	
Nagyszében	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nagyszentmiklós	22.-	16.-	15.-	14.60	15.-	10.-	10.-	240	200	5.60	104	100	126	—	130	—	80	80	70	85	—	100	—	
Nagyvárad	21.50	16.80	14.60	14.50	16.40	—	—	320	200	5.-	104	96	130	160	132	144	80	80	56	—	—	126	120	
Nyiregyháza	21.-	17.20	14.20	14.20	16.20	5.60	5.80	180	—	6.50	136	120	136	120	144	136	96	62	58	70	56	122	116	
Nyitra	21.70	18.60	17.40	16.-	17.20	8.-	7.-	280	200	5.-	136	120	168	144	136	104	112	72	64	80	72	104	96	
Pancsova	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pápa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
S.-A.-Ujhely	21.-	18.-	15.-	14.-	15.-	5.-	5.40	280	230	6.50	120	112	136	128	144	104	104	—	—	78	74	96	92	
Sopron	22.-	18.40	16.50	16.60	15.50	8.-	8.-	340	240	8.-	200	150	240	180	210	160	—	80	62	80	64	96	86	
Szatmár	21.-	16.40	14.80	13.-	16.-	5.20	5.40	230	220	5.-	120	112	144	136	136	128	—	—	—	—	—	—	—	
Szentés	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szolnok	21.60	—	14.40	15.-	16.30	7.-	7.-	240	200	7.-	104	96	176	170	144	—	100	56	—	64	—	102	—	
Temesvár	22.-	18.-	14.60	15.-	12.60	—	7.-	—	—	5.-	128	—	180	—	140	—	—	90	—	100	—	90	—	
Uj-Arad	22.20	16.90	14.30	14.30	12.-	6.-	6.50	300	—	4.50	104	96	144	120	136	120	104	50	40	60	45	80	65	
Versecz	21.50	18.-	14.50	14.50	12.-	5.-	6.-	240	—	6.50	120	—	160	—	140	—	100	72	60	110	—	106	—	
Zalaegerszeg	22.-	17.80	16.60	15.60	18.-	9.-	8.-	300	260	6.-	120	80	128	94	114	120	—	52	48	58	52	96	90	
Zenta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Nemzetközi gabonapiacz 1908. szept. 30-tól 1908. október 3-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	2	23.60	21.48 ¹	25.20	25.10	26.55	22.04	20.14	18.42	19.34	20.68	Okt. Nov.	23.20	20.29 ²	24.14	22.48 ^{1a}	18.56 ²
	29	23.80	21.45 ¹	25.20	24.60	26.55	22.34	20.04	18.42	19.24	20.42	Szept. Okt.	23.84 ²	20.57 ²	24.66	22.84 ^{1a}	18.42
Rozs	2	10.-	—	19.80	—	21.37	16.98	—	—	—	—	Okt. Nov.	18.94	—	20.62	16.88 ^{1a}	—
	29	18.90	—	19.80	20.60	21.37	16.98	—	—	16.90	Szept. Okt.	19.66 ²	—	20.96	17.22 ^{1a}	—	
Zab	2	16.80	—	17.70	16.70	20.65	—	—	—	—	—	Okt. Nov.	15.98	—	19.58	—	—
	29	16.80	—	17.70	16.40	20.65	—	—	—	—	Szept. Okt.	16.86 ²	—	19.50	—	—	
Tengeri	2	17.-	16.29	18.-	19.70	20.94	—	17.04	15.72	13.03	—	Okt. Nov.	14.84 ⁴	15.34	18.78	—	—
	29	16.90	15.95	18.-	19.40	20.94	—	17.04	15.72	13.08	Szept. Okt.	14.80 ⁴	15.48	20.20	—	13.16 ²	
Árpa	2	15.90	—	20.60	20.70	25.37	—	—	—	—	—	Jegyzet: 1) Red winter II. 2) nov.—feb. 3) decz. 4) márcz.					
	29	15.90	—	20.60	20.50	25.37	—	—	—	—	—	5) ápr. 6) május.					

Istálló, Magtár
 mindenemű Gazdasági épületfödémek
 a legolcsóbb Tűzbiztos és örökös tartó Vashatomból
 építünk. Tervek, költségvetést ingyen készít.
RELLA N. és
 Építőcége
 Budapest, IX., Duna-ut 25.
 Telefon 69-77.
 Újraépített vashatós szemenyőrák és tartók nyak, vashatós piacok.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. október hó 1-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokotti községekből 165 szeker réti széna, 55 szeker muhar, 17 szeker zsupszalma, 9 szeker alomszalma, — szeker takarmányszalma, — szeker tengeriszár, 6 szeker egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbukkony, köles stb.), 400 zsák szecska.

A forgalom közepes.
Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 740—980, muhar 840—980, zsupszalma 610—700, alomszalma 600—620, takarmányszalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 560—640, zabosbukkony 920—940, lóhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju 780—800, szalmaszecska 740—760. Összes koccsizám 258. Összes súly 287,200 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Luczernamag Franciaországban nagyobb áremlékedés állott be, ami nem maradt nálunk sem hatás nélkül s ugy a belföldi, mint az osztrák kereskedelem nagyobb vásárlásokat eszközölt. Az irányzata ennek folytán meg-szilárdult s az árak 4—6 koronával emelkedtek.

Lóheremag külföldről főleg Franciaországból továbbra is lanyha irányzatot jelentenek. Nálunk még kintálát alig fordul elő s így az árak nem alakulhattak ki.

Nyersáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

	korona
Luczernamag szép sarga színű	120—130
hereskedelmi áru	106—110
Eiborheremag	98—100
Osmós ebir	160—170
Muharmag	17—18
Vörös köles	14—15
Fehér köles	20—22
Mák	45—46
Őszi borsó	27—28
Őszi bukkony	37—38

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten a forgalom változatlanul élénk volt és jó kereslet mellett több tétel kelt el azonnali és későbbi szállításra tartott árakon.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 180.50—181.50 K, adózatlanul 61.50—62.50 K, azonnali és október-decemberi szállításra.

Vidéki finomított valamivel olcsóbban ajánlottak. Élesztőszesz adózva 180—180.50 K, adózatlanul 61—61.50 K, kelt nagyban.

Denaturált szesz nagyobb vevők részére 50—51 kor. kelt el és 51—52 K, zárul bordóval együtt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers-szesz ab termelő állomás új termelési idejébe szállítási 2—2.50 K, Lloyd pénzjegyzésen alól és 54 K-ig fix ár-ban kelt el.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59—60 K. Bécsi jegyzés — K, kontingens nyers-szeszért.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	—	—
Finomított szesz adózva	181—181.50	—
” adózatlan	62—62.50	—
Élesztőszesz adózva	180—180.50	—
” adózatlan	61—61.50	—
Nyersszesz adózva	179—179.50	—
Denaturált szesz	51—51.50	—

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A zsiradéküzlet mult hét óta keveset változott, ugy szalonában, mint zsirban, a rendes kereti forgalom mellett a mult heti árakon bonyolódott le.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, koccsirakományok vételénél, nehéz minőségű	126—127 K.
Könnyebb minőségű	122—123 ”
I. r. perzselt (paraszt) szalonna	120—121 ”
I. r. pestvárosi disznósír, nagy hordókban	149—150 ”
100 kg.-ként minden levonás nélkül.	

Chilisalétrom.

A lefolyt héten az irányzat állandóan gyenge volt. A vevők tartózkodó magatartást tanúsítottak és az el-adók sem igen ajánlottak. Az árak a következők:

1908.	szept.—okt. szállításra	9.05	márka
	okt.—nov. szállításra	9.10	”
	nov.—decz. szállításra	9.15	”
	decz.—jan. szállításra	9.25	”
1909.	januári szállításra	9.35	”
	február—márcziusi szállításra	9.50	”
	márcziusi szállításra	9.55	”
	áprilisi	9.50	”
	májusi	9.30	”
1910.	február—márcz. szállításra	9.60	”

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1908. október 1-én. Netto-árak 50 kg.-kint Budapesten, elegysúly tiszta súlyként, zsákosul. Köt-elezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	17.93	17.50	17.10	16.80	16.50	16.10	15.70	14.70
	7 1/2	7 3/4	8	Korpa:		F.	G.	
	12.90	10.90	8.10	Ár korona:		5.80	5.80	
Rozsliszatárak:								
	0	0/1	I	WR	II	III	IV	
K:	15.50	15.10	14.70	14.40	14—	12.90	12.20	9.10
	KK							
	6.80							

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte erőtakarmány-osz-tályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos búzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákosul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	35.20	34.40	33.60	33—	32.60	31.80	31—	28.40
	7 1/2	7 3/4	8					
	25.60	20—	15.60					

Rozsliszatárak:

Szám:	0	0/1	I	WR	II	III
Ár K:	31.20	30.40	29.60	29—	—	26—25—

A többi abraktakarmánycikkék árai a következők volt-ak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vétel-énél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1908. okt. száll.	11.30—11.40
Goromba ”	11.50—11.80
Finom korpa 1908 okt.—decz. szállításra	11.40—11.50
Goromba ”	11.50—11.60
Finom korpa 1909. jan.—május száll.	11.90—12—
Goromba ” 1909. ”	11.90—12—
Rozskorpa ”	11.80—11.90
Árpádera és árpaderce ”	13.50—13.60
Malomkonkoly ”	13.20—13.30
Budapesti gyári repcezapogácsa ”	14.50—14.70
Derby melasse ab Hatvan v. Pozsony ”	11.40—11.50
Száritott moslék zsák nélkül ”	13.50—13.70
Maláfacsira ”	13.90—14.10
Száritott répaszelet, ” ab állomások ”	13.50—13.70
Szőrpé 43—50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár ”	9.50—9.60

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárosonokban.

Magyar Csakok Szövetkezte Szövetkezte jelentése 1908. október 2-án.

Az elmúlt napok sem hoztak különös változást. A kínálat és kereslet még mindig szűk határok közt mozog. A piacra kerülő gyümölcs vevőre talál ugyan anélkül azonban, hogy az iránt nagyobb érdeklődés mutatkozna. Vad, vágott baromfi a hűvösebb idő beáll-tával előreláthatólag jobban lesz képezve. Vaj teljesen üzletelen. Jó elhelyezést tudunk biztosítani szép válo-gatott makói hagymának, teljes vagonrakományokban. Tojás némileg elhanyagolt.

Mai árak:

Husnemtek: vidéki marbuhus hátulja 1.20—1.40 K., aleje —98—1.12 K., vidéki borju hórben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 0.96—1.10 K., helybeli borju-hus 1.10—1.20 K., sertésbuhus szalonnával 1.28—1.30 K., lehuzott sertés 1.20—1.28 K., szalonna friss 1.24—1.30 K., szalonna sózott 1.16—1.20 K., szalonna füstölt 1.36—

1.44 K., olvasztani való 1.28—1.30 K., lárj 1.36—1.40 K., sertészsír 1.40—1.44 K. kg.-ként. Füstöltbuhus (vidéki) kg.-ja 1.50—1.60 K., hazai sonka 1.86—2— K., szalámi magyar 3.20—4— K., szalámi nyári 1.20—1.40 K., bárány párja — K.-ig.

Vad: óz 1.80—2— K., szarvas 0.70—0.80 K., vaddisznó 0—0— K. kg.-ként egészben, nyul nagy 3.20—3.60 K., nyul sáldó 2—2.20 K., fogoly 0.80—1— K., fácán 2.80—3— K., erdei szalonka 0—0— K., dáravad 0—0— K. kg.-kint. Fenyvesmadár kötege 0—0— K.

Baromfi-félék: 615 rántani való csirke 1.40—1.80 K., sütni való 1.80—2.40 K., liba fiatal 5—7— K., kacsa sovány 2.40—3.40 K., kacsa hizott 4—5— K., lud hizott 10—14— K., tyúk 3.20—3.60 K., pulyka 0—0— K., élő sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1.30—1.40 K., hizott rucza 1.40—1.60 K., hizott pulyka 0—0— K., levestyúk 1.40—1.60 K., pulyka sovány 0—0— K. kg.-ként. Poulard 1.30—2— K., gyöngytyúk — K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 1.80—2.40 K., II. 1.70—2— K., főzővaj (köpült) 1.40—1.70 K., tehén-turó 10—20 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhturót és mun-kásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sarga 6—8— K., róza 5.80—6— K., fehér 4.40—4.60 K., kifi 10—12— K., sárgarépa 100 db 8—12 K., petrezselyem 8—12 K., vöröshagyma makói 15—18— K., vöröshagyma közön-séges hazai 10—12— K., fokhagyma 30—36 K., káposzta 5—8 K. 100 fej. Burgonya, új 0—0— K. Kalarábó 0—0— K. 100 db, spargó solo 0—0— K., közép 0—0— K., levestpárga 0—0— K. kg.-ként. Zöldbab, hárvelyes — K., kifejtett 0—0— K., zöldborsó, hárvelyes 0—0— K., kifejtett 0—0— K., paradicsom 10—14 K. 100 kg.-ként. Uborka salátának való 5—8— K., ocsotbe 1—1.40 K., savanyítani 1—1.60 K. 100 db-ként. Paraj 0—0— K. kg.-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő madelaina 20—50 fill. érett chasselas — fillér kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbiánt, batul stb.) 0.50—0.60, másodrendű —.30—40, harmadrendű apró áru 10—20 K., körte elsőrendű 0.80—1— K., másodrendű 40—60 K. q.-ként. Dió I. 40—60, II. 30—40 K. 100 kg.-ként. Görög dinnye — K., kantalup — K., turkesztan — K. 100 kg.-ként. Veres szilva — K., ringló — K. 100 kg.-ként.

Vegyesárak: Bor és szeszes italok minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 70—94 fill. kg.-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsíz 0—0— fillér kg.-ként. Gomba friss 0—0— K., szappan — fill., lenese (erdélyi) — K., bab apró — K., nagyszemű — K., lenese — K. 100 kg.-ként. Tojás: bácskai 86—88 K., erdélyi apróbb áru 84—86 K. eredeti lárjánként (1440 db).

Budapesti lóvásár.

1908 október 1.

Főlhajtatott:

	Arak	drb.-ként korona
Jobb minőségű hátszó	—	— drb
Könnyű kocsló (jukker)	22	350—560
Nehéz ” (sintós)	10	480—600
Igás kocsló (nyugati vér)	40	300—500
Ponny	—	—
Fuvaroslovak	130	134—216
Parasztlovak	300	96—180
Álárendelt minőség	96	25—30
Összesen	598 drb	

Eladatlan maradt — 268 drb

Irányzat: változatlan.

Budapesti juhvásár.

1908 szeptember 28.

Felhajtatott:

Magyarországból	3508 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	—	— „bárány—” kecske
Összesen	3508 drb juh	— drb kecske

Arak

(kilogrammonként élőszúlyban, korona értékben).

	per kgr.	páronként
Hizott ür	46—50 fill.	36—45 kor.
Feljavított juhok	40—44	30—35 ”
Kiverő juhok (anya)	34—40	18—32 ”
Kisorolt kosok	—	23—40 ”
Bárányok	—	— ”
Kecskék	—	— ”
Durva szőrű	—	18—28 ”

Irányzat: lanyha, az árak változatlanok.

BENYÓ KÁLMÁN Budapest, IX., Üllői-ut 61a

Vas- és acél-árak, minden-nemű koccsirészek, gépek, szerszámok, gazdasági esz-közök nagy raktára

(volt ÁGI-féle üzlet)

Kívánatra képes nagy ár-jegyzékkel szívesen szolgál.

Telefon 66—20.

471

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 október 1.

Fölhozott:	kilogrammonként élő súlyban állórekben.)	Árak:	
		I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borjú rugott	321 drb	84-104	40-70
Ausztriából élő borjú	---	74-82	---
Galicziából rugott borjú	---	---	---
Magyarországból élő bárány leszurtt	---	---	---
Összesen:	321 drb	---	---

Eladatlan maradt 7 db élő borjú, — db rugott borjú.
Irányzat: élénk, az árak 2-4 fillérrel, több esetben 10 fillérrel is emelkedtek kg-onként.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 október 1.

Fölhajtás összege:		Minőség szerint:	
Uj felhajtás	1532 drb	Elsőrendű hizott	111 drb
Mult vásárról visszamaradt	337 "	Másodrendű	1530 "
Veszteglőből szerb	---	Alárendelt minőség	122 "
Összeg	1869 drb	Növendékmarha	61 "
Eladatlan maradt	15 "	Bivaly	45 "
Származási hely szerint:	---	Összeg	1869 drb
Magyar eredeti	843 drb	Nem szerint:	---
Magyar tarka	863 "	Bika	218 drb
Magyar bivaly	---	Ökör	1204 "
Horvátországi marhák	10 "	Tehén	447 "
Dorszniai marhák	153 "	Növendék-bivaly	---
Összeg	1869 "	Összeg	1869 drb

Á R A K

100 kilogr.-kint élő súlyban minden levonás nélkül állórekben.)

1908. október 1.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	74-84	60-72	50-58
Tarka hizott ökör	78-90	64-76	48-62
Szerbiai ökör	---	---	---
Tehén	54-66	40-54	44-50
Bika	58-68	52-54	40-52
Növendékmarha	40-60	---	---
Bivaly	---	28-44	---

Irányzat: élénk, az árak általában 2 koronával, több esetben azonban 3-4 K.-val is emelkedtek mm.-kint.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

1908 október 1.

Heti felhajtás összege	Értékett waggon	Értékett összesen darab	Sertésökör-vágóhidra-el-szállított	Eladatlanul maradt
szept. 25-15 ^o okt. 1-ig.	127	3907	4768	209

Napi árak fillérben

N a p	Óreg ne-hézpárón-két 230-150	Párón-két 300 g. fölül	Párón-két 220-50 kg	Könn. ü 220 g	Husz fajt
1) szept. 25 okt. 1	91-93 92-94	---	---	---	---
2) szept. 25 okt. 1	---	118-128	118-130	120-130	---
	---	120-130	122-132	28-132	---

1) Az árak élő súlyban levonás nélkül értendők.
2) Az árak élő súlyban páronként 45 kg. élő súly és 40% levonással, kilogrammokban értendők.
Irányzat: a vásár élénk, az árak 2 fillérrel emelkedtek.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

1908 szeptember 30-án

A betegség neve	Fertőzve volt		Mult heti állapot			
	K.	U.	K.		U.	
			K.	U.	K.	U.
Lépfene	322	386	358	406	274	327
Veszteglő	325	339	333	347	132	131
Takonykór	43	51	47	50	51	55
Szaj- és körömfájás	14	19	18	68	181	1831
Juhhimlő	45	78	41	68	29	143
Ivorsz. hóly.kiütés	18	70	19	75	19	53
Tenyészbenáság	---	---	---	---	---	---
Rühkór	135	224	146	241	188	331
Sertésorbáncz	547	1895	608	2190	544	2082
Bivalyvesz	14	36	14	36	17	26
Sertésvész	1014	4609	1033	4936	1292	5681

Ausztriában 1908. év szept. hó 23-án fertőzve volt: veszteglővel 22 k 23 u, takonykórral 9 k 10 u, rag. szaj- és körömfájással 17 k 393 u, sertésvészrel 163 k 343 u.

Németországban 1908. év szept. 15-én fertőzve volt: takonykórral 31 k 43 u, rag. szaj- és körömfájással 43 k 83 u, sertésv. 1164 k 1433 u, rag. tüdőlobbal 6 k 6 u.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 4% élet levonással vevő javára értendők.)
Óreg nehéz (páronként 400 kg. felel) ----- Ellérig
Óreg közép " 300-400 " ----- " "
Fiatal nehéz " 320 kg. felelű súly 124-125 " "
" közép " 250-300 kg. " 123-124 " "
Fiatal könnyű " 250 kg.-ig " 125-127 fillérig
Árak élő súlyban kilogrammonként 4% engedmény.
Irányzat: csendes irányzat.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII. ker., Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.)
1908 szeptember 30

	kilogrammg	fillér
Sertésvészen átment	60-100	130-120
" " " "	100-120	120-20
" " " "	120-160	120-116
" " " "	160-200	116-110
Sertésvészen át nem ment	60-100	76-90
" " " "	100-120	90-100
" " " "	120-160	100-100
" " " "	160-200	100-104

Irányzat: lanyha.

Bécsi szurómarhavásár.

1908. október 1.

Fölhozatal:	Árak	
	(kilogrammonként állórekben tisztá súlyban I. oszt. II. oszt.)	
Magyarországból élő borjú leölt	352 drb 92-108	60 90
Ausztriából élő borjú leölt	1260 " 92-108	60-90
" " " " leölt	3322 " 116-132	86-112
Magyarországból leölt bárány	60 " 20-36 K. párja	---
Ausztriából leölt	64 " 20-36 K. párja	---
Magyarországból leölt sertés	48 " 114-124 zsirsert.	---
Ausztriából " " "	1256 " 108-132 hussert.	---
Magyarországból leölt juh	123 " 68-84	---
Ausztriából " " "	456 " 68-94	---

Összesen: 6041 drb
Irányzat: igen lanyha, prima borjú 4-6, a többi minőség 8-10 fillérrel olcsóbb. Sertés 4-3 fillérrel olcsóbb. Többi változatlan.

Bécsi juhvásár.

1908. október 1.

Fölhajtás	drb	Árak:	fillér
Magyarországból	5115	Angol husos ürök	---
Galicziából	---	Első. hiz. ürök	48-56
Oszták tartományokból	---	Gyapjas	---
	---	Középm. hizott ürök	36-46
Összesen	5115	Nyírott juh	---

(Az árak kg.-ként fillérekben, élő súlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: lanyha, a nagy felhajtás következtében 1-2 fillérrel olcsóbb.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. szeptember 29.

Fölhajtás:	Származás szerint:	drb
Minőség szerint:	Magyarországból	---
Hussertés	husos	2000
Zsirsertés	Magyarországból	---
	zsirfajta	9737
Összesen	Galicziából	4203
	Oszt. tartományokból	129
	Olaszországból	---
Eladatlan maradt	Összesen	16069

Árak: (kilogrammonként élő súlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű magyar zsirsertés	107-109 kiv.	110
Középsertés	101-106	---
Óreg sertés	92-96	---
Könnnyű és szedett sertés	94-102	---
Szűdő (lengyel, erdélyi)	80-118 kiv.	110

Irányzat: lanyha, zsirsertés 8 fillérrel, hussertés 2 fillérrel olcsóbb.

Ingatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül).

Kivonat a hivatalos lapból.

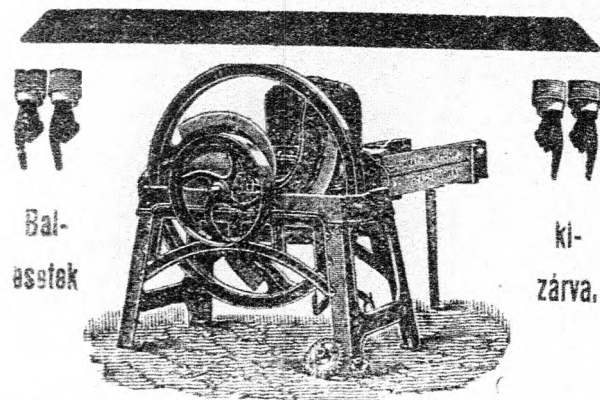
Okt. 5.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Karátsonyi Aladár	102520
Okt. 6.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Weinreb és Spiegel	277222
Okt. 6.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Zuppinger H. Pál	47620
Okt. 7.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Bpesti mészárosok ipartestülete	47828
Okt. 9.	Kisjenői kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Világossy József	875854
Okt. 12.	Nagybattyáni kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Benesch Gyula	45582
Okt. 15.	Zsolnai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Weider Ármint	66257
Okt. 15.	Tordai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Szentkirályi Gyula	60974
Okt. 20-21.	M.-óvári kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Antóni Róbert	5280710
Okt. 21.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Róna József	123458
Okt. 30.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Gönczi Pál	67828
Nov. 2.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Hegyosi Miksa	397474
Nov. 19.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Pollák Manó	189688
Decz. 22.	Kaposvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Tabak Pál	63022
Decz. 29.	Kaposvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Weisz Márkus	73600

Szerkesztői üzenetek.

L. Gy. Pa-Szt-Ágota. Az állam tényleg vásárol olyan minőségű szurómarhát, melyek a jövő év tavaszán betöltik a negyedik életet. Az eladó csikókat július hó folyamán kellett koronás bélyeggel ellátott beadvány-nyal a földmívelésügyi miniszteriumnál bejelenteni. A vásárlások a vidéki központokban történtek szeptember hó folyamán. Ezekről az idén már lekésett. Ha men-csikói azonban koruk tekintetében megfelelnek a fenti kívánalmaknak, ha továbbá jó testalkatúak, az apa-ménhez támasztott kívánalmaknak megfelelnek és leg-alább is 167 cm. magassággal bírnak, akkor beküldhetné azokat a folyó évi október hó 9-től 12-ig a budapesti „Tattersall”-ban tartandó ményvásárra, ahol ugy az állam, mint a magántenyésztők egy része, sőt az osztrák kormány is be szokta szerezni ményzsükeg-letét. Tessék bejelentő ivatek és tájékoztatót kérní minél előbb a „Budapesti Tattersall igazgatóságá”-tól (Budapest, VIII., Kerepesi-ut, Tattersall). Kis M.

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
GARVENSWERKE,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Bal-
esetek

Ki-
zára.

Minden nagyságban.
Szeceksavágók,
Répavágók,
Darálómalmok,
Gőzölökészülékek.

Kis- és nagybirtok részére.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig Ipari mozdonyok 200 HP-ig

ÉLŐMÉRTÉK
BUSHARTÓ
KIRÁLYLÓ

ÁLLAMDÍJ
AZ ELSŐRENŐDŐ IRTÓMÉRTÉK

ÉLŐS ÉS KÖLD
MAGYARORSZÁG
EGYIKOROS BEMUT.

PEP

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK

háználhoz teljesen kész
vakolatra
fára és vasra.

Érre védők 1000 sz. a.

LUTZ EDE és TÁRSA
FESTÉKGYÁR
BUDAPEST, VII.
ÓRÁGY-UTCA 4.

VIRÁG és FARAGÓ
Vasipari és
gazdasági-cikkek
gyártelepe.

BUDAPEST, VII. Ilka útca 11.
TELEFON: 87-22. KÉRJEN ARÁNYKÉRT TELEFON: 87-22.

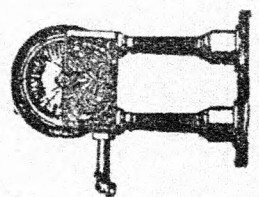
Hirdetéseket felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX., Köztelek.

Szeszfűszármítási táblázat
71%—97% erősségű szeszkeveré-
kek alkoholtartalmának hektoliter-
fokokban való meghatározására,
a szesz igazi fokából és literék-
ben kifejezett igazi terfogatából.
Összeállította Thury Péter. Ára
1 korona, mely összegnek előte-
ges beküldése ellenében bérmentve
szállítja a "Patria" r.-t. yada-
sági szakkönyvkereskedése Buda-
pest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.

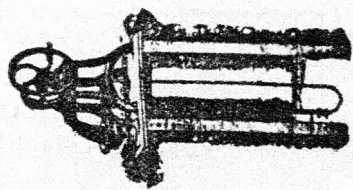
LÁNCZKUTAK

a legmodernebb javított szerkezettel, csövek részről,
láncz czínezett aczából. Gummi könnyen kicserélhető

Minden
mélységre alkalmas

Nagy
munka-
képesség,
könnyű
járás

"DIANA"
szár láncokt.

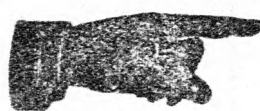
"EUGENIA"
nyitott láncokt.

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR
RACK G. és TÁRSA
BUDAPEST, VII., THÓKÓLY-UT 133/a. SZ.
Telefon: 86-87.
Sürgőcsím: 86-87.
Lánczgyár Budapest Trakályt.

ELADÓ BIRTOK

Hont megyében, vasút mentén, nagyobb városhoz közel, 580 magy.
hold mintaszerűen vezetett gazdaság, kitűnő épületekkel, gyönyörű
modern kastélyval, parkkal. élő és holt felszereléssel, vetéssel
ugy a hogy áll 350.000 koronáért rögtön átveendő.

BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
Telefon 12-85. 272

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE

szabadalmazott

TENGERISZÁRTÉPŐGÉP

az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a tengeriszárat legtökéletesebben tépi szét és így a zsembolyá-
záshoz előkészíti takarmányozási czélokra.

!!! Szaktekintélyű gazdák által minden gazdaságban nélkülözhetlen gépek kijelentve. !!!
1908. évi kikéltésített kivitelben gyártja a szabadalom tulajdonos

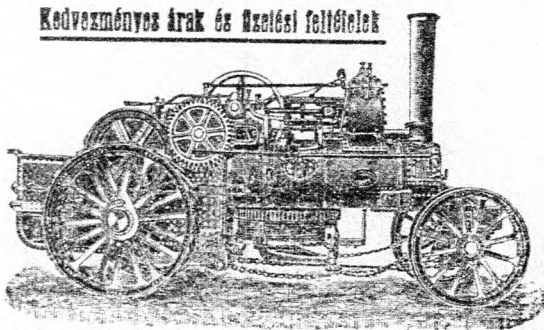
"NICHOLSON"

gépgyár részvénytársaság Budapest, Váci-ut 17.

Ismeretetés, árjegyzék ingyen és bérmentve.

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és Használati feltételek

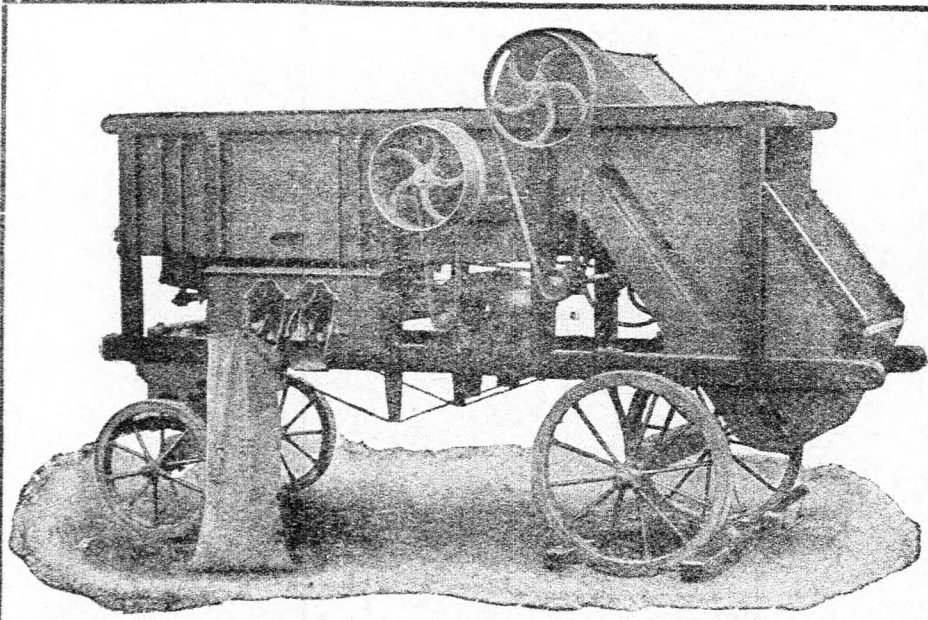

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

**Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket**

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. gépgyár és Magyarországi igazgatósága
BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

Budapest, VI., Váci-körút 57. szám.

Magyar Gépgyári művek r.-t. Kispesten.

Ajánlja legújabb „Casali” kukoriczamorzsolóit

gőzhajtásra. Az I. számú napi munkaképessége 6—10 waggon, a II. számú napi munkaképessége 10—15 waggon kukoriceza. Ezen „Casali” kukoriczamorzsolók nagy munkaképesség, kifogástalan munka, könnyű kezelhetőség és csekély hajtósükséglet által tűnnek ki.

Terjedelmes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldeték.

Hydraulikus sajtók

Aranyérem Szeged 1899.
Aranyérem Bpest 1899.
Aranyérem Peczony 1902.
hydraulikus sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmási sajtólásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Már igen tete- mes számban üzembe helyeztetett.

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint külön- legességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és Tsa, Bécs, III.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kértnek.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homok- téglákat, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezé- seket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 262-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasi- tást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kívá- natra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

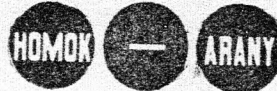
Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.

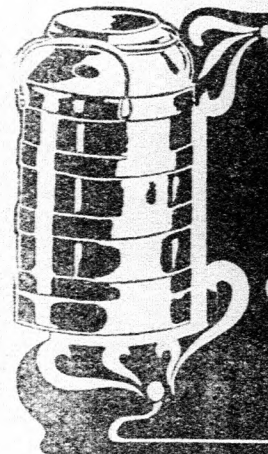
MARKRANSTADT bei Leipzig

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár a maga nemében

270 munkás
95 szabadalom stb.

Tejkannák, tejpgazdasági eszközök

legjutányosabban beszerezhetők

GEITNER és RAUSCH

CÉGHEL

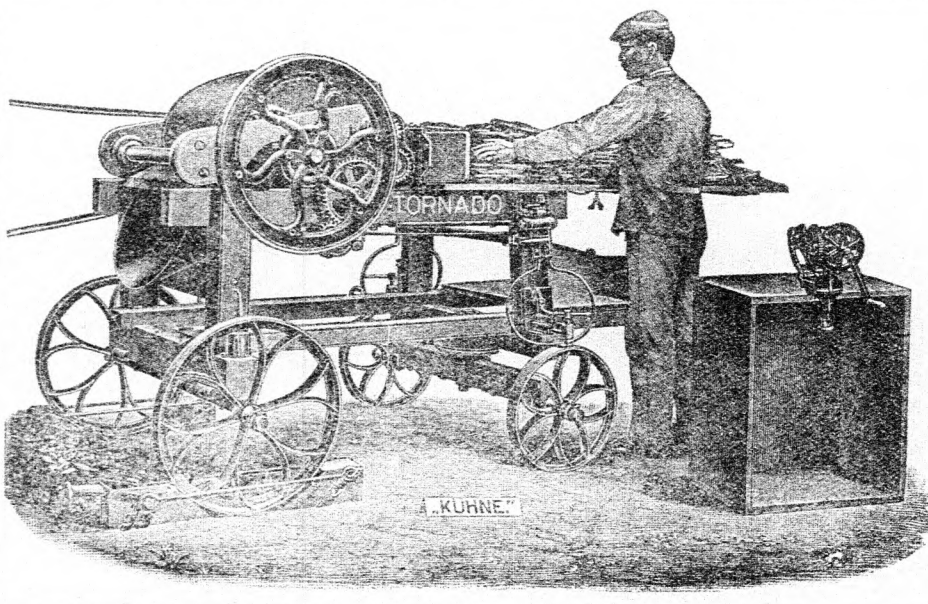
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 8.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Lópokrócz-előnyarájaniat. Leg- kisebb szükségletnél is gyári áron! Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal öhajunk összeköt- tésére lépni. Aratunk meg kisebb véte- teknel nem létezett alacsonyágra és árunk elsőrendű kiváló jószág, re- ményleni enged, hogy a hazafias gazdaközönséget állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasúttalomsra már két drb próbamegrendelést is bérmentve szállítunk. 1. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles, ára 4-50 frt. — 2. sz. legjobb minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3-50 frt. — 3. sz. jó minőségű, 155 cm. hosszú, 130 cm. széles, ára 3 frt. különösen erős sorháztakarók 220 cm. hosszú, 165 cm. széles, áronként 5 frt darabonként minden kívánt szármagatban. Rendeléseket annak pontos eszközlése végett az őszi szük- ségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni. Kiváló tisztelgetti

Táviratcím: „Sohr” Magyar Lópokrócz Szétküldési Telepe, Somogyzsil 92. szám. 953

Az őszi idényre

mindennemű talajmivelőeszközöket:

„Bippart” altalajekéket

„Tornado” kukoriczszártépőgépeket

és egyéb takarmánykészítőgépeket

„Mosoni Drill” sorvetőgépeket,

borsajtókat stb. szállít:

„KUHNE” mezőgazd. gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a.

Gőzeke acetylen-lámpák

Éjjeli szántásoknál **gőzekékre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

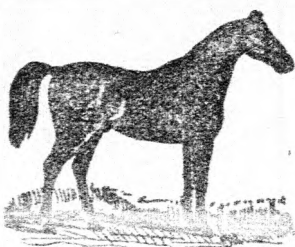
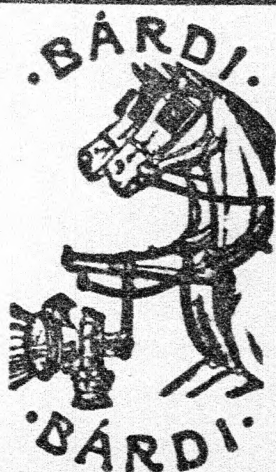
Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló- **acetylen-lámpák.**

Bárdi József automobil r.-t. Budapest, VI., Mozsár-utca 9. Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 16—28.

Sürgőnyczim: Pneumatic.

Arjegyzők kívánatra ingyen és bérmentve.

A bécsi állatvédőegyesület elismerő érme!

Simon C.-féle

Restitution-fluid

Simon Károly állatorvos által feltalált és így nevezett szer 1859. év óta általános kedveltségnek örvend, mint mosó- és borogatóvíz és kitűnő hatásánál fogva mindenütt csodálatot kelt. Erősíti és frisse teszi a lovat, rendkívüli nagy munkára képesíti, kiegyenlíti a megerőltetéseket és megóvja az időelőtti kihasználástól.

Arak: egy fél üveg K 2.—, egy egész üveg K 4.—, tizenkét egész üveg K 40.—

Vizel lesz higitva, ennélfogva nagyon kiadós.

Egyedüli készítő Ausztria és Magyarország részére

Stanislaus Simon Wien.

Gyár és iroda: XXI., Hirschstetten 23.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.

BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Manspala)

(Azelőtt: Ferencz József-tér.)

Ajánl gazdaságok részére legutányosabb árban ablakokhoz és melegágyakhoz való

üvegtáblákat

eredeti gyári ládákból. Üvegvágó gépművek legolcsóbban kaphatók. Mézes-üvegek különféle kivitelben, fémzárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

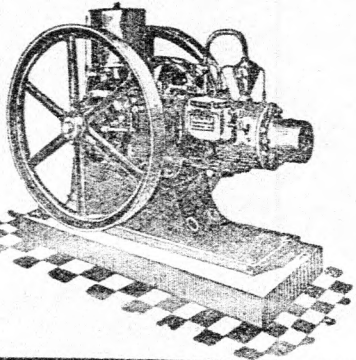
Arjegyzők ingyen és bérmentve.

CLIMAX és ECLIPSE

NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyi ellenőrzés.

Elsőrangú referenciák.

BACHRICH ÉS TÁRSA

MOTORGYÁR

Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 18. SZÁM

Alakult 1900.

BIZTOSÍTÉKI ALAP:

Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1.670.548— kor.

Vartalások 704.700—10 p.

Összesen: 2.375.248—10 kor.

Év	1901. évi felelet	1902. "	1903. "	1904. "	1905. "	1906. "
	80.348— kor.	80.783—20 "	100.321—70 "	72.430—20 "	61.700—00 "	80.343—00 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyanint az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleletről egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzlet feleletről közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2½%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál.

Az igazgatóság.

GRAEPEL HUGÓ betéti társaság

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Malomépítész, gép- és rostalemez-gyár.

Szabadalmazott lemez-törekrosták

minden rendszerű cséplőhöz. Jobb minden más törekrostánál.

Minden magvesztességet kizár.

984

20.000 darabnál több kifogástalan üzemben.

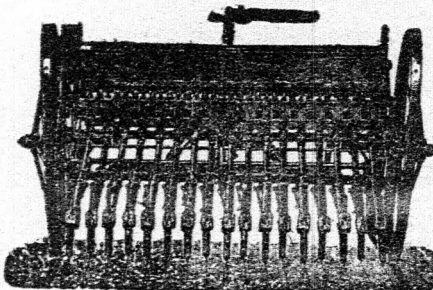
= Eladó birtok! =

Fővonal mentén, 2 órányira Budapesttől, 4000 magyar hold, kitűnő sik gazdaság, házi kezelés alatt, nagyon jó gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételekkel, ára 2,100,000 korona.

Beyer Károly Budapest, V., Báthory-u. 5. sz.
Telefon 12-85. Telefon 12-85.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára
Budapest, V., Váci-körút 52.

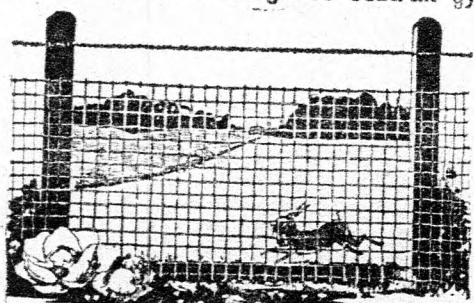
Ajánlja mérsékelt áron a jelen időnyre: **SACK RUDOLF** ellamert kítűnő gyártmányait, aczélekeit, vasboronait, könnyű és szilárd sorvetőgépeit, szecsakavágó-, répa-
vágó-gépeit. Kézi-, jár-
gány- és gőzhajtásra elsőrendű biztonsági járgányait, „Westfalia” műtrágyaszóró-gépeit, a jelenkor legjobb szerkezetű takarmánypároló-készülékeit s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

Bámulatosan olcsó kerítések!

Hazai gyártmány!
Nem tévesztendő össze a 6 szögletes osztrák gyártmányával!

Vadkárak ellen!

Vadkárak ellen!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII., Üllői-ut 48/1.

Ajánlja kizárólagosan **Hungária sodronyfonatát**, mint a legelő-szerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyesen fel fogja felülmúlni minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- s mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos és világszabadalommal védett talámany előnyei: olcsóság, szélsőségek és könnyű kezelés.

Horganyozott vassodronybol készült (nem kell befesteni):
körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel,
készletben: 1, 1 1/2 és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben,
3 méter magasságban 1/2, 1/4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség: 1 1/2 1/4 1/8 1/8 2 2/2 2/5 2/8 mm.

Ár □-méterenkint: 30 40 50 60 70 80 94 112 132 fillér.

Körülbelül 3x5 centiméter (hosszukas) lyukbőséggel:
Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1 1/2 méter magasságban pedig 1, 1/2, 1/4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség: 1 1/2 1/4 1/8 1/8 2 2/2 2/5 2/8 mm.

Ár □-méterenkint: 48 58 78 88 98 108 128 148 168 fillér.

Körülbelül 10x10 cm. lyukbőséggel:
Készletben: csak 1 méter magasságban.

Sodronyerősség: 2 2/2 2/5 2/8 mm.

Ár □-méterenkint: 42 47 57 67 fillér.

Csomagolásért, fűladásért és kezelési költségeket számítatik □-méterenkint 1 fillér de egy küldeménynél legalább 50 fillér.

A horganyozott tűskésűdró y ára (6 mm. tűskésűdróval) méterenkint 6 fillér, melynek alkalmazásával a kertész felszék szerint megmagasítható.

Számos elismeréstevő áll r-ndelkezésre!

Továbbá gyárt és szállit: kőszénegő gép- és kézi sodronyfonatokat; csinos és erős kirtelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló- és lakóházkerítésekert erős sodronyfonat és kovacsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, kosarakat, magtár-ablakrostályokat, ökor-szajkosarakat, szikrafogókat, szőlőszőlő- és őrostákat, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát tüzi ki a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okosru gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemetvertet. Elvállalja a gazdaságok allandó felügyeletét és ezek üzemenek ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdasági számviteli könyvek felülvizsgálatát vagy allandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkünyvelését időszakos jelentéseknek, valamint mezőgazdasági pénz- és hitellügyi kérdésekben. Tanácsot ad birtokbérbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hitellügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgat és világs ügyekben a választott szakbírósi tisztséget elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékekbevételeket végeztet. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztek és egyéb képzettebb gazd. személyzetet kereseket nyilvántart. Adóügyekben az OMGE. tagjaink szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivételét és túlfizetés esetén az összeg visszatérítését készkölzi. Adóelengedések ügyében tanácsot szolgat. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály ily irányu működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Fungya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett:

Eladó birtok:

- 448 m. hold** Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, cremenőtrugárral, lapvágyó s mérleggel, urilakkal. Barmikor átvethető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zalkureszky, Túrje.
- 197 m. hold** pilliscsabai vonalon, fővárostól 39 km-re 4 lőszög között, orvos, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csőrökkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás kévecs, zárt verandával.
- 200 m. hold** sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel.
- 370 m. hold** Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, urí lakással és 5 hold díszkertet, köves ut mentén.
- 100 kat. hold** körülbelül I. o. bacska föld, 15 percnyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferencsatornától 8 percnyire, urilak és gyümölcsösök.
- 600 m. hold** Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km-re, kényelmes urilakkal.
- 1018 kat. hold** Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves utal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel.
- 608 kat. hold** Ermelléken, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohány-egyedélyvel, kelő lak- és gazdasági épületekkel.
- Tomszvár határához**, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, csodálatoskúttal, 150 darab marhára való istállóval, nagy káncorica-góréval, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **paraszti** alkalmos. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztési kölcsön.
- 280 m. hold** Budapesttől fővonalon gyorsal 1/4 óra, vasútállomástól műton 4 km-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal. 80 m. h. erdőileletőség.
- 886 hold** Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 l. 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető.
- 384 hold** szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó.
- 1000 m. hold** Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó.
- 2488 hold**, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számu kítűnő kőből épült épületekkel. 10 szobás kastélypalat, szeszgyár és finomító, jó munkáviszonyok. Ára felszerelés nélkül 500,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó.
- 280 hold** Szilágy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedélyvel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenégetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek.
- 200 hold**, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó.
- Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K.
- 513 m. h.** Borsod megyében vasútállomástól 6/8, épülő vasutól 3 km-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsőszéggel, melyen az urilak áll. 40 hold dohányegyedélyvel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona.
- 2400 m. hold** sik fekvésű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jól elhelyezett majorban kelő gazd. épülettel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasutí vonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradhat.
- 101 m. hold** Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel.
- 184 hold** Pest megyében vasútállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó 10 urilakkal és kelő gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett.
- 139 m. hold** Pest megyében vasútállomástól 3/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő tanyával együtt 48,000 koronáért.
- 460 hold** fővárostól 25 km-re, teljes felszereléssel, tehenészettel, modern lakóházzal, kelő gazdasági épületekkel.

Birtokvétel:

- 200 m. hold** birtok 30-40 km-nyire a fővárostól. 455
- 400-800 m. holdas** jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családnak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7
- Kiseb birtok**, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
- 400-1000 h.** birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2916
- 1000 holdig** cserbe fővárostól háztól, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 507
- 2-300 hold** birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950
- 200 holdas** birtok urí lakházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold** elsörendű talaju birtok, csukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. hold birtok**, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakházzal. 456
- 2000 hold** jó talaju birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216
- 300-300 m. hold** főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönnel. 12/8
- 3-400 hold** egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1/2 órányira jó uton. 12/8
- Lehet az egész birtok** erdő. 12/8
- 800-1000 holdig** jó föld és épületekkel. Instrukcióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79
- 500-1000 m. hold** lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sik fekvés, vasútállomás közelében. 23

Bérbeadó birtok:

- 480 m. hold** Abauj megyében 7 km. a vasutól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel. 5003
- 1150 m. hold** Nógrádmegyében jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre 15

Birtokbérlet kerestetik:

- 180-200 m. h.,** amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel. 2530
- 800-1500 h.** Erdélyben vasuthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496
- 2-3000 holdat** tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenészet üzemel. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1868
- 1000-1500 m. hold** lehetőleg síkfekvésű, előnyben részesül erdőnőküli birtok és síkfekvésű vasútállomás közelében levő. 1868

Ezen kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók leteleptésére alkalmas birtokokat és bérilőszövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket
AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.

Felhívás a gazdákhöz. Mindama tisztelt földbirtokos és haszonbérelő urakat, akiknek okleveles gazdatisztre, vagy más gazdasági alkalmazottira szükségük van, felkérjük, hogy a náluk üresedésben levő állásokról az OMGE. üzemi osztályt mielőbb értesíteni sziveskedjenek. Ugyanis ama helyzeiben vagyunk, hogy kiváló minőségű állat kereső gazdatisztek és egyéb gazdasági alkalmazottakat ajánlhatunk hozzánk forduló egyesületi tagjainknak teljesen díjmentesen.

DEHNE Fr. gőzkegyára, HALBERSTADTBAN. Magyarországi képviselete **TIMAR EDE** cégénél, BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 28. Ajánlja compound szabadalmazott legújabb 20-as gőzeke-készleteit, azonnali szállítás mellett, melyek az eddigiek között felülmulhatatlan előnyökkel bírnak, Németországban legnagyobb előszeretettel vásárolják.

GYAPJÚT

1909. évi termést és kész árut, a szokásos nyírási időben szállítva, szerződésileg a legmagasabb árban, igényelt magasságu foglaló lefizetése mellett, az uradalmon átvéve, átvételkor kifizetve, közvetlen külföldi gyárak részére vásárol

WERMER F. BUDAPEST, VI. ker., VÓ ÖSMARTY-UTCZA 36. BUDAPESTI INTERURBÁN TELEFON 19-18. SZÁM.

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.

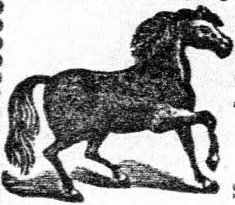
KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

= mosóvíz lovak számára =

Egy üveg ára K 280. Az udvari istállóban, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapax előtt és után való erősítésre és erőtújításra, az inak merevség nél. stb. kopeíti a lovat a legnagyobb munkabírásra a trainingban.

KWIZDA-féle restitutions-fluid

einevezés, vignetta és csomagolás védve, csak a mellékelt védjeggyel valódi. Főraktár: Török Lószef g ógyszertára, Bpest, Király-u. 12. és Andrassy-ut 26.

Eladó nóri csikók.

Alulirott uradalmi főbérnökség nóri tenyészetéből 9 mén, 16 kanca választott csikót áruba bocsát. Venni szándékozokat, ha eziránt megkeresnek bennünket, kocsit várja az állomásnál.

Uradalmi főbérnökség Alsó-Lendva, posta, vasut- és táviratállomás helyben.

Gazdak figyelmébe!

Most jelent meg:

A pinczegazdaság melléktermékeinek értékesítése

írta: SZILÁRD GYULA

Tartalma: Pálinka- és cognacfőzés A törköly és venyige mini takarmány. A borsóprű értékesítése. Borkönyverés törkölyből és borsóprűből. Kék szőlő festőanyagának kivonása. Szőlőmagolaj-nyerés. Csersavoldat készítés szőlőmagból. Ecetkészítés.

1 korona 60 fillér előleges beklüldése ellenében bérmentve szállítja a „PÁTRIA” részv.-társ. gazdasági szakönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

MAGPERGETŐ-GYÁR!

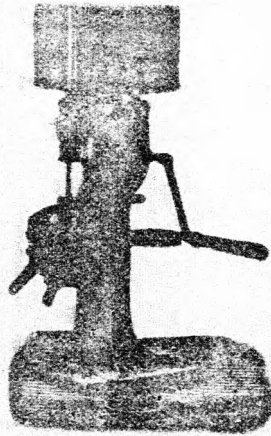
Ákác és Gleditschia

magot vesz nagyobb mennyiségben

STAINER GYULA

cs. és kir. udv. szállító, magpergetőgyár, KÖRMEND.

FÜ ÉS GAZDASÁGI MAGVAK!

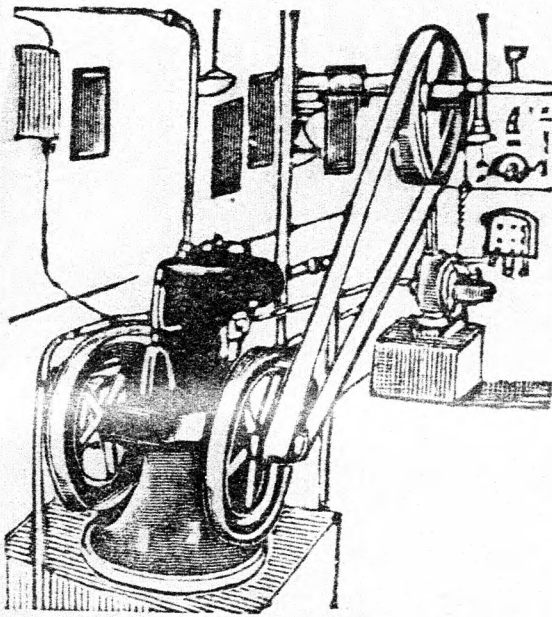

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák

a világ legrégibb és legjobb tejföldözögépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb leföldözés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 db van napi használatban az egész világon. Óránkinti munkaképesség 0-600 l. kézi hajtásra. Magyarországi képviselő: **GEITNER és RAUSCH** BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 8.

Kastélyok, gazdasági épületek villanyvilágítása

saját rendszerű önálló gépteleppel.

A telep egyidejűleg szivattyút és gazdasági gépeket is elhajt, tehát a világon kívül a vizellátást és takarmánykészítést is végzi.

Referenciák:
Mélt. H. gróf Csáky Gyula ur, Szendrő.
Nagys. lovag dr. Floch-R-yhersberg Alfréd ur, Szódrákos.
Nagys. Bezeredy Andor ur, Ménfő.
Nagyságos Segesváry Odón ur, Domony.
Nagys. rojtóki Bauer Antal ur, Bóly.
Nagys. Nadányi Miklós ur, Feketegyőrös.
Nagys. Nadányi Pál ur, Pusztakovácsi.
Nagyságos Szomjas Gusztáv ur, Kistásföldház.
Nagym. hányavölgyi Tost Gyula ur, Gód.
Mélt. Fáy Halász Gida ur, Alagstb.
Utolsó rendelés k:
Nagym. gróf Tisza István ur, Goszt.
Mélt. gróf Dessewffy Miklós ur, Vancsits.
Mélt. gróf Bethlen Aladár ur, Élesd.
Prospektussal és árajánlattal szolgál

Signer F. és R. mérnöki és elektrotechnikai vállalat, Budapest, V., Kálmán-utca 9. 866 Telefon 63-01.

Természetes phosphát-liszt közvetlen a bányából!

55-60% phosphát tartalommal a legjobb és legolcsóbb, valamint legtartósabb ásványtrágya minden vegyi hozzátétel nélkül (a francia mezőgazdák által kizárólagos használatban).

További felvilágosítással szolgál az egyedüli elárúsító Magyarország részére (kارتelen kívül)

Ajánlatos minden gazdaságnak kísérletet tenni ezen phosphát-liszttel, mely a földet nem zsarolja ki, hanem természetes úton látja el termelő erővel.

REICH JÓZSEF, FIUME.

Bérbeadó birtok

Veszprém megyében, a M. Á. V. két fővonalától 6 és 16 kilométernyire, kitűnő országot mentén, egytagban fekvő 1510 magyar hold földbirtok **1909 október 1-étől 12 vagy 15 évre bérbeadó.** A birtok a szükséges gazdasági épületekkel és kényelmes urakkal fel van szerelve. A majorság, illetve a bérelthez tartozik még egy legújabb berendezésű mezőgazdasági szeszgyár 418 hl. kedvezményes kontingenssel. Művelési ág szerint a terület 900 hold szántó, 300 hold rét, a többi belsőség, legelő és erdő.

A béreltre **közvetlen** reflektálók a birtok megszemlélése végett **Kropf Ignác** uradalmi felügyelőhöz **Bakony-Pölöske**, u. p. **Noszlop** fordulhatnak.

Lazánban, Nyitra megye **eladó**

400 mmázsa buzaszalma, 350 mmázsa árpa- és zabszalma és 300 mmázsa kitűnő réti széna, 100 mmázsa sarju.

Vasut, köves ut közvetlen közelben. Levélben vagy szóval értekezhetni **Kölcsey Miklóssal**, u. p. **Nadásér**,

957

ELADÓ.

Gyümölcsfákból 3—4 éves, szigorúan fajtiszta: Alma 35, körte 35, cseresznye 15, meggy 10, kajszli 7, őszibarack 33, szilva 18 fajban. **Vadonozok, díszfák, cserjék. Tülevelűek és kuszónövények** nagy választékban. 5.000.000 **gleditschia csemete**; ezre 1 éves 5 korona, 2 éves 8 korona. 1.000.000 **akácfa-csemete** ezre 12 korona. **Rózsák** 150 fajban, 1 m.-től 2 m. magasságig 80—120 fillér drábjá; bokorrózsák nagy választékban darabja 50 fillér. **Szőlővesszők** a legjobb bor- és csemeg-faj: sima ezre 6—10 kor. Kérjen árjegyzéket, melyet ingyen és bérmentve küld a **Gyümölcsészeti Egyesület, Baja.**

988

Azonnal bérbeadó!!

1470 holdas szép fekvésű birtok Abauj megyében, prima szántóföld és kaszáló, mely takarmánytermelésre kitűnően alkalmas, jókarban lévő épületek, bérlő részére jó lakóház, teljes gazdasági felszerelés, igaz- és haszonállatokkal (cca 900 darab juh) vagy anélkül, azonnal bérbeadó. Közvetítők kizárva. — Czim a kiadóhivatalban.

977

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **Jermos és beállítani való ökrökben**, ugyintén **1-2 éves ökr-tinokban** és mindenféle súlyu sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismeretességgel fogva ugy vásárokra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem.

Kiváló tisztelettel

Sürgöny- és levélczim: **Vermes Lipót, Kolozsvár.**

Eladó széna.

Berettői gazdaság megvételre ajánl körülbelül 2000 q legelsőrendű **RÉTI SZÉNÁT.** Felvilágosítással szolgál berettői gazdaság kezelőse **Berettőn**, posta-, vasutállomás **Bánóc, Zemplén m.**

968

FONTOS UJDONSÁG!

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
könyvkiadó-vállalata kiadásban megjelent

Szőlőművelés és Borgazdaság

Harmadik bővített és teljesen átdolgozott kiadás.

Írta: **SZILÁRD GYULA**

a gróf Esterházy-féle csákvári földmives-iskola tanára

Ára vászonkötésben 10 korona.

Szőlőművelési és borgazdasági irodalmunk mindezeidig nélkülözött oly könyvet, mely gyakorlatias irányú és kellő terjedelmű ahhoz, hogy a nagy- és középszőlőbirtokos minden tekintetben jó hasznát vehesse. Ezt a hiányt akarta pótolni könyvkiadó-vállalatunk, midőn fenti munka megírását oly szakemberre bízta, ki egyrészt évek óta ország-szerte előnyösen ismert nagyobb szőlő- és pinczegazdaságnak élén áll, másrészt az e téren elért irodalmi sikerei is közismertek. — Hisszük, hogy igen jó szolgálatot teszünk hazánk szőlőbirtokosainak azzal, hogy ezt a könyvet — mely minden a gyakorlatban jól bevált ujításra kiterjeszkedik — közrebocsájtjuk. A könyv 310 oldal terjedelmű és a szöveget 157 sikerült ábra illusztrálja. Gazdag tartalmát illetőleg némi tájékoztatást nyújt az alábbi jegyzék.

TARTALOMJEGYZÉK:

I. rész. Szőlőművelés.

- I. Fejezet. A szőlő leírása, fajtái. (Amerikai alanyfajták. Hybridek.)
- II. " A szőlő táplálkozása, növekedése, szaporodása.
- III. " A termőföld. (Mész-tartalom. Futóhomok. Szénkénnel való gyérités.)
- IV. " A szőlő szaporítása. (Sima- és gyökvesző. Bujtás. Döntés. Fásoltás. Zöldoltás. Zöldre-fásoltás.)
- V. " Szőlőtelepítés. (Terület. Fajták. Beosztás. Talajelőkészítés. Ültetés. Ápolás.)
- VI. " Metszés. (Tőkeképzés. Csapos-, szálvessző-, karikás- és lugas-művelés. Válogatás. Zöldhajtások kezelése.)
- VII. " Trágyázás. (A legkülönbözőbb trágyafélék ismertetése. Mesterséges trágyafélék alkalmazásának kimerítő tárgyalása.)
- VIII. " Folyómunkák a szőlőben. (Fogatos szőlőművelés. Csemege-szőlőszállítás, eltartás.)
- IX. " A szőlő károsodása, ellenségei, betegségei. (Elemi csapások. Peronospora. Fogatos permetezés stb. Állati ellenségek és az ellenük való védekezés.)
- X. " Szénkénevezés és elárasztás.
- XI. " Homokszőlők.
- XII. " Oltványszőlők. (Oltványkészítés előhajtással. Telepítés zöld oltványokkal. Gondozás. Pótlás.)

II. rész. Borgazdaság és pálinkafőzés.

- I. Fejezet. A szüret. (Modern zuzók, bogozók, sajtók. Lenyálkázás.)
- II. " Erjedés. (Mesterséges borerjesztő. Fehér és vörös borok erjesztése.)
- III. " Pincze, edények, eszközök. (Erjesztőpincze. Borpincze. Hor-dók, kádak stb. Fejtőgépek és eszközök.)
- IV. " Ujborok kezelése. (Ujbor fejtése a legújabb és leghelyesebb elvek szerint. Utóerjesztés stb.)
- V. " Óborok kezelése. (A bor érése. Kénezés. Aterjesztés. Házasítás. Derítés. Pasztórozás. Szűrés. Palackozás. Borszállítás.)
- VI. " Borbetegségek és hibák. (Ecetesedés, borvirág stb. Barnatörés és ennek elűzése.)
- VI. " A must és bor javítása. (Mustvizsgálat. Czukor és savtartalom. A bor szesztartalma. Czukrozás, szeszezés, savtalanítás.)
- VIII. " Pálinkafőzés. (Törköly-, söprű-, gyümölcs-pálinka és cognac-főzés. Szeszifőző-készülékek. Szeszifőzési adó. Pálinka kezelése.)

III. rész. Függelék.

A szőlő- és pinczegazdát közelről érdeklő állami intézmények, törvények és rendeletek: Szőlő- és bor. felügyelőségek. Tanfolyamok, iskolák stb. Adókedvezmények. Hegyközségek. Felújítási kölcsön. Boritaladó. Műbor törvény. Az új osztrák bortörvény főbb pontjai. Szőlővessző-üzleti szokások

Megrendelhető a "Patria" részv.-társ. gazdasági könyvkereskedésében Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Czukorgyári

feles hizlalásra kerestetik

600 db 3½-7 éves prima csontozatu vörös-tarka ökör.

Egy helyen megkivántatik legalább 40 darab; hizlalás tartama öt hónap. Bejelentéseket **október hó 10-ig** alábbi czímre kérem. Ökrök megtekintése, további részletfeltételek megállapítása és szerződés megkötése csakis azon esetben történik, ha a kívánt teljes létszám bejelentetik. 978

Dr. Szent-Iványi József, Farnos, u. p. Bánffy-Hunyad

TAKARMÁNYOZÁSTAN

Irta: Cselkó István, a magyaróvári gazd. akad. tanára.

KELLNER új alapot adott a takarmányozástannak s azzal egyszerűbbé, de mindamellett megbízhatóbbá tette, mint amint volt eddig. A két alap közötti különbség az, hogy míg a régi tisztán csak a takarmányok emészthető összetételére támaszkodott, addig az új a táphatásból indul ki, mely nem áll szoros viszonyban az emészthető összetétellel, mert az emésztés munkája s az emésztőcsatornában végbemenő bakteriumműködés elvonja az emészthető anyagoknak egy részét attól, hogy táphatást fejtsenek ki, ami különféle takarmányoknál eltérő mértékben történik. A táphatás egységes kifejezésére a keményítőértéket választotta KELLNER, mely tehát nem más, mint a takarmány hasznavehető energiájának azon viszonya, mely közte és a keményítő hasznavehető energiája között létezik. KELLNER új elmélete kötelességévé tette az OMGE. könyvkiadó-vállalatának, hogy oly takarmányozástant adjon a gazdaközönség kezébe, mely ezen az alapon van megírva, egyébként pedig hazai viszonyainkhoz alkalmazkodik. Ara vászonkötésben 10 korona.

Megrendelhető a "PÁTRIA" részv.-társaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

A Nyugatmagyarországi Földmivelők Gazdasági Egyesülete

segédtitkári állásra

pályázatot hirdet 150 Nál fogva hav. részletekben fizetendő 1440 K évi fix fizetés mellett. Az állás azonnal betöltendő. Pályázhatnak gazdasági akadémiát vagy tanintézetet végzett okleveles gazdák. Előnyben részesülnek, akik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek és gazdatársadalmi téren már működtek. A magyar nyelv mellett a német nyelv szóban és írásban való **tökéletes** bírása megköveteltetik. Magyar és német nyelven sajátkezűleg írt, arcképpel ellátott bélyegmentes pályázati kérvények a Nyugatmagyarországi Földmivelők Gazdasági Egyesülete elnökségéhez intézve és titkári hivatalához (Szombathely, Király-utca 19.) czimezve legkésőbb **október hó 10-ig** benyújtandók. 976

A Szilágymegyei Gazdasági Egyesülettől.

948—1908. g. e. szám.

HIRDETMÉNY.

A Szilágymegyei Gazdasági Egyesületnél Zilahon eladó egy waggon válogatott **rózsakrumpli**, métermázsánként 5 kor. 80 filléért.

Gyümölcsfák: finom korai és késői őszi **barackfák**, magvaló és durinczai fajok. **Alma:** Arany parmen, Batul, Pojnik, Kasszeli nagy ranet, Jonathán, Sóvári stb fajokban. **Körték:** nyári, őszi és téli fajokban, magas és törpe alanyon, Besztercei **szilva** mirabolána alanyon, darabonként 50 fillér árban. **Gyökeres szőlőtőlványok** darabonként 20 filléért. Furmint, Ortlibi, Erdei és vegyes esemegefajok. Ripária Portális sima dugvány 100,000—120,000 db, ezre 10 korona.

Megrendelések foglaló beklődése ellenében előjegyezletnek.

989

Eredeti ÁSVÁNYI-féle tengeriszártépjőgép

új szerkezet " tartós " nagy munkaképességű
árusítja

A Magyar Királyi Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32.

A tengeriszártépjők raktáron vannak és azonnal szállíthatók

➡ Árajánlattal szívesen szolgálunk. ➡

**PATKANY- és EGÉRIRTÓ-
BACZILLUS**

"RATIN"

az egyedüli biztos irtószer, mely fertőző betegséget plántál az illető állatfaj között. **A magyar királyi állami bakteriológiai intézet** véleménye szerint is más állatra ártalmatlan.

Prospektust ingyen küld

"RATIN" bakteriológiai laboratorium vezérképviselője :: ::

Haan Béla Budapest, Rottenbillier-utca 38/A.

DRÓT-KERITÉS

LEGOLCSÓBB AZ 1872. ÉVBEN ALAPÍTOTT

STADLER MIHÁLY

SODRONY-FONAT-SZITAÁRU-
ÉS KERITÉS-GYÁRNÁL

BUDAPEST

VI. VÁCZI-KÖRÜT 43.

ARJEGYZEK
DIJMENTES.

MEGRIZHATÓ PONTOS
KISZÖLŐGÁLÁS!

**A kecske tenyésztése és
haszonvételei**

Irta: **Dr. Rodiczky Jenő**

Kiadja az ORSZÁGOS MAGYAR GAZD. EGYESÜ-
LET KÖNYVKIADÓ-VALLALATA. — A Kóddányi-
alaptványból jutalmazott mű. — 35 képpel.

Ára füzve 1.50 kor.

A déleuropai városokban tudvalevőleg többnyire kecskenyájak szolgáltatják a reggelihez a tejet s a lakosság számára viszonyítva ott tenyésztik a legtöbb kecskét. Nálunk azonban mindeddig nem törődtek a kecskével s a művelt osztály nem tett a kis ember ezen fejőstehenének érdekében semmit; azonban úgy látszik, hogy ezután már nálunk is jobb napok virradnak a kecskére, amire a kezdet megtörtént, legalább irodalmilag s ez remélni enged, hogy nemsokára a tett mezejére is lépünk. Az irodalmi kezdetre az OMGE. adta az impulzust azzal, hogy a kecsketenyésztés legközelebbi rokonágának, a juhtenyésztésnek egyik hazai szaktekintélyét nyerte meg oly munka megírására, mely a kecsketenyésztésre vonatkozó összes fontosabb tudnivalókat felölelje. Rodiczky Jenő dr. könyvében kellemes irállyal tárgyalja a kecskére vonatkozó főbb statisztikát, a jobb kecskefajtákat, a kecskeistállót, a téli s nyári táplálást, küllemtant, tulajdonképpeni tenyésztést, a kecske különböző haszonvételeit s főbb betegségeit.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

"RAPID"
kézi műtrágyaszóró-
készülék.

Ezen műtrágyaszóró-készüléket Fischl V. gazd. intéző ur szak-
szerű kísérletezés után találta
fel. A régi szokásos kézi szó-
rással szemben előnye, hogy a
munkás kezét és ruháját nem
támadja; a használatban levő
nagy gépekkel szemben előnye
az olcsó ár, egyszerű kezelés
s hogy 1 ember naponként 7-8
holdat vetőlépésben haladva,
kényelmesen beszórhat. A be-
állítható szórókanál által az
elszórandó mennyiség pont-
osan szabályozható.

Ára Budapesten darabonként
60 korona.

Bővebb felvilágosítással szive-
sen szolgálók

Weisz Jakab

szabályozható szóró-
kanállal.

41715. számú szabadalom.

szabadelki műtrágyagyár képviselője
V., Lipót-körut 7. szám.

**SZÍVÓ-GÁZ
BENZIN
MOTOROK ÉS
LOKOMO-
BILOK.**

**BRÜNN-KÖNIGSFELDI
MOTOROK**

= EGYED =
ÁRUSÍTÓ **ABELES EMIL** BUDAPEST
V. VÁCZI-UT 14.
TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL

Vidéki képviselők kerestetnek.

Famegmunkáló gépek, gyári és malomberendezések.

Gőzekék,

gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohó-
művek társaság vasútveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági
szaktanácsossal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der
Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks
Gesellschaft, Teachen, Osztrák-Szilézia, vagy:**

az Osztrák bánya- és kohászati tár-
saság magyarországi képviselőéhez,
Mayer Pál főhercegi felügyelő, Budapest,
VIII., József-utca 16-18 kéretnek. 8287

GAZDÁK FIGYELMÉBE!!

UJDONSÁGI UJDONSÁGI

ÁLLATEGÉSZSÉGTAN

Állattenyésztő és állattartó gazdák használatára

Irta: **MONOSTORY KÁROLY**

okl. állatorvos, a magy. kir. állatorvos-
főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára

223 ábrával A mű ára 7 korona

Szerző e művét az állattenyésztő és állattartó intelligens
gazdaközönség számára írta. A 391 lapra terjedő könyv
öt részre oszlik. Az első rész az általános alapvető fogal-
mokat tartalmazza. A második részben a részletes állat-
egészségtani adatok czimén a betegségekkel való védeke-
zésről általában, majd azokról részletesen emlékezik meg.
A harmadik és negyedik részben az állatok káros rossz
szokásairól, azok elleni védekezésről tárgyal, végül a
fertőző betegségeket és azok ellen való védekezéseket
ismerteti. A "Függelék" az állatok adásvételénél felmerülő
perkeskedésekről nyújt tájékoztatást.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

**MAGYAR GAZDÁK
ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE**

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok).

Igazgatóság és központiroda:
Budapest, IX., Imre-utca 4.

Nagy képviselői:
BUDAFOKON.

ÉRTÉKESIT

huafőleket, baromfi, vadfőleket, tejterméket,
tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és
MINDENMÉLY ÉLELMISZERT. Rendelő-
értékesítő osztály. :: Egyszerű és gyorsan
értékesítés.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET
vezérképviselői.

A szövetséget tagjai kedvességükkel támogatják. Munkájukat
értékesebbé tegyék díjazással vagy felajánlással.

ÖKÖRPATKÓK ozélszerűek, tar-
tósak és olcsók.

"HANN" jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi
patkónk minden tekintetben utólérhetetlen.

Normális csülökvas
igás ökör részére.

Szabad. lópatkók
igás- és hátsólovak részére, első
díjjal kiténtve és szakemberektől
legjobban ajánlva.

Pata- és csülökszegek,
csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE RAINFELD
m/d. GÖLSEN K. Ö.

Azokhordók minden méretben czégjelzéssel, vagy anélkül szállí-
tásra és raktári hordók, lyukfúró és becsavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

A kisszámú
Königswe...

ser...

mely áll
nyészle
éves
Ugyanott

lu

kaphatók
darabnál
2000 darab
golás és

Kiss

Kocsi
Budape
Magyar

legolcsóbb

BERNHARD

felével olcsóbb
gaztört gépész
nem csinálnak
berendezések

G. Bernha
Wien.

Vezérképvis
Bud

Legjob
TÖ

magas
és gyű
cézra
zetű
jegy

VA

vadges
nyokb

Farag

Arjeg

A kisszántói uradalom parcellázása folytán a báró Königswarter-féle kiállításokon többször első díjjal kitüntetett

mangalicza sertésállomány,

mely áll 160 darab 2-3 éves hasas tenyészokca sertés, 30 darab másfél-éves tenyészkan sertésből, eladó. Ugyanott iskolázott kiváló szép növésű 180-220 cm. magas

Luczfenyők

kaphatók. Ára helyben földtömbbel kiásva 100 darabnál a 1 kor., 1000 darabnál a —90 kor. 2000 darabon felül 10 százalékos árengedmény csomagolás és vasuti állomáshoz szállítással darabonként 20 fillérrel több. 973

Kisszántói uradalom

u. p. Bors, Bihar megye.

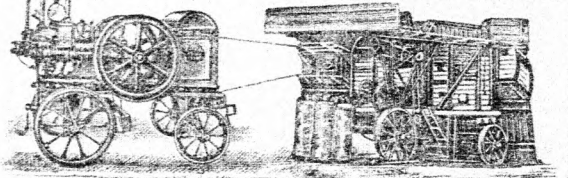
Kocsigyártás

Budapesti kovács- és kocsigyártó-ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczi-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

LEGJOBBAN BEVÁLT

legelőcsőbb hajtórő gazdaságok és iparosok részére

BERNHARDT-féle Petrolin-lokomobilok és motorok,

felével olcsóbban dolgoznak, mint a gőzgépek és nem kell vizsgázott gépész, engedélymentesen felállíthatók, teljesen üzembiztos, nem csúsznak sem fűstöt, sem kormot sem szagot. Szívógázberendezések 5-100 lóerőig. A jelenkor legelőcsőbb hajtórője!

G. Bernhardt's Söhne motor és gépgyártó,
Wien, XII., Schönbrunnerstrasse 173/5.

Vezérképviselő: RÓNAL GYULA és TÁRSA
Budapest, VII., Baresay-utca 11.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legjobb szlavón kocsányos és kocsánytalan TÖLGYMAKKOT,

magas csiraképségű tülevélű, lombfa- és gyümölcsmagvakat, valamint erdősitési célra több millió értékes, dus gyökérzetű tölgy, kóris, lucz, erdei, fekete, jegesye-fenyő, akác stb. csemetét,

VADETETÉSRE

vadgesztenyét és csicsókát (vagon-rakományokban is) ajánl

Farago Béla os. és kir. udv. szállító Zalaegerszegen

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Használt, de teljesen jó karban levő

gőzeke

kerestetik — esetleg készpénz fizetés mellett — megvételre. Ajánlatok Kajmádi gazdaság intézősége, Pusztá-Kajmád, u. p. Tolna kéretnek. 909

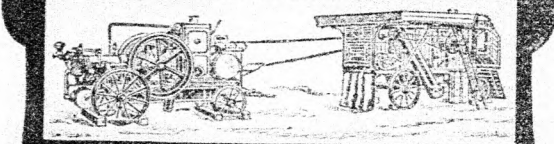
AGRARIA

ERŐTAKARMÁNYGYÁR RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST, V. KER.,
BÁTHORY-UTCZA 5. SZ.

Ajánlja Agraria védjegyzett, kltünő minőségű, saját gépezettel gyártott elsőrendű 830

erőtakarmányát.

BENZINSEPIŐKÉSZLETEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSEZET ÉS GÉPGYÁR
PODVINECZ ÉS HEISLER
Budapest, Gyár: VI. Váci-út 141.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

A vadon termő gyógynövények,

valamint a gazdasági növények gyógyászati értékesítésének rövid ismertetése.

Írta PÁTER BÉLA a kolozsvári gazdas. akad. tanára.

Szerző, ezen 50 ábrával ellátott könyvében részletesen ismerteti a hazánkban vadon termő gyógynövényeket és hasznos utbaigazításokkal szolgál azok szedése, szárítása, csomagolása és értékesítése iránt. Bolti ára vászonkötésben 5.— kor. Az OMGE. tagjai és a „Köztelek” előfizetői számára 4.— korona.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-l. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Mérnöki iroda

FEKETE BÉLA, okl. mérnök
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 30. sz.

Telefon 37-35. Telefon 37-35.

Parcellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása, birtokrendezések, földmérések, gazdasági vasutak, csatornázások, belvízvezetés, öntözés, vasuti nyomjelzés, kisajátítások keresztülvitele, mindennemű mérnöki munkálatok. 6114

Birtok-eladás.

Bereg megye déli részén, Csonkapapi községhez tartozó 1800 magyar holdas, teljesen sik, buzatermő, szikmentes talaju, urilakkal és 2 majorral ellátott birtok, akár egészben, akár nagyobb részletekben eladó vagy haszonbérbe kiadó. Közelebbi felvilágosítást ad Geréby Pál földbirtokos, Debreczenben. 966

Száritott répaszeletet melasszét és műtrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: 105

Sebők Emil és Társa

Budapest, V., Lipót-körut 2. szám.

Wiener Landwirtschaftliche Zeitung.

Biertelj. K 6. halbj. K 12. ganj. K 24.
Wöchentlich zwei Nummern. Probenummern gratis u. franko.
Wien I. Schauffergasse 6.

Lóárverési hirdetmény.

Folyó évi október hó 8. és 9-én a cs. és kir. 4. vonatosztály által Budapesten, Arena-ut 51. sz. szekereszlaktanya udvarán körülbelül 200 kiselejtezett szolgálati ló árverés útján eladatik.

Az árverezés reggel 8 órakor kezdődik.

983

Fiedler János
 lenfonógyára
Komárom
 vesz
 nyers lenkórót
 szál-nyeréshez, va-
 lamint kaszált és
 géppel csépejt
 lenszalmát,
 tetszés szerinti
 mennyiségben és
 elad
 eredeti (pernai)
 orosz lenmagot.

Gazdák
 figyelmébe!!
 50%
 olcsóbb
 m. kir. szab. 2321. 900. A. 905. mint bármely más világítóanyag

pyrooleum
 világítása.
 A pyrooleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már
 több ezer
 uradalomban
 bevezettetett.

Számos elismeréssel nélem be-
 tekinthető. — Próbaküldemények
 2 korona utánvét mellett. — Kij-
 vánatra prospektus ingyen és
 bérmentve. 1407

Degen Jakab
 Budapest, IX. ker.,
 Közraktár-utca 23.

**Mezőgazdasági ::
 kereskedelemtan.**

Irta: **KROLOPP HUGÓ.**
 Ezen mezőgazdasági szak-
 irodalmunkban hiányt
 pótló mű hivatva van arra,
 hogy a gyakorlati gazdát
 a gazdasági termények és
 termékek beszerzési és
 értékesítési módjaival meg-
 ismertesse.
 Bolti ára 10 korona.
 Megrendelhető a "PÁTRIA"
 r.-t. gazdasági szakkönyv-
 kereskedésében, Budapest,
 IX. ker., Üllői-t 25. szám.

**Szenát,
 szalmát**

és mindennemű szalás ta-
 karmányt eladunk és
 veszünk, bármily nagy
 mennyiségben.

Szilasi és Társa
 takarmánygyárosok
 Budapest, Rök-Szilárd-u. 3.
 Telefon 69-64. 4892

**Szenát
 Szalmát**
 muhart, zabosbükönny bár-
 mily mennyiségben
 veszek és
 eladok.

780
 Felpréseléshez modern gőz-
 és lópreseimet bocsátom
 eladó rendelkezésére.
SCHREIER BÉLA
 takarmánygyáros
 Budapest, VII., Népszínház-
 utca 22. Telefon 20-52

Használt, jól javított
**termény-
 zsákot**

csöves tengeri és bur-
 gonyatöltésre igen
 olcsó árban szállít a
Fischer-féle
 zsák- és ponyvagyár,
 Budapest, Nádor-u. 31/33.
 Tessék ajánlatot kérni.
 5010

Vétel

Szalmaprészt kevéssé használ-
 tat, ugyszintén
 bármily quantum új szalmát ve-
 zsek. Ajánlatokat kérek Halász
 Elemér, Budapest, III., Bécsi-ut
 2. szám. 4983

Tejtermelők figyelmébe!
 Tejet veszek legmagasabb árban
 óvadék mellett, ugyszintén vaját,
 mint másféle tejtermékeket is.
 Fleischmann Salamon, Király-
 utca 12. 5018

Lenmagot
 minden vidéki állomáson,
 legmagasabb árak mellett
 vasárol 775
KRAUSZ HUGÓ
 terménykiviteléi irodája
 Budapest, V. Szabadság-tér 6.
 Csakis árakkal megjelölt
 követelésekkel ellátott aján-
 latokat veszek tekintetbe

Bérlés

200-300 holdas bérlési
 keretek. Kovács
 Károly, Dombegyháza, Csemád
 megye. 4986

1000 katasztrális hold prima
 szántóföld azonnali ha-
 szonbérbe kiadó közzetítő ki-
 zásával. Bővebb felvilágosítással
 szolgál a kiadóhivatásban meg-
 tudható címzett. 5047

18 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett
KÁLLAI LAJOS motorgyárában
 Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz.,
 a legkiválóbb benzínmotorok készítő-
 kaphatók
 Töltes
 jótallás titu-
 sítványokkal
 Ezen motorokat minden gazda hatóság engedély nélkül
 maga kezelheti szalmafeldolgozásra készíti is.
 Kállai Lajos motorépítéskészletét kitűnő
 sikerrel működnek az ország minden részében
 többek között: Isaró Komárom József uránál, Maros-Néményi,
 Zeykfalvi Zeyk Dániel v. főispán uránál Nagyonyod stb.
 Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

**Szálás takarmánynöve-
 nyek**
 természetese. 94 ábrával.
 Írták: Szilassy Zoltán és
 Grábner Emil. Vásonkötésben.
 10-30 K előleges beküldése ellen-
 ében bérmentve szállítja a
 "Patria" r.-t. gazdasági szak-
 könyvkereskedése, Budapest, IX.,
 Üllői-ut 25.

Új cselédtörvény. A gazda
 cseléd közötti jogviszony szabá-
 lyozásáról szóló törvény-jegyzet-
 tekkel és magyarázatokkal ellátta
 dr. Vantós Gyula. 2-20 K elő-
 leges beküldése ellenében bér-
 mentve szállítja a "Patria" r.-t.
 gazdasági szakkönyvkereskedése
 Budapest, IX., Üllői-ut 25

A baromfi-tenyésztés
 összes eszközei nagy választékban a legolcsóbb árakon.
 Állandóan újdonások. 748
 Kérje a 177. számú ingyen katalógust.
KRÁSA RUDOLF, WIEN, VII., Kirchengasse 29.

NAGYENYED
 forduljon min-
 den érdeklődő,
 ki súlyt fektet a faj-
 tisztítás anyagára.
Gyümölcsfák
 dísz- és kerítésnövények stb. Nemes
 szilvacsemetekben nagy készlet.
Szőlőoltványok,
 európai, amerikai sáma és gyökerecs vesszők.
 Árjegyzékét ingyen küld:
FISCHER és Társa
 fásfakészítők és szőlőoltványgyártók

**HAZAI ZOOLOGIAI
 LABORATÓRIUM**
 BUDAPEST, VII., DAMJANICH-UTCA 36.

Preparál emlős állatokat
 és madarakat a legmodernebb követelmények-
 nek megfelelően, természetűen, dermoplasti-
 kál alapon, művészi kivitelben, úgy magáno-
 sok és iskolák, mint múzeumok részére.

Vadászok figyelmébe!
 Elváltja mindenféle vadász-trófeák elkészíté-
 sét tartós és szép kivitelben jó társ mellett.
 A laboratórium vezetője: Madarász Gyula dr.,
 magyar nemzeti múzeum igazgatója.

"AZ ÁLLATVILÁG"
 folyóirat az állattani, vadászati és halászati
 ismeretek terjesztésére. Díszes kiállítás.
 Munkatársak: HERMAN OTTO, BIRO
 LAJOS, KATONA KALMAN, báró
 BABARCYNE stb. 898

Kérjen mutatványszámot.

Előfizetési ára egy évre 5 kor.

Tíz parancsolat
 a gazdák részére.
 Szépen nyomva
 ingyen kapható
 levél útján bér-
 mentve. Cím:
UBALD von
TRNKÓCZY
 gyógyszerész, Laibach,
 Karinthia, Ausztria.

Most jelent meg!
PULYKATENYÉSZTÉS
 IRTA:
HREBLAY EMIL
 állattenyésztési m. kir. felügyelő.
 II. teljesen átdolgozott kiadás.
 148 oldalon 48 képpel.
 Ára 3 kor. 20 fill. bérmentes küldéssel.
 Nélküldhető minden tenyésztőnek
 Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ.
 gard. szakkönyvkereskedésében,
 BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

UNZEITIG FERENCZ
 osász. és kir. udv. szállító
 különlegességi gyára
 teljes növényházak
 építésére és
 melegvízfűtő-
 sek berende-
 zésére.
BUDAPEST = WIEN,
 VIII., Gyöngygyök-u. 7. XIII/2. Reintgasse 32-34.
 Terv- és költségvetést díjtalanul készítik. Helyszíni
 megbeszélés nem lesz felszámítva. 758

**A juhtenyésztés múlt és
 jelen irányairól.**
 Irta: Dr. RODICZKY JENŐ.
 Kiadta: az ORSZÁGOS MAGYAR GAZD. EGYESÜLET
 KÖNYVKIADÓ-VÁLLALATA.
 A „Simonyák” alapítványból
 jutalmazott mű. — 50 képpel.
 Ára vászonkötés-
 ben 3 kor.
 Annyi tudással, annyi szakismerettel van e
 hézagpótló könyv megírva, amennyivel e
 hazában tényleg csak Rodiczky dr. rendel-
 kezhetik, a ki a juhtenyésztés és juhászati kérdé-
 sekre vonatkozó minden legcsekélyebb dolgot is
 oly beható tanulmány tárgyává tett, mint bizo-
 nyára senki más, s így végre tehát rendelkezünk
 egy olyan juhtenyésztési könyvvel, amilyenre éppen
 szükségünk van, s azért nem ajánlhatjuk eléggé
 juhtenyésztő gazdáinknak, hogy e könyvet könyv-
 táruk részére megszerezzék s tanulmányozzák,
 abból merített tudással juhászatukat fejlesszék,
 tökéletesítsék.
 Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szak-
 könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Keresek megvételre 2 db foxterrier, melyek kukoriczészől és erdőből való hajlata be vannak tanultva. Czim a kiadóhivatalban. 5008

Hizlalásra való és mindenféle fajta jármos ökröket, valamint szép 1-3 éves vöröstarka növendék ökröborjakat bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak 856

Récsey és Dukász szarvasmarha-kereskedők **NAGYKANIZSA.**

Legelsőrendű eredeti **bonyhádi teheneket**

hasasokat vagy borjasokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben csatlósul és legelőcsébb árakon szállít:

Kohn Samu és József tenyésző és haszonállatkereskedők, **BUDAPEST, VII. Rottenbiller-utca 60.** Telefon 91-25. Fiók: Újpest, Árnád-ut 99.

Elsőrendű fajjellegű vöröstarka **ökör és üszőborjakat**

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas v. friss fejű **teheneket** a legutányosabb árban

menyiség számítására vállalkozunk 269

Spitzer és Weiler "Kis-Czeil"

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben külön árakon szállít

BAUER MÓR tenyész- és haszonállatkereskedő, **BUDAPEST.** Iroda: VI. Fe sorúdsor-u.1. Istálló Újpest, Károlyi-u.11. Telefon 93-95.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbizásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sortések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azok felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Czim: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szent-egyház-utca 2-ik szám. Telefon 311. 454

Bonyhádi faj vöröstarka

ökör- és üszőborjukat 1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas vagy friss fejű teheneket a legutányosabb árban egyezség szerint bármely mennyiség számítására vállalkozik

Meizer Antal, Dombóvár Tolna megye.

Igen szép, válogatott vöröstarka szimmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökör és üszőborjakat ugyancsak legprimább lekötni való és

jármosökreit legutányosabb árakon ajánlanak

Klein Testvérek **CZELLDÖMÖLK.** Megrendelések egyesség szerint bármikorra is elfogadjuk 882

Bonyhádi friss fejű tehenek és tenyész-bikák jutányos árban kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istállók Kispesten, Üllői-ut 24. Telefon: Kispest 1. Levél- és sürgönyczim:

Flaschner Sándor 4743 tehénkereskedő **Bpsei, Ferencz-kört 40.**

Elsőrendű magyarfajú erdélyi jármosökrök,

ugyszintén 1 éves magyarfajú erdélyi ökröborjuk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosújvárt Szabolcs-Doboka megye. 317

Welsz Lajos lökerekedő és löbizományos **Nagykanizsa.** Vesz és elad 1/2, 1, 2, 3 éves **OSIKÓKAT** és jól behajtott **LOVAKAT.**

Orsz. törzskönyvezett számfelüti telivér szimmenthali

tehenek és üszők eladók **PAJZS GYULA** telivér törzstenyészetében, **Heves.** 801

Vöröstarka tinó és üsző teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó árban. Későbbi, ugyancsak jármos és beállítási ökrök szállítására vállalkozom.

Kütnő friss fejű tehenek előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekintetők **Értelomszolgálat** névelő. Vevő tetszése szerint választhat. 4735

Henrik Ignác fia Szabolcs (Vas m)

Szenttamási gazdaságban (Festmegye), vasúti állomás: Kunszentmiklós-Tass, levél- és sürgönyczim: Kunszentmiklós, jutányos árban eladó elsőrendű **hasas és szopós-borjas bonyhádi tájfajta tehenek és tarka jármos-ökrök.**

Az ideai tenyészállatkiállítás tehenek elsőállami díjjal lettek kiünőtve.

Előzetes megkeresésre Kunszentmiklós-Tass állomáson saját kocsi áll rendelkezésre. 588

Vegyések

A vetőmagot 1907-es kéménj-öldattal pécizoljuk. A kéménjöldattal nemcsak az uszógördős és a varjúk ellen is véd, Mayerfi Zoltán Kécskemét. 4835

FAKULT BÖRKABÁTOK sötét színre tartóran festettek 4559

HALTENBERGER BELA ruhafestőgyárában, Kassa. ALAPITTATOTT 1-10.

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, barozogi tisztelődij stb.

KOEHLER FRIGYES kertművész és kertéplítő

Kerttechnikai iroda: **BUDAPEST** VII., Gizella-ut 15. szám. (lakás: VII., Thököly-ut 46.)

TELEFON: 25-33. **Park, kert stb. tervezése, kivitele stb.** Tájékoztató képes utmutató kívánatra ingyen küldeték.

Eladás **Kéztely** (Bihar megyében) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát felelő méter mértékű eladó. Czim megvételre Mose Rudolftól, Budapest, Nádor-utca 11. 769

Pörkölt szálonna, légen szárított, oldalanként 30-50 kg. nehéz, koplató Ruchbauer Nándortól 130 koronáért méter mértékű eladó. Czim megvételre Mose Rudolftól, Budapest, Nádor-utca 11. 4979

Tanulmány a berni szarvasmarháról Hazai berni tenyészetek ismertetése. Irtá Saefi dr. Kukulitv József m. kir. állatorvos, Előszóval el-Mitta Monostori Károly. 39 ábrával. Ára 2 korona. Ezen fontos forrásunk a hazánkban lévő berni tenyészetek ismertetéséig a legjobban utmutatóval szolgál. Összesen 19 tenyészet berni tenyészet ismertetésével és 39 képpel mutatja be azok érdességeit és szőb egyedeit. A könyv négy fejezetre oszlik a következő tartalommal: I. Tanulmány a berni szarvasmarháról. II. Történelmi áttekintés. III. A tenyészetek ismertetése. IV. A tenyészetek ismertetése. Megrendelhető a "Patria" r-t. gazd. szakkönyvkereskedésben Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Vadászfegyver. **Rika** névelő. Több kütnő vadászfegyver **potom áron** eladó. Köztük Topleverkuics Lancaster 20 ft. Előlékvő lakatszerkezetű modern Hammerles 35 ft. Grenzeráru Bücksfinte 40 ft. Snelleres Manlicher. Drilling. Winchester és több más **36 pontos** **hasas** **olcsó** eladó Radó A. Egyetem-ter 5. Ugyancsak néhány Hammerles-revolver, ismétlőpisztoly, régi kardok, kováspisztolyok, főbevert, czebbő pisztoly és revolver. Ugyancsak **fényképezőgépek**, mint **Görz, Zeiss, Voigtlander** és más finom gép **istáron** kapható. **Jobb fégyvert és féy-képezőgépet** veszek a legmagyabb áron. 4736

Szenát szalmát bármely állományára szállítva elad Deutich Mér., Budapest, VIII., Luther-utca 1/B. 4957

Egy bintó, 4 va-broncosos tarfalekerrel, egy 4 üléss csukott hintó és egy 4 üléss 4 hengertű 12 HP Mercedes-automobil jutányosan eladó. Heister Sándornál Budapest, V., Visegrádi-utca 53. 5011

Préselt **buzaszalmát és zabszalmát**

szállít elsőrendű minőségben és legelőcsébban

Ehrenreich Béla **Bajmok (Bácska).** 6808

Aranyláncokat és urának legszebben és legelőcsébban készült Weher Gusztáv aranylánc- és ékszergyáros Budapest, VII. ker., Hólló-utca 7., saját házában. 4982

1000 hold nemesi birtok csinos kastély, park, gazdasági épületek, rézemes vidéken, jó buszteremtő fölével 1300.000 forintért eladó.

ÖSTERREICHER BERNÁT Nagykanizsa. 9644

MOST JELENT MEG! MÉHÉSZET. Irtá: SZILARD GYULA. 19 ábrával.

TARTALMA: A méheslád. A rajzáról. Méhcsalások. A méhes. A méhek gondozása. Mogygáthoz való belső szerkezetű kaptárakban. Méhészkesedé számkasokban. Ára 1 kor. 10 fillér, mely összegnek előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r-t. gazd. szakkönyvkereskedése Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Maier Rikárd és Félix **kinostári szállítók** **Wien, II., Kaiser-Josefstr. 30.** **vesznek és eladnak** minden állományról bármely mennyiségű **szénát, szalmát, burgonyát.**

Préselés saját és legmodernebb gépekkel. — A legnagyobb olgálatóképeségű czég. 426

Prima, száraz lengori-moslék száraz répaszelet foszforosavas takarmányosontmész 40-42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 343

Neubauer Adolf gyári meghatalmazottjánál **Győr.**

Zöldsejtermesztőknek! Ajánljuk a következő szakművek beszerzését: Bouché I., A zöldsejtermelés. A hazai viszonyokhoz alkalmazva Kardos A. 2 k., Grabner E., Kerti vetemények szántóföldi termelése 1 k., L'Huilier I., A kőposztaték termelése — 40 k., L'Huilier I., Konyhakerti magvak termelése 1 k., Limbacher K., A korai főzések és zöldségfélék termelése 1 k., Németh I., Konyhakerti növénytermesztés — 90 k. Megrendelhető a "Patria" r-t. gazdasági szakkönyvkereskedésben, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Száritott répaszeletet, melassét, chilialéromot és száritott marhatrágyát ajánl

DUKES és HERZOG **Galgócz - Budapest, V., VÁCZI-KÖRUT 74.**

Kölcsön és vétel új és egyszer használt **kartellen kívüli** mag-, gabona-, burgonya-, lisztes-, gyapju-

zsák

behordási, kazal-, repce-, rostaalj-, waggon-

ponyva

"HUNGARIA" kettős, kézi, faves, vagy manilla-aratógép kéveköttők. Szőlőkötő fonalak, kötelek, zsákszinegek, lópokrócok.

NAGEL ADOLF **zsák- és ponyvagyar, kölcsönintézet.** Vétel, eladás és cserelés. **BUDAPEST,** Arany-János-utca 10. Sürgönyczim: **NAGELA BUDAPEST.** Vidéki telefon: 35-92.

A háziasszonyoknak! Burgonya elkészítése 40-féleképen — 12 k., Dobos, Magyar francia szakácskönyve 15 k., Hegyesi, Előlekek könyve 3 k., Hegyesi, Házicukraszát 3 k., Nagy József, Magyar pök szakácskönyve 4 k., Szilassy, A háztartás könyve, különféle jobbál jobb étkek kipróbált receptjeivel 4 k., Bodnár Éva, Tésztamennyek könyve 1 k., Kürthy Emilné, Vegyes sütemények — 60 k., Kürthy Emilné, Szörpök és italok — 60 k., Kürthy Emilné, Gyümölcsbetőzés — 60 k., Kürthy Emilné, Kenyér-sütés — 60 k., Kürthy Emilné, Élelkművészet — 60 k. Megrendelhető a "Patria" r-t. gazdasági szakkönyvkereskedésben, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Világhírű szabadalom 18 államban.

Stádel-Torkos földmérés-laliga kapható **Stádel gépvarán. Győr.**

Most jelent meg! Az 1908. XXVIII. t.-oz., a **SZESZADÓROL**

valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadótásáról, ugyancsak a szeszkontingens megállapításáról és felosztásáról. Jegyzeteket, utalásokkal és magyarázatokkal. Ára 4 korona.

Megrendelhető a "Patria" r-t. gazdasági szakkönyvkereskedésben, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Gőzeke-sodronykötél

legjobb angol aczélsodronyból, legelőnyösebben beszerezhető a

Szegedi kenderfonógyár r.-t.-nál Szegeden

Számos nagy uradalom elismerő nyilatkozata bizonyítja a kötelek kitűnő minőségét.

Mindennemű **GAZDASÁGI KÖTÉLÁRUK, KENDERZSÁKOK** stb. stb. legelőnyösebb beszerzési forrása.

918

Vészen átment

erős csontozatu, kifogástalan szép testalkatu, elsőrendü tenyészetből, deczemberi tenyészképes

kanok

eladók **KORNSTEIN TESTVÉREK-nél, NAGY-SZALONTÁN (Pata puszta).**

ANÉP BARÁTJA

NAPTÁR

1909-İK ÉVFOLYAMA

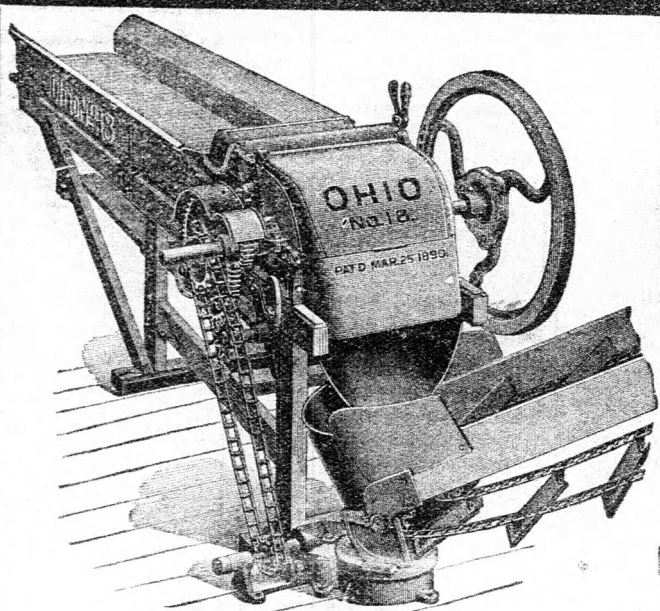
Bolti ára 50 fillér.

TIZENKÉT DARABOT 5 KORONÁÉRT KÜLDÜNK.

■ Sziveskedjék már most megrendelni.

sajtó alatt van és nem-sokára megjelenik a :: tavalyi évfolyamnál :: gazdagabb tartalommal.

"PÁTRIA" részv.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest IX. ker., Üllői-ut 25.

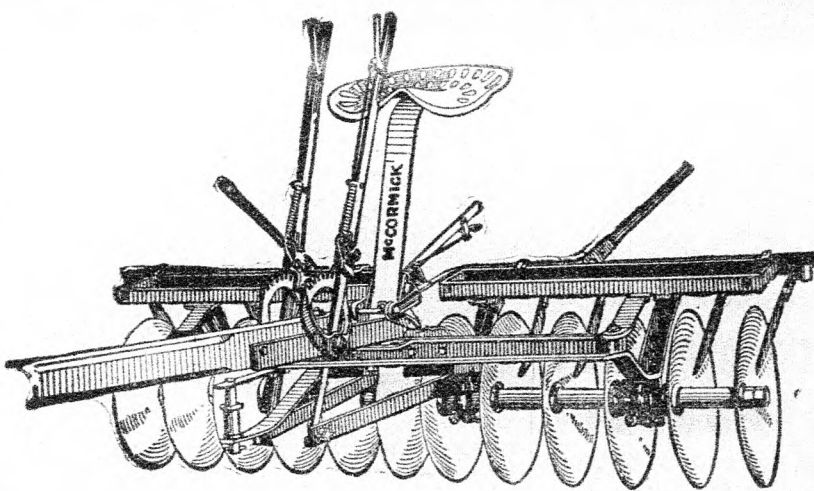
„OHIO“ EREDETI AMERIKAI tengeriszár-tépő,

zöldtakarmányapritó- és szalmaszecskázógép a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona

tarlólánhátásra, vetőszántásra, rögapritásra stb. stb.

☛ a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A. Igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12. szám. **J. E. KNECHT, igazgató.**

mind
de
A leg

Ber
birt

Földbir

Dijmen

A Mag

és Er

ges Fő

X., Üll

birok

figyel

állást

bol gaz

zobb áll

gyerve

Az áll

dijmen

oson

gatók

lára m

tot aján

sz illet

szeltek

szere

magkül

Tisztele

birok

kat, hog

sok bet

rott a

szere

igény

kezd

szere

A U. Gaz

szere

Betöl

Gépész

uradalom

féle szív

mányjal

szere gaz

vége

lovat vas

korona ke

tűzfa, tel

szobás lak

kerthasz

birana

vány

nem küld

Béla intéz

Földmiv

korlattal

csár szon

tk. Fize

ks, tít

uradalmi

Torontál

Keresek

igényi ér

életu ke

kerésze

diszkerte

posan ér

megjelöl

egyszer

küldend

nem felt

hosszabb

téren. D

Ungpink

Szakkép

24-1 hely

Fizetés

Pályázók

kat, vagy

romfaszit

Vízvár.

Állá

Gazdalk

a földm

mindenne

gyógyász

ketős

vezetése

lászban,

szülő és

jártasság

is egy

uradalom

van alk

alatt, mi

vagy a

knin

latok, Sz

e lap kla

Egy 32

szorgalm

megbíz

mektele

jelenleg

jobb sile

dik, be

október

igényel

saját kö

ványok

mutatás

hivatal

